

Dzień

24 stron

Rok VI
cena
15 gr

Pomorski

ORAZ WYDAWNICTWA: DZIEŃ BYDGOSKI - DZIEŃ GRUDZIĄDZKI - GAZETA MORSKA - GAZETA GDANSKA
DZIEŃ TCZEWSKI - DZIEŃ KUJAWSKI - GAZETA MOGILENSKA

Redakcja i Administracja: Toruń, Bydgoska 56. — Telefony dzienne: 202, 747. — Telefon nocny 747.
Filja Administracji: Szeroka 41, telefon 748. Konto czekowe P. K. O. 160-315.

Sprawa każdego obywatela

(m) W zaraniu naszych dziejów, w nrokach średniowiecza, zagadnienie dostępu do morza odgrywało jednym z naczelnych postulatów polityki Piastów. Tradycja przekazuje nam piękno karty panowania Bolesławów, za których pęd do bursztynowemu wybrzeżu, walka o Bałtyk, boje o Szczecin, stanowiły integralny program państwowej polityki.

Wiemy, że potem potoczyły się dzieje w innym niestety kierunku... Oś północ-południe, oś: Bałtyk - Morze Czarne, dominująca za Piastów nie utrzymała się w programie polityki Jagiellonów i królów elekcyjnych. Zluzowała ją linja wschód-zachód... Gdy pierwszy król z dynastji Jagiellonów skierował ekspansję polską w stronę pogańskiej Litwy i Rusi, a następcy jego przez małżeńską politykę zainteresowali się tronami Czech i Węgier — nastąpił zasadniczy rozbrat z dawną ideologią mocarstwa piastowskiej Polski. A potem, wiemy, jak się ułożyły dzieje: na wschodzie i zachodzie Polski wyrosły dwie potencje: moskiewska i pruska — i Polska królów elekcyjnych znalazła się między dwoma zderzakami, musiała walczyć o swój byt i uległa w miążącym naporze tych sił od wschodu i zachodu.

Jednak nigdy, ani w tych dwóch stuleciach walki o byt XVII i XVIII, ani w stuleciu niewoli (XIX) nie zginęło w poczuciu narodu polskiego to, co było spuścizną piastowskiej Polski, co przekazał pokoleniom testament polityczny Bolesławów: że siła Polski zależy od dostępu do morza, a bezsiła wiąże się z utratą tego „okna na świat”.

I dlatego też nas, pokolenie szczęśliwe, które dożyło wskrzeszenia niepodległości łączą tak głęboki stosunek uczuciowy do „naszego morza”. Wylania się tu bowiem ów serdeczny sentyment i ówa czczera tęsknota, którą przekazały nam poprzednie pokolenia, z głębokim żalem spoglądające na to, iż „nasze morze” służyło wszystkim, tylko nie polskiej racji stanu.

Pamiętam ów pełen uczuciowości entuzjazm, jaki ogarnął społeczeństwo, gdy orzed kilkunastu laty żołnierz polski dotarł do brzegu morskiego — do pustaczki, niedobrej, zamulonej, do tych kilku kromnych wiosek rybackich i tych wieści, niż skromnych kilku przystani dla rybackich łodzi.

Od tej chwili minęło bardzo niewiele czasu. Uczuciowy stosunek nasz do morza ostał się ten sam, władza nadal ludzi z podnóża Karpat, z nizin wołyńskich i równin Mazowsza, z borów i puszczy kresowych, z pagórków i pól Pomorza...

Ale przybył doń inny jeszcze, ważki bardzo pierwiastek: rozważa, дума z realnych poczynań, konkretny wysiłek, by 33 milionom obywateli państwa dać w tym niewielkim skrawku wybrzeża oparcie dla ich interesów gospodarczych, a państwu oparcie dla jego mocarstwowego stanowiska na świecie.

Tam, gdzie zabory pozostawili nędzne wioski rybackie — dziś mamy potężniejący wciąż teren naszej ekspansji gospodarczej, naszych arterji komunikacyjnych z pięcioma częściami świata — i naszej bazy obronnej od strony morza. Mamy port, który w dziesięciolecie pokonał — jeśli chodzi o jego wyzyskanie dla wymiaru towarowej — wszystkie porty na

Na tropie mordercy ś. p. min. Pierackiego

Śledztwo posunęło się znacznie naprzód

(o) Warszawa, 28. 6. (Tel. wł.). Z miarodajnego źródła dowiadujemy się, że władze śledcze, prowadzące dochodzenia w sprawie morderstwa dokonanego na osobie ś. p. ministra Pierackiego nie zaniedbują żadnych możliwości i przeprowadzają badania we wszystkich kierunkach, nasuwających choćby minimalne podejrzenia w stosunku do osoby zbrodniarza. Śledztwo posunęło się obecnie znacznie naprzód zarówno przez ustalenie pochodzenia bomby, którą znaleziono opodal miejsca wypadku, jak i w drodze osiągnięcia ważkich informacji, prowadzących do osób, które tę bombę posiadały. Podawanie bliższych szczegółów jest w obecnym stanie niewskazane, gdyż mogłoby podważyć skuteczność śledztwa.

W Berezie Kartuskiej na Polesiu znajdować się będzie obóz izolacyjny

(o) Warszawa, 28. 6. (Tel. wł.). Dowiadujemy się, że miejsce odosobnienia, o jakim jest mowa w rozporządzeniu Pana Prezydenta Rzplitej o izolacji osób zagrożających bezpieczeństwu i porządkowi publicznemu, znajdować się będzie w Berezie Kartuskiej, w powiecie prużańskim.

Włosi chcą budować w Gdyni wielką stocznnię okrętową?

We wtorek przybył do Warszawy p. Augusto Cosulich, dyrektor włoskich zakładów budowy okrętów. Zabawi on w Warszawie kilka dni, dla omówienia spraw, związanych z budową dwóch transatlantyków dla linii Gdynia — Ameryka.

Pan Cosulich ma również poruszyć, w rozmowie z dyrektorem departamentu morskiego Możdżeńskim, zagadnienie ewentualnej budowy w Gdyni wielkiej stoczni okrętowej. Budowa stoczni tej miałaby być wykonana przy współudziale kapitałów włoskich.

Nawiązanie stosunków konsularnych i gospodarczych między Polską i Litwą nastąpi w najbliższym czasie?

(o) Królewiec, 28. 6. (Tel. wł.). Prasa bałtycka twierdzi, że nawiązanie stosunków konsularnych i gospodarczych między Polską i Litwą nastąpi w najbliższym czasie, przez powołanie do życia konsulatu Rzeczypospolitej w Kownie i konsulatu litewskiego w Warszawie. Zdaniem prasy bałtyckiej będzie to pierwszy krok do normalizacji stosunków polsko - litewskich.

(Przep. Red. — O zrozumieniu na Litwie konieczności nawiązania normalnych stosunków gospodarczych z Polską świadczy artykuł pisma kowieńskiego „Rytas”, który obszernie omawia na str. 2-giej).

Polska - Niemcy - Estonia - Łotwa - Litwa Międzynarodowa konferencja kolejowa w Krakowie

Warszawa 28. 6. (Pat). Dnia 3 lipca rozpoczyna się w Krakowie międzynarodowa konferencja kolejowa w komunikacji towarowej Niemcy — Łotwa — Estonia w tranzycje przez Pol-

skę i Litwę. W konferencji tej będą brały udział delegacje kolejowe Polski, Niemiec, Łotwy, Estonji i Litwy.

Popierajcie polskie rybołówstwo morskie!

Znakomite dorsze mrożone

sprzedaje w dowolnych ilościach po cenie 60 gr za 1 kg.
bez głów i wnętrzości loco Hala Rybna

Pierwsza i Jedyna Polska Spółdzielnia Rybacka
POLSKIE ZJEDNOCZENIE RYBAKÓW MORSKICH, Gdynia
telefon 1383. 3409

Bałtyku, mamy marynarkę wojenną i mamy potężniejszą z każdym rokiem marynarkę handlową.

Jesteśmy dumni z tych dzieł. Miłujemy naszą Gdynię i nasze terytorja nadmorskie. Ale równocześnie coraz silniej w tym stosunku do morza uwidacznia się przewaga pierwiastka rozumowego, uświadomienie, że z całą energją i stanowczością musimy pogłębiać dalsze możliwości gospodarcze, że jednym z naczelnnych naszych obowiązków jest wyzyskanie „naszego morza” jako bazy gospodarczej do najdalszych granic.

Bo tylko to gwarantuje naszym obrotom gospodarczym w kraju maksymalne wykorzystanie energii, pracy i zasobów

materiałnych. Bo każdy nowy etap rozwoju i sprawności naszych instytucji morskich natychmiast odbija się i na naszym węglu na Śląsku i na naszym drzewie na kresach wschodnich i na naszym cukrze i na tysiącnych produktach ziemi naszej, na stanie wytwórczości, na stanie zatrudnienia w kraju.

I dlatego też dziś w dniu Święta Morza, trzeba i kupcowi i przemysłowcowi i rzemieślnikowi i robotnikowi w państwie powiedzieć: tua res agitur! Rozwój naszego portu, naszej marynarki handlowej, naszego pogotowia obrony brzegu, to już nie tylko sprawa uczucia, nie tylko rzecz państwa i odpowiedzialnego zań rządu — ale sprawa każdego obywatela.

Depesze hołdownicze międzynarod. konferencji profesorów prawa narodów

Lwów 28. 6. (Pat). Obradująca we Lwowie międzynarodowa konferencja profesorów prawa narodów wysłała depeszę do p. Prezydenta Rzplitej z podziękowaniem za gościnę i wyrazami hołdu. Podobne depesze wysłano do p. Marszałka Piłsudskiego, prezesa Rady Ministrów Kozłowskiemu oraz do ministra spraw zagr. J. Becka, dziękując mu za wysłanie swego przedstawiciela na konferencję.

100 referatów

na wszechsłowiańskim zjeździe gazowników w Łodzi

Łódź, 28. 6. (PAT). Wczoraj, w trzecim dniu zjazdu gazowników i wodociągowców polskich i słowiańskich obradowały poszczególne komisje. W czasie tych obrad wygłoszono około 100 referatów. W związku ze zjazdem przybył dziś do Łodzi dwaj przedstawiciele Stanów Zjedn. A. P. oraz reprezentanci związku sowieckiego. W godzinach popołudniowych uczestnicy zjazdu zwiedzili elektrownię łódzką oraz zakłady przemysłowe. — Wczorajem odbył się bankiet, wydany przez zarząd miejski.

Gen Debeney odjechał w drogę powrotną do Paryża

Warszawa 28. 6. (Pat). Wczoraj generał Debeney w godzinach przedpołudniowych zwiedził centrum wyszkolenia piechoty w Rembertowie. O godz. 13,15 generał Debeney udekorował w obecności szefa sztabu głównego generała Gęsińskiego i wyższych oficerów sztabu głównego Legją Honorową, ppułk. dypl. Stanisława Kołpińskiego oraz majora dypl. Axentowicza, oficerów Sztabu Głównego.

O godz. 13,30 generał Debeney podejmował w hotelu Europejskim w śniadaniu generalicję a o godz. 18 odjechał wraz z majorem Mery do Paryża.

Za spokój duszy ś. p. biskupa Bandurskiego

Warszawa, 28. 6. (PAT). Wczoraj rano zostało odprawione uroczyste nabożeństwo żałobne w kościele Garnizonowym za spokój duszy ś. p. ks. biskupa Władysława Bandurskiego. Na nabożeństwie przybyli przedstawiciele korpusu oficerskiego oraz organizacji społecznych.

Kolejarze węgierscy zwiedzają stolicę Polski

Warszawa, 28. 6. (PAT). Wczoraj rano przybyła do Warszawy po zwiedzeniu Krakowa i Częstochowy wycieczka kolejarzy węgierskich, licząca 140 osób. O godz. 11 uczestnicy wycieczki udali się na plac Marszałka Piłsudskiego, aby złożyć wieniec na grobie Nieznanego Żołnierza. Po złożeniu wienca Węgrzy odśpiewali hymn „Jeszcze Polska nie zginęła” w języku polskim, otrzymując gorące oklaski do zgromadzonej publiczności. W ciągu dni następnych goście węgierscy będą zwiedzać Warszawę i okolice.

Bilans podróży Barthou

Zacieśnienie węzłów z Małą Ententą -- Wrogie manifestacje na Węgrzech

Paryż, 28. 6. (PAT). Zestawiając bilans podróży min. spraw zagranicznych Barthou, który wczoraj opuścił Białogrod, udając się do Paryża via Budapeszt i Wiedeń, „Petit Parisien” podkreśla znaczenie potwierdzenia sojuszu Francji z krajami Małej Ententy. Zacieśnienie węzłów przymierza obejmuje nie tylko kraje Małej Ententy, ale i kraje bałkańskie, które obecnie są solidarne i gotowe do obrony swej niepodległości. W ten sposób spaja się nieprzerwany łańcuch bezpieczeństwa, łączący kraje wschodniej Europy.

Barthou podczas swej podróży nieprzerwanie pracował nad wzmocnieniem sił, zapewniających pokój.

Budapeszt, 28. 6. (Pat). W związku z przemówieniem ministra Spraw Zagranicznych Barthou, wygłoszonym w Bukareszcie, na Węgrzech panuje silne wzburzenie. Studenci podczas manifestacji spalili kukłę, przedstawiającą Barthou. Odbywają się liczne zebrania protestacyjne, w których biorą udział tłumy ludności. W Budapeszcie doszło do starcia pomiędzy manifestantami a policją, która nie dopuszczała ich pod poselstwa Francji i krajów Małej Ententy. Węgierski Związek Narodowy wysłał list pod adresem parlamentu francuskiego, w którym twierdzi, że mowa min. Barthou jest niezgodna z prawdą

Paradoksalne zjawisko

Marka niemiecka zwyżkuje, gdy spada stan jej pokrycia złotem

Warszawa 28. 6. (Pat). Wczoraj na wszystkich giełdach europejskich nastąpiła bardzo wyraźna zwyżka dewizy na Berlin. W zestawieniu z ostatniego sprawozdania Banku Rzeszy wynika, że odpływ złota w dalszym ciągu trwa. Pokrycie waluty zaś wynosi zaledwie 2,3 proc. Zwyżka marki może się wydawać zjawiskiem z spełnieniem paradoksalnym, w istocie rzeczy waluta niemiecka ma tak specyficzną sytuację, że stosowanie do niej powszechnie przyjętych kryteriów jest absolutnie niemożliwe, to też nieoczekiwane fluktuacje marki niemieckiej nie mogą być wytłumaczone znanymi zasadami funkcjonowania normalnej waluty.

Dewizę na Berlin notowano w Warszawie 207,25, wobec 208,50, w Zurychu 119% wobec 117,5 w Paryżu 589 przy otwarciu wczorajszym wobec 579,5 przy otwarciu zamknięciu, w Londynie 12,90 przy otwarciu wobec 13,11 przy otwarciu zamknięciu.

Inne dewizy poważniejszych zmian nie wykazały. Londyn wzmoocnił się dosyć wyraźnie. Frank francuski lekko spadł.

Chrzest trzeciego dziecka króla Belgów

Bruksela, 28. 6. (PAT). Dzisiaj odbędzie się uroczysty chrzest trzeciego dziecka króla Belgów, któremu nadano imię Alberta, księcia Leodjum. Chrztu dokona kardynał Belgji Van Roey. Matką chrzestną będzie królowa-matka Elżbieta, ojcem ks. Feliks Luksemburski.

Gość japoński w Gdyni

Dnia 27 czerwca b. r. przyjechał do Warszawy do Gdyni sekretarz Poselstwa Japońskiego p. H. Kano. Gość japoński złożył wizytę dyrektorowi Urzędu Morskiego, następnie w towarzystwie przedstawicieli Urzędu zwiedził port gdyniński i jego urządzenia.

Sprzedaż znaczków na FOM we wszystkich kasach kolejowych

Warszawa, 28. 6. (PAT). Ministerstwo Komunikacji zezwala w okresie od 29 czerwca do 3 lipca 1934 r. włącznie na sprzedaż znaczków Funduszu Obrony Morskiej we wszystkich kasach biletów P. K. P.

Sprzedaż powyższa powinna się odbywać tylko na wyraźne życzenie nabywców bez jakiegokolwiek nacisku ze strony sprzedających. Znaczków F. O. M. nie należy naklejać na bilety lecz wydawać oddzielnie.

Powyższe znaczki dostarczy i przeprowadzi rozrachunki Liga Morska i Kolonjalna (Komitet „Święta Morza”).

Raty za sprzedane artykuły

prenumeraty, opłaty wszelkiego rodzaju do 50.— zł najpewniej i najwygodniej zainkasuje Wam Poczta w całym kraju za pomocą zleceń inkasowych. Informacji udzieli każdy Urząd Pocztowy. 4194

historyczną i oburzyła do głębi naród węgierski.

Budapeszt 28. 6. (Pat). Minister spraw za granicznych Francji Barthou w drodze z Białogrodu do Paryża przejechał wczoraj rano przez Budapeszt. Policja wydała bardzo surowe zarządzenia, by zapobiec możliwym demonstracjom. Węgierska agencja prasowa donosi, że dworzec i okoliczne ulice były obstawione przez silne po-

sterunki policji pieszej i konnej. Kiedy pociąg zatrzymał się na stacji, kordon policji otoczył wagon ministra Barthou. Na ulicach, prowadzących do dworca, krążyły silne patrole. Na stacji poza przedstawicielami poselstwa francuskiego zjawili się liczni dziennikarze, ale Barthou, chociaż pociąg stał na stacji półtorej godziny, nie przyjął nikogo i wogóle nie opuszczał wagonu.

Urlop Mac Donalda

Co kryje się za plecami wyjazdu premiera Wielkiej Brytanii?

Londyn 28. 6. (Pat). Premier Mac Donald udaje się w sobotę do swojej posiadłości, gdzie zabawi kilka dni, poczem uda się w podróż morską.

Co do decyzji usunięcia się na 3 miesiące dla poratowania zdrowia krąży m. jn. również pogłoski, że Mac Donald przyspieszył swój wyjazd na urlop, aby nie być zmuszonym do wystąpienia w izbie gmin z dodatkowym budżetem na cele zbrojeń. Rząd brytyjski ma wnieść dodatkowy budżet, który przedewszystkiem dotyczyłby uzupełnienia lotnictwa wojkowego. Program brytyjski w tym zakresie ustalał w r. 1923 stworzenie w ciągu 10 lat 52 eskadr lotniczych. Dotychczas jednak utworzonych zostało 43 eskadry. Budżet dodatkowy który ma być wniesiony w lipcu przewidywałby pokrycie wydatków związanych ze stworzeniem jeszcze w ciągu obecnego roku 9 dodatkowych eskadr, nie licząc ewentualnych innych dodatkowych zbrojeń. Mac Donald ze względów zasadniczych nie chce jakoby wystąpić osobiście o te kredyty, pozostawiając to Baldwinowi.

Rokowania handlowe polsko-angielskie rozpoczęły się oficjalnie w Londynie

Londyn 28. 6. (Pat). Wczoraj o godz. 3 po poł. pod przewodnictwem ministra handlu Runcimana odbyło się oficjalne otwarcie rokowań polsko-brytyjskich. Delegację polską z dyrektorem Sokółowskim na czele przedstawił Runcimanowi ambasador Skirmunt. Ministrowi Runcimanowi towarzyszył podsekretarz stanu do spraw handlu zagranicznego Colville, który ma powierzone bezpośrednie kierownictwo rokowaniami ze strony angielskiej, podsekretarz stanu w ministerstwie handlu Henry Fountain oraz szereg wyższych urzędników biorących udział w rokowaniach w charakterze przedstawicieli zainteresowanych brytyjskich resortów.

Minister Runciman powitał delegację polską przedstawiając równocześnie brytyjski punkt widzenia. Ze strony polskiej odpowiadał dyr. Sokółowski, poczem pomiędzy szefami obu delegacji nastąpiła wymiana zdań o charakterze ogólnym, przyczem ustalono program i organizację rokowań.

Litwa skieruje swój eksport na zachód tranzytem przez Polskę

Królewiec, 28. 6. (Tel. wł.). Z Kowna donoszą: Pismo „Rytas” publikuje artykuł, którego autor wysuwa propozycję skierowania w przyszłości eksportu litewskiego do krajów zachodniej Europy nie przez terytorium Niemiec, lecz przez Łotwę i Polskę. Stanowisko to uzasadnia trudnościami, jakie Rzesza stosuje do tranzytu litewskiego, przez co prawie uniemożliwia eksport Litwy na zachód Europy. Autor artykułu pisze dosłownie:

„Na nieuzasadnione zakazy damy jedynie skuteczną odpowiedź, która samemu Berlinowi zaimponuje, jeśli potrafimy eksport nasz na zachód tak skierować, że pominiemy przytem niemieckie terytorium. Jest to zresztą łatwe do zrobienia.

Moglibyśmy transportować nasze towary przez Łotwę i Polskę, korzystając chwilowo z usług lotewskich firm ekspedycyjnych. Droga ta nie powinna absolutnie podrożyć transportu naszych towarów, a przy przewozie przez Łotwę odbywać będą towary, eksportowe dłuższą drogą na kolejach litewskich, wskutek czego dostarczą więcej pracy i przyniosą więcej zarobku niż obecnie, gdy idą przez Niemcy.

Transport przez Łotwę — Polskę uregulowany być może w najprostszym sposób, bez jakichkolwiek specjalnych układów z Polską oraz bez dotykania całego kompleksu zagadnień litewsko-polskich, jak to już obecnie niejednokrotnie dzieje się przy transporcie materiałów drzewnych. Nie wierzymy, aby Polska miała czynić nam przytem jakiegoś specjalnego trudności, gdyż nie może leżeć w interesie Polski popychanie Litwy w objęcia Niemiec, które przy swoim agresywnym socjalizmie narodowym są tak samo niebezpieczne dla Polski, jak i dla nas.

Skierowanie eksportu litewskiego przez Łotwę i Polskę oswobodzi politykę litewską od zbyt wielkiej zależności od interesów gospodarczych i ułatwi jej rozwiązanie problemów politycznych. Ułatwi to w przyszłości także wytworzenie dobrych stosunków pomiędzy Polską i Litwą”.

Transport wojska i przewóz więźniów

Ratyfikacja dwóch umów polsko-niemieckich

Warszawa, 28. 6. (Pat). Dnia 27 bm. nastąpiła w Warszawie wymiana dokumentów ratyfikacyjnych umów pomiędzy Polską a Niemcami o przewozie więźniów między Prusami Wschodnimi i pozostałymi częściami Niemiec przez Polskę i obszar W. M. Gdańska, podpisanej wraz z dwoma załącznikami w Berlinie w dniu 13 lutego 1933 r., oraz konwencji dodatkowej między Polską a Niemcami, podpisanej w Berlinie w dn. 13 lutego 1933 r., dotyczącej uregulowania sprawy transportu wojska, przewidzianego w art. 109 ust. 2 konwencji między Polską a Niemcami, dotyczącej transportu między Prusami Wschodnimi i Rzeszą Niemiecką, podpisanej w Paryżu, dn. 21 kwietnia 1921 r.

Powyższe wymiany dokonali ze strony polskiej Józef Beck minister spraw zagr., ze strony niemieckiej von Moltke, poseł nadzwyczajny i minister pełnomocny Rzeszy Niemieckiej w Warszawie.

Przyjazd floty holenderskiej do Gdyni

Dnia 27 czerwca b. r. o godz. 8,30 przyszedł do portu gdynińskiego kontrtorpedowiec holenderski „Evertson” oraz łódź podwodna „K. 17”.

Bezpośrednio przed wejściem do portu wyjechało na redę 2 oficerów polskiej marynarki wojennej, którzy spotykali okręty holenderskie, poczem kontrtorpedowiec „Evertson” oddał salut narodowy złożony z 21 strzałów, na który odpowiadła O. R. P. „Bałtyk” tą samą ilością strzałów. Następnie kontrtorpedowiec holenderski oddał salut flagi kontradmirała, złożony z 13 strzałów, na który również odpowiadła O. R. P. „Bałtyk” strzał za strzał. Po oddaniu salutów okręty holenderskie weszły do portu w asyście halow-

nika Marynarki Wojennej „Lech” oraz motorówki i stanęły przy nabr. Wilsonowskim obok przystani Żegluga Polskiej.

Po przywitanianiu okrętów dowódcą kontrtorpedowca holenderskiego złożył wizytę dowódcy floty kontradmirałowi J. Unrugowi, komisarzowi Rządu mgr. Fr. Sokółowi i dyrektorowi Urzędu Morskiego inż. St. Łęgowskiemu, poczem wymienieni rewizytowali kolejno dowódcę kontrtorpedowca.

O godz. 14-ej dowódcą floty kontradmirał J. Unrug podejmował holenderskich oficerów śniadaniem w kasyńce oficerskiej.

Kredyty zbożowe w Państwowym Banku Rolnym

(o) Warszawa, 28. 6. (Tel. wł.). W związku z uruchomieniem przez Państwowy Bank Rolny kredytów dla drobnego rolnictwa dowiadujemy się, że zaliczki na zakup zboża utrzymywane będą w granicach roku ubiegłego. Kredyt ten wynosić będzie 3 miliony zł.

Pozatem Państwowy Bank Rolny udzielał będzie kredytu rejestrowego pod zastaw zboża. Kredyt ten, w porównaniu z rokiem ubiegłym, kiedy przeznaczono na ten cel 8 milionów zł, podwyższony będzie do 10 milionów zł. Należy zaznaczyć, że rozproszony w rokueszłym przez Państwowy Bank Rolny wśród drobnych rolników kredyt rejestrowy został całkowicie spłacony.

Skrócona służba wojskowa dla maturzystów

(o) Warszawa, 28. 6. (Tel. wł.). Wczoraj zostało ogłoszone i weszło w życie rozporządzenie wykonawcze M. S. Wojsk. w sprawie skróconej służby wojskowej dla abiturjentów szkół średnich. Rozporządzenie zawiera wykaz wszystkich zakładów naukowych na terenie całego Państwa, których ukończenie uprawnia do skróconej służby wojskowej.

Giełdy

z dnia 27 czerwca 1934 r.

GIEŁDA ZBOŻOWO-TOWAROWA W BYDGOSZCZY

Zyto 30 ton 12,90—13,00; żyto 13,00; pszenica 17,50—17,75; jęczmień przem. 16,25 do 17,00; jęczmień pastewny 15,75—16,25; jęczmień zimowy 14,50—15,25; owies 14,00—14,75; mąka żytnia gat. IA 0—55% wł. w. 22,00 do 23,00; mąka żytnia gat. IB 0—65% wł. w. 21,00 do 22,00; mąka żytnia gat. II 55—70% wł. w. 16,25—17,25; mąka żytnia razowa 0—95% wł. w. 17,25—17,75; mąka żytnia posłednia poniżej 70% wł. w. 13,00—14,00; mąka pszen. gat. IA 0—20% wł. w. 32,00—33,00; mąka pszen. gat. IB 0—45% wł. w. 29,00—31,00; mąka pszen. gat. IC 0—60% wł. w. 28,00—29,00; mąka pszen. gat. ID 0—65% wł. w. 26,00—28,00; mąka pszen. gat. II 45—65% wł. w. 24,00—25,00; mąka psz. gat. III 65—75% wł. w. 17,00—19,00; mąka psz. razowa 0—95% wł. w. 21,00—22,00; otręby żytnie wymiał stand. 10,50—11,00; otręby pszenne grube stand. 10,75—11,50; rzepak zimowy 34,00 do 37,00; rzepak zimowy 36,00—39,00; mak niebieski 49,00—53,00; gorczyca 48,00—53,00; peluszk. 15,00—16,00; wyka 14,00—15,00; groch polny 18,00—20,00; groch Wiktorja 29,00—31,00; groch Folgera 18,00—21,00; lubin niebieski 7,00 do 7,50; lubin złoty 8,25—9,00; koniżyna biała 65,00—90,00; koniżyna czerwona 140,00—160,00; ziemniaki jadalne 3,75—4,50; płatki ziemniaczane 16,00—17,00; makuchy liny 19,50—20,50; makuch rzepakowy 14,00—15,00; makuch słonecznikowy 16,00—17,00; wtyłoki suszone 9,00—9,50.

POZNAŃSKA GIEŁDA ZBOŻOWA

Jęczmień przem. I. 17,00—17,50; jęczmień przem. II. 16,00—16,50; jęczmień zimowy 14,50 do 15,00; owies 14,25—14,75; otręby żytnie 10,00 do 10,50; otręby pszenne 10,25—10,50; otręby grube 10,75—11,25; lubin nieb. 8,25—9; lubin złoty 9,50—10,50; makuchy liny 19,50—20,00; makuchy słonecznikowe 16,00—16,50.

Ogólne usposobienie: spokojne.

GDANSKA GIEŁDA ZBOŻOWA

Sytuacja na gdańskiej giełdzie zbożowej nie uległa w dniu wczorajszym zmianie. Ofiarowano poszczególne gatunki zboża, tylko w małych ilościach brak jednak popytu.

NOTOWANIA GIEŁDY WARSZAWSKIEJ

Belgia 123,80, 124,11, 123,49; Berlin 207,25, 208,25, 206,25; Gdańsk 172,67, 173,10, 172,24; Holandia 359,55, 360,45, 358,65; Kopenhaga 119,25, 119,85, 119,65; Londyn 26,69, 26,82, 26,56; Nowy Jork telegr. 5,30¹/₈, 5,33¹/₈, 5,27¹/₈; Paryż 34,94, 35,03, 34,85; Praga 22,01, 22,06, 21,96; Sztokholm 137,60, 138,30, 136,90; Szwajcaria 172,33, 172,76, 171,90; Włochy 45,26, 45,38, 45,14.

Tendencja: niejednolita.

GIEŁDA WARSZAWSKA — AKCJE

Bank Polski 86,25—86,00; Warsz. T. Fabr. Cukru 19,00; Lillpop 9,50—9,4; Ostrowiec 21,25; Starachowice 10,35—10,25.

Tendencja: przeważnie mocniejsza.

GIEŁDA WARSZAWSKA

Papiery wartościowe

3% poz. budowlana 44,15; 5% poz. konwersyjna 65,00—64,90; 5% poz. kolejowa 58,00; 7% poz. dolarowa 53%; 7% poz. stabiliz. 67,00 do 67,4; drobne 67,38; 7% l. z. ziemskie dol. 36,50; 4¹/₂% l. z. ziemskie 48,00; 4¹/₂% l. z. m. Warszawy 60,25; 5% l. z. m. Warszawy 67,25—67,75 do 67,50; z 1933 r. 56,38—56,00, drobne 56,63; 5% l. z. Łodzi z 1933 r. 49,00; 8% l. z. z 1933 r. 45¹/₂; 6% obl. Warszawy 1926 r. VI. em. 53,00; 6% obl. Warszawy 1926 r. VIII i IX em. 51,00.

Tendencja dla pożyczek: przeważnie mocniejsza; dla listów: niejednolita.

Święto morza — świętem całej Polski

Na „Święto Morza“

Cała Polska dziś ku Gdyni spogląda. Cała Polska do Gdyni się uśmiecha. Cała Polska Gdynią się pyszni. Witaj Gdynio, radości nasze, szafirowy cemencie, co zespolisz zwaśnionych, nasza lazurowa jutrzenko! Witaj Gdynio, twierdzo błękitna, turkusowy śnie o polskiej fali, słoneczny promieniu naszej Niepodległości.

Witaj Gdynio, ślubny pierścieniu Rzeczypospolitej, symbolu wieczystych nierozzerwalnych węzłów Polski z Bałtykiem, Pochodnio Polskiego Wyciągu Pracy, która oświeśla promienistym blaskiem drogę Mocarstwową naszej Ojczyzny! Skrzydła Orła Białego zakłute w polską banderę, szumią uroczyście nad tobą, kołysane wiatrem od morza...

Zachwyt budzisz wśród obcych, zaświeć wśród wrogów, z dumą i wiarą wę własne siły w naszych siłach.

Tyś jest wierną przystanią naszych okrętów, okoloną wieńcem łanów zielonych i srebrem pianistych fal...

Wyczarowaliśmy Cię z piasków i ustych wydm i oto pysznym się Toją naszym Ukochaniem, naszym Jurzem, naszą Młodością.

Tyś jedna, jedyna na całej ziemi polskiej nigdy nie znała przemocy wrogów.

Tak jak i młodzież nasza — nigdy nie byłaś w niewoli! Nigdy nie szumiała nad tobą obce chorągwie, nigdy nie uginałaś się ze wstydem pod hańbiącym piętnem niewolnika. I dzieci nasze, dzieci Polski słonecznej nigdy

Bez floty nie można ani prowadzić wojny ani korzystać z dobrodziejstw pokoju.

„Święto Morza“ w radjo „Pióro i Bandera“

W feljtonie „Pióro i Bandera“, który nadany będzie 29. 6. o godz. 18,45 p. Janusz Stępowski wspomina ze wzruszeniem, jak obchodził w pięknym, letnim dniu 1921 r. w Gdyni pierwsze Święto Morza. Należał on wtedy do pierwszej grupy uczniów Tczewskiej Szkoły Morskiej, a ten uroczysty dzień był zarządem dniem poświęcenia statku szkolnego „Lwów“ — pierwszego warsztatu ćwiczeń praktycznych przyszłych marynarzy floty handlowej. Stępowski przypomina, jak nędznie wyglądała ówczesna Gdynia, małe osiedle rybackie, tam, gdzie w błyskawicznym tempie miał powstać port i miasto, stanowiące dziś przedmiot podziwu cudzoziemców i jeden z najbardziej bezspornych dowodów energii, przedsiębiorczości i talentu organizacyjnego Polaków, pracujących w wyzwolonej Ojczyźnie dla jej korzyści chlubny odzyskanie państwa.

Spełniły się marzenia serc młodzieży z pochodzą „Lwowa“ o polskiej banderze morskiej, jako dźwigni wiary w twórczą wymowę orczyści — te, które Zeromski snuł niemal równocześnie, pisząc w Orłowie obok Gdyni swój „Wiatr od morza“, a w nim mając taką wizję czasów, które rychło nadejdą: „Ockniona z tylosetletniego snu wola Chrobrego króla objawia się w tej stronie, ażeby pokazać ułamek potęgi wielkiego plemienia, zabudowując zimną pustkę od strony Gdyni ubogiej! od strony martwych pagórków Oksywi. Tu i tam pobiegną w ciągu lat kilometry betonowych i kamiennych buiwarów i placów. Tam, gdzie walczyły się w malarycznym oparciu białe lub fioletowe kozy, gdzie bezpański pies naszcześciwał z odrazą w nudzie, bezuczuciowe rozlegi torfowiska, zaświeczą sygnały i syreny setek kotłów, bić zbędą w niebogłoty, jak w Southampton, tysiące młotów, warczą będą maszyny, śpiewać będą pracownicy, przygotowywać się do podróży wokół globu ziemskiego polskie okręty i młodzi polscy marynarze“.

W dalszym ciągu swego feljtonu Stępowski nawiązuje do polskiej literatury morskiej, do książek Pomorza poświęconych, do dzieł historycznych, krajoznawczych, folklorystycznych i marynistyki artystycznej. Od bandery do pióda — od pióda do bandery.

nie chyliły młodych głów pod ołowianym ciężarem dwugłowych orłów i obcych godła państwowych! Witaj Gdynio, nasza wiosno i Młodzieży Zorro naszej Mocarstwowej potęgi! Witaj najpiękniejszy Turkusie w Koronie Rzeczypospolitej, witaj nasze szumiące marzenie o Wielkość i Sławie, witaj, rośnij, rozkwitaj i daleko, daleko, poprzez oceany ślij promienie imię Polski na masztach naszych okrętów — zwiastunów Mocarstwowej Siły Ojczyzny!

Zofja Żelska-Mrozowiecka.

Pomorze - frontem do morza!

Prężność 32-miljonowego Narodu na Polskie Wybrzeże spowodowała budowę Gdyni, powoduje budowę dróg komunikacji lądowej i wodnej, powoduje wreszcie budowę całego szeregu urządzeń, przeznaczonych dla celów wymiany morskiej.

Znaczenie Morza i Wybrzeża Polskiego rok rocznie się pogłębia: z fazy sentymentu przechodzi coraz widoczniej na drogę praktyczną, stając się podstawą wychowania obywateli naszych w szkole wysiłku, inicjatywy, czujności i bohaterstwa.

Znaczenie Morza i Wybrzeża Polskiego narzuciła wola Budowniczego Polski Marszałka Józefa Piłsudskiego

Wolę tę wprowadzili w czyn entuzjasta. Oni wpoiili w Naród przekonanie, że Morze i Wybrzeże Polskie, to rękojmnia naszej gospodarczej, wojskowej i politycznej niezależności, że Morze i Wybrzeże Polskie to najistotniejsza część składowa naszej niepodległości, to dźwignia naszej wiary w siebie.

Znaczenie Morza i Wybrzeża Polskiego coraz silniej przenika w umysły społeczeństwa Pomorza i Poznańskiego.

Rzucone jest hasło — Pomorza frontem do morza! Hasło to podchwyciły sfery gospodarcze, ten najczulszy barometr życia, i coraz śmiej, coraz widoczniej według niego postępować zaczynają.

Bo faktem jest, że w wyciągu 32 miljonowego narodu na morze i wybrzeże ludność Pomorza, jako najbliższa do morza, największe z tego korzyści odnieść może, użytkując je jak najlepiej znakomite warunki położenia naturalnego.

Na Morzu, na Wybrzeżu Polskim jest takie mnóstwo pracy, są tak korzystne przedsięwzięcia, a konjunktura zwłaszcza dla Pomorza tak wyjątkowa, że czas najwyższy, aby dobrać poznać swoją rolę i swe możliwości.

I zamiast po kątach narzekać i utyskiwać nie wiadomo na co i na kogo, należy zdecydować się wreszcie na wybór Morza Polskiego, a więc — na wydajny wysiłek i na trud owocny.

Mgr. pr. FRANCISZEK SOKOŁ
Komisarz Rządu m. Gdyni.

„Dar Pomorza“

O, pozdrowione bądźcie morza, oceany i lądy, których błady rozplzcha się ślad!

Flota nasza pokłonem bandery rozwianej Jak ojczyznę ogromną, salutuje świat.

KAZIMIERZ WIERZYŃSKI

Odezwa Wojew. Komitetu „Święta Morza“

Obywatele Ziemi Pomorskiej!

Po raz trzeci w Niepodległej Polsce odchodzić będziemy Święta Morza dnia 28 i 29 czerwca oraz 1 lipca. Święto to jest już dziś:

PODNIOSŁA MANIFESTACJĄ NARODOWĄ

wyrazem głębokiego zrozumienia całego społeczeństwa znaczenia morza dla Polski, wyrazem nieugiętej jego woli zbiorowej utrzymania morza na zawsze. W dniu tym do zbiorowego czynu wzywa nas Liga Morska i Kolonjalna — do zbiórki ofiar na

FUNDUSZ OBRONY MORSKIEJ.

Zjednoczmy się wszyscy ramię przy ramieniu, jak Polska długa i szeroka, aby poprzez ziemię pomorską myślą i sercem w pielgrzymce narodowej maszerować nad nasz Bałtyk i tam w Gdyni przed Pierwszym Obywatelom Polski, Panem Prezydentem Rzeczypospolitej, zadokumentować nasze braterstwo uczuć, czynu i pogotowia!

POMORZE STAJE W PIERWSZYM SZEREGU DO APELU!

Ilu nas jest we wszystkich naszych miastach, miasteczkach, osadach i wsiach, wyjdźmy radośnie na spotkanie Święta Morza, świadomi tej prawdy, że Polska Mocarstwowa w nierozzerwalnym tylko przymierzu z morzem istnieć będzie. Pancernym stalowym okrętów wojennych osłonić musimy nasz szlak morski, aby zabezpieczyć pokój całej ziemi polskiej. Zwartym frontem obywatelskiej gotowości dajmy dowód w dniu Święta Morza, gdy rozkołyszą się dzwony we wszystkich kościołach, że jak jeden mąż pragniemy tworzyć lepszą przyszłość kraju w imię

Boga i dobra naszego Państwa. Dowiedźmy czynem, że w służbie bandery Orła Białego wszyscy trwają i trwać będą na straży polskiego morza.

Spełnijmy nasz obowiązek ofiarnej! Spełnijmy w myśl wskazań Wodza Narodu Marszałka Józefa Piłsudskiego, wypowiedzianych w dniu Święta Marynarki Wojennej 10 lutego 1930 r.:

„Niech Polska Marynarka Wojenna stanie się jednym z najmocniejszych ogniw mocarstwowej potęgi Polski“!

WOJEWÓDZKI KOMITET ŚWIĘTA MORZA
Komitet Honorowy:

Wojewoda Pomorski Stefan Kirtiklis, Biskup Chełmiński Ks. Dr. Stanisław Wojciech Okoniewski, Inspektor Armji Gen. Dywizji Mieczysław Norwid-Neugebauer, Dowódca Okręgu Korpusu nr. VIII. Gen. Bryg. Stefan Pastawski, Starosta Krajowy Wincenty Łącki.

Komitet Wykonawczy — Zarząd Okręgu Pomorskiego Ligi Morskiej i Kolonjalnej:

Prezes Sądu Okręgowego Rudolf Radłowski, Prezes Zarządu L. M. K., Wojewodzina Janina Kirtiklisowa, Pomocnik Dowódcy O. K. VIII. plk. dyplom. Inż. Zygmunt Dzwonkowski.

CZŁONKOWIE ZARZĄDU: Stefan Ancuta Dyr. P. K. P., Inż. Ludomir Butwiłowicz, Inż. Artur Born, Inż. Józef Buczek, Sędzia Sądu Okr. Józef Chmurzyński, Naczelnik Wydz. Roln. Konstanty Ceceniowski, kpt. Stanisław Gajewski, Komandor ppor. dyplom. Jerzy Klossowski, Dyr. Ginn. Henryk Moese, Komandor por. Teoduz Morgenstern, Komendant Szkoły Podch. Mar. Woj., Redaktor Stanisław Nowakowski, Prokurator S. O. Edward Przybylski, Meccnas Stanisław Przysiecki, Inż. Eugeniusz Siwiec, kpt. Suffczyński, kpt. Józef Trepiak, Inż. Juliusz Wasiański, rejent Jan Zakrzewski,

Manifest pieśni morskiej w radjo

Zywiol morski swoją odwieczną pieśnią przykuwał oddawna do siebie wrażliwą duszę i ucho muzyka - artysty. Jego tajemnicze melodie przetapiane w ogniu twórczości ukazywały się światu jako symbole, obrazy muzyczne, pieśni i piosenki.

W dniu 29 czerwca, w dniu radoznego Święta Morza Polskiego opłyną Polskę pieśni o morzu polskiem, nadawane przez nasze rozgłośnie radjowe. O godz. 12,10 poranek muzyczny ze studia zilustruje obraz morza w polskiej muzyce symfonicznej i wokalne. O godz. 13,05 Karol Stromenger wygłosi prelekcję pt. „Morze w muzyce“. O godz. 15,15 pozna ją wszyscy — z rzadko słyszanymi pieśniami kaszubskimi. O godz. 17,10 nadane będą również przygrywki o morzu. O godz. 18,15 p. Stanisława Argasińska wykona szereg pieśni polskich i obcych o morzu. Na zakończenie koncertu symfonicznego, który się rozpocznie o godz. 21,10 orkiestra Polskiego Radja wykona szkic symfoniczny p. t. „Morze“ Cl. Debussy.

Program „Święta Morza“ w Gdyni

W przeddzień Święta, 28 czerwca, godz. 19 — zbiórka oddziałów na placu Kaszubskim, uroczysty capstrzyk; godz. 19 — poświęcenie przez J. E. ks. biskupa Okoniewskiego galerii i wystawy marynistów polskich i plastyków pomorskich; godz. 21—23 — ognie sztuczne.

Święto Morza, 29 czerwca, godz. 9 — zbiórka organizacyj przed śwem kwaterami; godz. 8,30 — przemarsz na nabożeństwo; godz. 9,45 przyjazd przedstawicieli rządu i wojska, oraz przegląd; godz. 10—11 — uroczyste nabożeństwo i kazanie; godz. 11—11,30 — przemarsz; godz. 12,30—14,30 — defilada; godz. 17—21 — imprezy sportowe i ognie sztuczne na morzu.

Biuro informacyjne dla prasy od 28 biał. mieści się w Redakcji „Gazety Morskiej“, przy Skwerze Kościuszki 14, tel. 15-44 i urzędują od godz. 8—20.

Młodzi! Na morze!

Zasługą Ligi Morskiej i Kolonjalnej jest wprowadzenie do zbiorowego życia Polski obyczaju — obchodu „Święta Morza“, któremu patronują w roku bieżącym tak, jak i w ubiegłym Najwzrost Dostojnicy Państwa i Kościoła: PREZYDENT RZECZYPOSPOLITEJ PROF. DR. IGNACY MOŚCICKI, PIERWSZY MARSZAŁEK POLSKI JOZEF PIŁSUDSKI I PRYMAS POLSKI — KS. KARDYNAŁ AUGUST HLOND.

Dzień „Święta Morza“, tego morza, które od zarania naszych dziejów obmywało brzegi ziem polsko-słowiańskich, w oparciu o wspomnienia dalekiej przeszłości, myśl naszą i wolę ku przyszłości kierować musi. Radosny dzień obchodu — do nowych zamierzeń, zadań i obowiązków — mobilizować musi serca i umysły Polaków. W oparciu o doświadczenia zamierzchłej przeszłości, czerpiąc wiarę z dorobku ostatnich lat nad morzem i na morzu, w przyszłość patrzyć nam należy. Zagadnieniem przyszłości, najbliższej przyszłości w pojęciu Ligi Morskiej i Kolonjalnej, jest ubezpieczenie brzegu morskiego, zabezpieczenie wolności pracy polskiej na morzu. Ubezpieczyć granice morskie, czy lądowe, stać na straży traktatów czy paktów, może tylko siła, własna siła. Polska siła zbrojna na Bałtyku, siła obrony morza oto zawołanie, które rozpowszechnić musi tegoroczne „Święto Morza“. Zimilkł wprawdzie huraganowy ogień wrogiej propagandy, załamała się akcja jawnie skierowana przeciw polskiemu stanowi posiadania nad Bałtykiem, ale dzień i noc rosła siła zbrojne sąsiadów, siły zbrojne na morzu Bałtyckim w szczególności, rośnie ich młode pokolenie wychowywane na zdobywców. Zeszłoroczne „Święto Morza“ dało wyraz jednomyślną postawę całego społeczeństwa w obronie praw Polski na morzu. Najlepszą obronę tych praw zabezpieczy trwale własna siła. Wysiłkiem społecznym, zbiórką na Fundusz Obrony Morskiej, czynem stwierdzić teraz należy wolę ujawnioną w dziesiątkach tysięcy zeszłorocznych rezolucyj. Tegoroczny dzień „Święta Morza“ musi być tym dniem, w którym Fundusz Obrony Morskiej dotrze do wszystkich zakątków ziemi polskiej, do wszystkich osiedli, do każdego domu. Znaczką F. O. M. mają być świadectwem czynnego udziału nas wszystkich w radośnym święcie, pieniądze wpłacone za nie, lub wrzucone do puszek, groszem ofiarnym, składanym przez wszystkich.

Siła Rzeczypospolitej na morzu! Bezpieczeństwo polskiej granicy morskiej! Oto hasła przewodnie tegorocznego „Święta Morza“. Pokolenie, które Polskę wywalczyło, musi stworzyć podwaliny siły zbrojnej na morzu, musi ujawnić wolę utrwalenia na wieki polskiego stanu posiadania nad Bałtykiem. Pokolenie, które jutro weźmie odpowiedzialność za przyszłość Polski na morzu. Młodzi, którzy idą, sposobici się też muszą i zaprawiać do wielkich zadań, które ich czekają. Młode pokolenie Polaków związać ze sprawami morza, rozbudzić w niem wielkie ambicje obywateli państwa morskiego, państwa przed którym cały świat stoi otworem — oto drugie zawołanie tegorocznego obchodu. Młodych — uczucia, myśli, nadzieje, dążenia, ambicje, młodych — poszukiwania żywiołowe nowych dróg rozwoju Polski, skierować na ten wielki bezkresny szlak morski, będzie też hasłem „Święta Morza“. Młodzi na morze! Zdobywać lepszą przyszłość dla narodu i siebie!

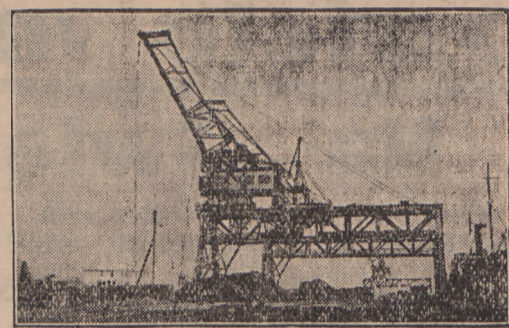
Ujawnieniem tego zainteresowania sprawami morza, które już przenika młodych, ma być Wielki Złot Młodzieży w Gdyni w dniu 1 lipca. Las sztandarów organizacji młodzieży z całej Polski powiewać będzie w dniu tym nad tysiącami młodych służących wierną służbę polskiemu morzu.

Jesteśmy jedyną organizacją spo-

czną, która podjęła zaszczytną służbę dla morza. Jesteśmy jedyną organizacją, opartą o własne siły, która z dnia na dzień sięga po nowe prace, podejmuje nowe obowiązki, świadczy coraz więcej na rzecz dobra publicznego. Szeregi nasze rosną stale, rosną mimo kryzysu, zniechęcenia i bierności. Nie tysiące, setki tysięcy, ale miliony członków ma liczyć organizacja, która chce dopomóc państwu w realizowaniu polskiego programu morskiego, która pragnie wyrównać szybko wielkie zaległości Polski w sprawach morskich i kolonialnych. Dzień

„Święta Morza“ mamy prawo, mamy obowiązek wykorzystywać na rzecz masowej rekrutacji nowych członków Ligi, zakładaniu nowych oddziałów. Zakończeniem prac Komitetów „Święta Morza“ i osób współdziałających z komitetami, powinno być powstanie nowych oddziałów Ligi. Zakończeniem prac związanych z tegorocznym „Świętem Morza“ musi być dalszy, pokazany wzrost liczby członków Ligi Morskiej i Kolonjalnej.

Jan Dębski
Przewodniczący Gł. Kom. Wyk.
„Święta Morza“.

Polski dostęp do morza wynosi tylko 140 km wybrzeża.

A więc wart jest TYSIĄCKROT- NIE więcej od brzegów Anglii, Francji czy Włoch.

Nietylko sentymentu, ale i czynu potrzeba

Polska weszła już na lądzie do rzędu wielkich mocarstw, zajmując pod względem obszaru, liczby ludności, znaczenia politycznego i siły armii szóste miejsce w Europie, zaraz po Włoszech i przed Hiszpanją. Ale na morzu państwo nasze pozostaje daleko w tyle nietylko za Włochami i Hiszpanją, ale też za Holandją, Szwecją, Norwegją, Finlandją; a może nawet za Jugosławją i Estonją. Wszystkie te państwa mają już utrwaloną pozycję na morzu: posiadają już ufortyfikowane wybrzeże, urządzone porty, dobrze zaopatrzoną flotę wojenną i marynarkę handlową, mogącą utrzymać komunikację z najdalszemi częściami świata.

Polska opóźniła się w tym względzie; zrazu z własnej winy, później nieszczęśliwym zbiegiem okoliczności została odsunięta od morza i skierowana w swej ekspansji ku wnętrzu lądu. Statyści polscy, z małymi wyjątkami, nie doceniali znaczenia morza, wyższe warstwy narodu, kierujące polityką, zaniedbały tę sprawę, a jednostki wyjątkowe, poszukujące przysług morskich, żadne odkrycia i poznania nowych ziem, oddały swe siły i zdolności na usługi obcym. Polska racja stanu, polska ideologia, wyrażająca się w poezji, w sztuce, pamiętała o Litwie, o Ukrainie, o Podolu, ale o Morzu Polskiem zapominała. I tak po zniemczeniu ksiąg panujących na Śląsku i idącej za nimi szlachty, tylko prosty lud zachował nieprzebrane skarby podziemne węgla dla Polski, tak samo tylko wierności Kaszubów dla sta-

rodawnej mowy polskiej zawdzięcza wybrzeże Bałtyku powrót swój do Macierzy.

To cudowne ocalenie naszego morza musi olśnić i nawrócić Polaków ze złej drogi, musi skierować nasze siły twórcze, naszą energię narodową, nasz patriotyzm — ku morzu, dającemu wyłot w świat szeroki, otwierającemu perspektywy oceaniczne i kolonialne, niezbędne dla duszącego się w zamkniętych granicach państwowych szybko rozrastającego się narodu.

Niestety, wąskie 75-kilometrowe wybrzeże, które się nam dostało, z trudem tylko podjąć może swemu zadaniu w 33 milionowym państwie. Tem więcej musimy je ocenić i tembardziej rozwijać. Szczupłość geograficzną trzeba zrekompenzować intensywną eksploatacją.

Jest to prawda nietylko wyznawana teoretycznie, lecz wcielana już w życie.

Wybrzeże Bałtyku, przyznane Polsce Traktatem Wersalskim, zmieniło się od tego czasu nie do poznania. Stanowiło ono pod zaborem pruskim smutne i puste wydmy piaszczyste, których jedyną ozdobą był Gdańsk, piękny starą architekturą, i obumarły w dumnych wspomnieniach z czasów polskich; kwitł on wtedy, jako największy port Rzeczypospolitej, ku któremu Wisłą spływały jej rolne i leśne bogactwa; rozsadała go pycha do tego stopnia, że buntowała się przeciwko swej żywicieli. W zwadzie jednak, czy

w wiernej przyjaźni z Polską, żył on dostatnio, bujnie, szczęśliwie.

Po I panowaniu pruskim spał Gdańsk do rangi portów trzeciorzędnych, zajmujących w 1913 roku co do tonażu okrętów, które go odwiedziły — 13 miejsce na Bałtyku. Dopiero Polska Niepodległa podźwignęła go z tego upadku. Dzisiaj dalej posuwa się naprzód, chociaż wszystkie porty wskutek kryzysu wykazują mniejszy obrót.

Ten niesłychany szybki rozwój Gdańska nie był hamowany powstaniem tuż obok niego drugiego portu — Gdyni; w miejscu, gdzie przed 10 laty istniało zaledwie kilkanaście chat rybactkich, teraz wznosi się 50-tysięczne miasto i jak najbardziej nowoczesny port, którego obrót towarowy w 1932 r. wyniósł ponad 6 milionów ton, który pod tym względem prześcignął już Gdańsk i Stockholm.

Ale to nie wszystko: rozszerzono i zmodernizowano rzeczny port pomocniczy w Tczewie, pogłębiono stary port w Pucku, wybudowano przystanie rybackie w zatoce; zapoczątkowano dalekomorskie rybołówstwo polskie na Morzu Północnym.

Dziś cały brzeg Małego i Wielkiego Morza stanowi nieprzerwaną linię plaż, usianą gustownymi willami, hotelami, sanatoriami i schludnymi przebudowaniami i uporządkowaniami domami rybaków, od daniami na cały sezon letnikom. Przepyszna autostrada łączy miejscowości, do których dawniej tylko łódką można było dostać. Rzucona w morze klinga Helu staje się jedynym w świecie parkiem nadmorskim — olbrzymim bulwarem. Wszędzie panuje ruch, wre praca, kipi życie. Puste przed wojną wybrzeże kaszubskie, piaszczyste, smutne i biedne, z roku na rok nabiera barwy i okazałości.

To dopiero początek — pierwsze 10-letnie naszej gospodarki nad Bałtykiem.

Czeka nas jeszcze dalsza praca. Nasza flota handlowa i wojenna znajduje się dopiero w zalążku. Cztery przedsiębiorstwa żeglugowe, trzy parowce transatlantyczne, trzydzieści mniejszych statków towarowo - pasażerskich o łącznym tonażu 60 tysięcy — oto cała nasza flota handlowa. O jej niedostateczności świadczy fakt, że zaledwie 7 i pół procent obrotów towarowych portów polskich odbywa się pod naszą banderą.

To samo dotyczy marynarki wojennej składała się ona zaledwie z 2 kontrtorpedowców i 3 łodzi podwodnych nowego typu, oraz kilka starych poniemieckich torpedowców, kilkunastu monitorów i innych jednostek pomocniczych, niemogących zapewnić bezpieczeństwa nawet bardzo niewielkim wybrzeżom. Dla skutecznej ich obrony potrzeba floty daleko silniejszej. Budowę jej musimy rozpocząć bezzwłocznie. Od tego zależy bezpieczeństwo naszych wybrzeży i naszego dostępu do morza.

Zrozumienie konieczności posiadania morza pociąga za sobą świadomość potrzeby jego obrony.

Z tego powodu tegoroczne „Święto Morza“, będące wyrazem naszego uczuciowego stosunku do polskiego Bałtyku, połączone ze zbiórką na „Fundusz Obrony Morza“. Niedosć jest bowiem żywić sentyment trzeba umieć jeszcze przetopić go w czyn pozytywny. Tego wymaga od nas troska o przyszłość Polski.

W. Gieżyński.

„Pantarei“ Powszechnie Zakłady Magazynowe i Transportowe Spółka Akcyjna w Gdyni

W roku 1929 została zawiązana Spółka Akcyjna z kapitałem zł. 1.000.000 pokrytym przez polskich obywateli. Jednocześnie na placu o powierzchni ca 20.000 m kw., położonym na Nabrzeżu Polskiem — basenie Marszałka Piłsudskiego, a przydzielonym przez Ministerstwo Przemysłu i Handlu, Spółka wybudowała magazyn murywany o powierzchni ca 6000 m. kw.

Za odpowiednimi gwarancjami Ministerstwo Przemysłu i Handlu udzieliło Spółce koncesji na dom składowy - publiczny z prawem udzielania warrantów, zaś Ministerstwo Skarbu udzieliło Spółce koncesji na dokonywanie odprawy celnej, prowadzenie składów tranzytowych, w których towar wyładowany ze statków może zalegać bez manipulacji celnych jeden rok z prawem przedłużenia tego terminu, składów wolno-cłowych, na których towary już zgłoszone do Urzędu Celnego mogą zalegać bez uiszczenia opłat celnych w ciągu 2-let, wzgl. mogą być częściowo opłacone i wydawane odbiorcom, — wreszcie koncesję na piwnice wolnocłowe dla przechowywania spirytualij oraz koncesję na zaopatrywanie okrętów.

Cały ten kompleks uprawnień, który azkolwiek obciążał firmę szeregiem kaucyj i gwarancji rzeczowych oraz opłat z tytułu koncesji na rzecz Skarbu, dał możność postawienia przedsiębiorstwa odrazu na poziomie dorównyującym organizacji największych firm portowych zagranicą i pozwolił na udzielenie wszelkich możliwych udogodnień klientom portu gdyńskiego przy kierowaniu transportów.

Niezależnie od interesu magazynowego firma zorganizowała własny aparat ekspedycyjny i przeladunkowy, załatwiający wszystkie

czynności, które wchodzą w zakres transportów międzynarodowych i frachtowania towarów.

Jednocześnie Spółka weszła w kontakt z poważniejszymi przedsiębiorstwami w kraju i zagranicą i w ten sposób uzyskała sieć odpowiedzialnych zastępców i korespondentów.

Na tym odcinku, szczególnie wartościową jest organizacja ruchu zbiorowego drobnicy w wagonach zbiorowych, który ogarnął nietylko większe miasta kraju, lecz stopniowo został zorganizowany i z zagranicą, dając temsamem poważne udogodnienia klientom.

Nie poprzestając na ekspedycji statków i drobnicy, przedsiębiorstwo stale opracowuje większe transporty masowe, jak nawozów sztucznych, produktów żywnościowych i rolnych.

Dużą uwagę firma poświęciła również bawelninie, dla której zorganizowała specjalny dział.

W roku 1933 przedsiębiorstwo wybudowało na swoim placu w drugiej linii na Nabrzeżu Polskiem dalsze magazyny, murywane konstrukcji żelaznej i o powierzchni ca 5.000 m. kw., w których część została specjalnie przeznaczona na składy skór.

W stałym dążeniu do usprawnienia i potania przeladunków i ekspedycji przez Gdynię, przedsiębiorstwo odpowiednio dostosowało swój aparat techniczny, w skład którego wchodzi fachowy transport międzynarodowych.

Naczelną kierownictwo Spółki spoczywa w rękach dyrektora Kazimierza Muchy, radcy Izby Przemysłowej - Handlowej w Gdyni.

Czem jest dla Polski flota wojenna?

Cała Polska — jak długa i szeroka — rozumie już, że dalszy jej byt i dobrobyt od morza zależy. Tędy wiedzie droga w świat dla produktów, pracy polskiego inżyniera, przemysłowca, rzemieślnika czy robotnika, — tędy przybývają potrzebne nam surowca i towary. Bez morza nie masz prawdziwej wolności — jak to jeszcze w XVII wieku rozumni Polacy pisali.

Jednakże zasadniczym błędem, popełnianym przez nas często, jest przy wysuwaniu na pierwszy plan działalności morsko - gospodarczej, zupełnie pomijanie spraw z obroną morza związanych. Świadczy to wprawdzie bardzo chlubnie o naszej miłości pokój i chęci współpracy z sąsiadami, ale dowodzi też z drugiej strony daleko idącej lekkomyślności. Naród rozbrojony to wszak w dzisiejszej dobie bynajmniej nie przykład godny naśladowania — a tylko gratka dla zaborczo usposobionego napastnika.

Wielu ludziom w Polsce wydaje się, że marynarka wojenna służy do obrony wybrzeży. A że wybrzeży tych mamy mało, więc zasadniczo siła zbrojna na morzu jest nam niepotrzebna, lub też potrzebna w bardzo małym tylko zakresie.

W twierdzeniu tem tkwi wielki błąd. Po pierwsze marynarka broni nie tylko wybrzeży, ale broni właśnie całego kraju, narówni z armją lądową. Broni ona dróg komunikacyjnych, których przecięcie grozi klęską państwu i narodowi. Jest ono bowiem nieczem innym, jak ofensywą strategiczną na środki egzystencji danego kraju, ofensywą dążącą do wygłodzenia narodu i pozbawienia go możności prowadzenia wojny obronnej. Kraj, który dopuści do przecięcia swoich komunikacji morskich, może się zgóry uważać za zwyciężony.

Długość wybrzeża nigdy sama nie stanowiła o sile floty i jej składzie taktycznym. Gdyby tak było, państwo takie jak Norwegia musiałoby mieć flotę conajmniej równą francuskiej, a znacznie silniejszą od niemieckiej. Natomiast Rosja sowiecka mogłaby się wyrzec niemal zupełnie floty bałtyckiej. Jeśli tak nie jest, to dlatego, że nie długość wybrzeża, ale konjunktura polityczna, ale znaczenie jakie wybrzeże to dla kraju i jego bezpieczeństwa posiada grają tu główną rolę, nie zaś prosta liczba kilometrów wybrzeża to reprezentujących. Małe wybrzeże dla wielkiego jak Polska kraju, posiada stokrotnie większą wartość, niż wielkie wybrzeże dla innego. Tędy bowiem Polska oddycha, tędy soki żywotne ciągnie, im krótsza linja brzegowa, im mniej na niej portów, — tem więcej wzrasta wybrzeża tego znaczenie, tem czujniejszej wymaga straży.

Wybrzeża nie można też porównywać do granicy lądowej, a tembardziej do frontu strategicznego, którego wojsko lądowe bronić musi. Nie chodzi bowiem tylko o utrzymanie wybrzeża w swoim ręku i odparcie nań najazdu nieprzyjaciela, ale o utrzymanie otworem bramy w świat, o swobodę komunikacji morskich. Aby to osiągnąć trzeba wypłynąć w świat — a do tego potrzebna jest własna flota wojenna.

Wybrzeże i porty posiadają o tyle znaczenie, o ile są właśnie tą bramą, przez którą okręty swobodnie wypływają — inne zaś wpływać mogą. Twierdzenie nadbrzeżne czy małe okręty obrony wybrzeży tego celu wywalczyć i zabezpieczyć nie zdołają. Najpotężniejsze baterie najliczniej rozsiadane niny — mogą wprawdzie trzymać przeciwnika zdala od brzegu, — ale nie potrafią wyprowadzić na morze czy doprowadzić do portu ani jednego okrętu z niezbędnymi surowcami czy towarami, z materiałem wojennym czy artykułami pierwszej potrzeby. A przecież wojna jest dziś o-

bliczona raczej na wyczerpanie ekonomiczne.

Chodzi więc nie o obronę wybrzeża z tegoż wybrzeża, ale o zabezpieczenie przy pomocy floty naszych dróg komunikacyjnych — chodzi o naszą wolność morską. Podobnie jak wojsko lądowe nie broni samego handlu czy przemysłu, ale całego państwa i narodu, aż do ostatniego obywatela — tak samo marynarka wojenna nie jest stworzona dla obrony skrawka wybrzeża, czy marynarki handlowej, a nawet kolonij zamorskich. Zadaniem jej — zapewnić krajowi bezpieczeństwo i swobodę, łączność ze światem i ze sprzymierzeńcami. Obojętne jest wówczas, czy na

końcu szlaku morskiego leżą własne kolonie czy obce kraje — grunt, aby szlak ten wolny pozostał. Bo od tego zależy dalszy los nie tylko armji lądowej, ale też właśnie całego kraju, znowu aż do ostatniego obywatela.

Aby zaś flota wojenna mogła nam ową nieocenioną wolność morską zapewnić, aby samą swą obecnością stała się hamulcem wrogich zakusów, a zatem gwarancją pokoju, musi być ona odpowiednio silna. Nie znaczy to, aby musiała być koniecznie większa od floty któregoś z państw sąsiednich. Ale składem swym i sprawnością bojową przedstawiać musi zorganizowaną i poważną siłę. Ludzie bez okrętów niczego tu nie wskórają, ale znow wal-

czą nie okręty, lecz ludzie. To też nawet nieliczna, ale dobrze wyszkolona i ufna w powodzenie dobrej sprawy flota — potrafi cudów dokonać. A już w czasie pokoju staje się ona potężnym narzędziem w rękach świadomych jej wartości polityków, — staje się najwidoczniejszym czynnikiem siły i suwerenności, korzystnych przymierzy, najlepszym środkiem do walki z bezrobociem, stąd zaś czynnikiem pokoju i dobrobytu. I właśnie — nie dopiero bogate kraje zdobywały się na stworzenie marynarki wojennej, a wręcz przeciwnie, biedne, tworząc siłę zbrojną na morzu, szybko się bogaciły. Te zaś, które swoje państwa morskiego bronić nie umiały — ginęły bez ratunku. A więc posiadanie silnej floty wojennej nie jest w Polsce zagadnieniem wyłącznie wojskowym, ale narodowym — obchodzącym żywo każdego obywatela. Stworzenie takiej floty nie leży wcale poza możliwościami 33-miljonowego narodu. Wystarczy świadomość potrzeby i chęć czynu. Fundusz Obrony Morskiej ma być chęci tej i świadomości sprawdzianem. A dzień Święta Morza — dniem nie pustych haseł, ale twórczego czynu.

Niema Polski bez morza, a niema morza bez floty wojennej — oto prawda, którą każdy obywatel rozumieć powinien.

Inż. Juljan Ginsbert.

J materiały...
i kolory...
i ręce...
chroni
LUX

Strzelcy żeglują po morzu

Barwny żywot żeglarza ma zawsze niewysłowiony urok — nawet dla tych, którzy mieszkając w dusznych miastach, nie mogą poświęcić czasu na włóczęgi morskie. Nęci ich jednak i mani ku sobie potężne i wielkie morze, zachęca do wędrówki po białych czubach fal, obiecując odpoczynek, ciszę i przygodę.

Włóczęga morska jest równocześnie świetną szkołą charakteru, wymaga nietylko hartu ducha w zmaganiach z morzem. Stąd wielkie znaczenie wychowawcze morza doceniane przez wszystkich, każe zachęcać do wędrówek przedewszystkiem młodzież.

Miłość morza i coraz większe zrozumienie jego wartości ogarnia w bardzo szybkim tempie naród polski, który dotychczas nie odznaczał się na tem polu, był raczej wybitnie lądowym narodem i nie doceniał morza w dostateczny sposób.

Obudzenie tej miłości ku morzu, wychowanie młodzieży w kucle do niego — oto cel, jaki przyświeca każdej organizacji społecznej, mającej za zadanie hartowanie młodych. Tutaj na czoło wysuwa się Związek Strzelecki, jako największa w Polsce organizacja fizycznego i obywatelskiego przysposobienia.

Związek Strzelecki rozwija coraz szer-

szą działalność w swych oddziałach wodnych, obejmuje coraz większą ilość członków, grupując młodzież ze szkół zawodowych i doksztalających, wieśniaków i robotników, którzy się zaprawiają do żeglugi na jeziorach i rzekach, aby później — po złaniu egzaminu na stopień żeglarza — wypłynąć na morze.

Nie wszyscy oczywiście mają możliwość uprawiać sport żeglowski, stąd więc zaprawianie się do żeglarstwa na kajakach, jako najtańszych łodziach staje się coraz bardziej popularne i coraz więcej liczy zwolenników. Od najdalszych zakątków błot pińskich, z malowniczych jezior naszych kresów wschodnich i zachodnich, ciągną latem długie szeregi kajaków ku naszemu oknu na świat — ku morzu. Wśród tych włóczęgów ogromnie dużo jest Strzelców, wyszkolonych należycie i zaprawionych do sportów wodnych przez strzeleckie ośrodki. Wiedzą już oni, jak należy „wiatr schwytać“, wiedzą, co to jest „top“, gdzie jest prawy, a gdzie lewy „hals“, zrecznie i szybko manewrują białymi żaglami, sprawnie prowadzą po fali swoje — jakże często dorosłe — jolki.

Nadchodzące lato przyniesie nam nowe zdobycze Związku Strzeleckiego w

dziejnie wodnego wyszkolenia, Komenda Główna „Strzelec“ bowiem nie pominęła obozów wodnych, opracowując plan kursów i obozów letnich. Od 1 do 28 lipca będzie trwał kurs żeglarstwa śródlądowego dla członków oddziałów wodnych Związku Strzeleckiego. Kurs będzie się odbywał na jeziorze Augustowskim, gdzie „Strzelcy“ posiadają własny ośrodek śródlądowy.

Oczywiście w kursie tym wezmą udział tylko ci, którzy jeszcze nie uzyskali w Związku Strzeleckim żadnych stopni żeglarskich. Ci zaś, którzy już posiadają stopień sternika śródlądowego, będą mogli wziąć udział w centralnym kursie jachtingu morskiego, jaki „Strzelec“ organizuje w Gdyni w ciągu lata.

Nietylko jednak nad wyszkoleniem żeglarskiem swych członków pracuje Związek Strzelecki. Ma on przecież dobrze już znanych żeglarzy, którzy korzystając z lata, wyruszą na włóczęgę na pełnomorskim yachcie szkolnym marynarki wojennej „Junak“.

„Junak“ wyruszył z Gdyni w pierwszą tegoroczną podróż w dniu 14 czerwca do Szwecji i Danji. Do Szwecji zawiezie ma banderę strzelecką, zawijając po drodze na wyspę Wikingów — Gotland. „Junak“ powraca do Gdyni w końcu czerwca i wyruszy w następną podróż z inną, oczywiście załogą strzelecką.

Widzimy stąd, że akcja morska Związku strzeleckiego jest prowadzona z należytą energją i że ogarnia coraz większą liczbę „Strzelców“. Tu tkwi ogromne zadanie wychowawcze, jakie Związek Strzelecki podjął — obudzenia w młodem pokoleniu morskiego ducha.

Z. Łotocki.

Strzały armat ze statków wojennych loskot roznoszą po morzu, po dolinach, po górach, głosząc wszemwobec, iż stopa tępicieła nigdy tu już nie postanie!

Stefan Zeromski.

Jurata - perłą polskiego wybrzeża

Wśród pereł wybrzeża coraz piękniejszą, coraz bogatszą staje się z dniem niemal każdym Jurata. Położona zdala od zgiełku ruchu wielkich ośrodków, posiada Jurata wymarzony spokój i ciszę lasów wraz z wszystkimi skarbami morza i słońca.

Poza urokiem letniska posiada Jurata ogromne znaczenie z punktu widzenia leczniczego. Podkreślić bowiem należy wyjątkowe usłonecznienie Juraty i wyjątkowe działanie na ustrój, promieni słonecznych, wielokrotnie odbijających się od powierzchni wodnej i atmosfery i dzięki temu przejawiających w całej mocy swe wpływy lecznicze.

Organizm ludzki znajduje tu stale niezmienne sprzyjające warunki do zwalczania wszystkich schorzeń. I nietylko w lecie, ale i w innych porach roku posiada Jurata najlepsze cechy stacji klimatycznej, dzięki osłonie od

wiatrów nadmorskich, które posiada w formie wysokich piaszczystych wydm i gęstych wysokopiennych lasów, zachowując w ten sposób wszystkie cechy dodatnie do leczenia nawet przewlekłych schorzeń organizmu.

Obok naturalnych skarbów przyrody posiada Jurata wszystko to, co przyczynić się może do podniesienia kultury samego życia w tem pięknym letnisku.

Pierwszorządny hotel, całą Juratę obsługujący już elektrownia, doskonale przeprowadzona sieć kanalizacyjna, nie mówiąc już o europejskim oświetleniu ulic i wreszcie chłodnia i wytwórnia sztucznego lodu, nadają temu świetnemu uzdrowisku te wartościowe cechy zdobycy cywilizacji, które tak świetnie uzupełniają naturalne bogactwa Juraty słusznie uważanej za perłę polskiego wybrzeża.

3-letnie Koedukacyjne

Liceum Handlowe

Izby Przemysłowo-Handlowej w Gdyni

Specjalizacja w handlu morskim

Przyjmuje się zapisy na wszystkie trzy lata nauczania

Żądać bezpłatnych prospektów: Gdynia, Morska 79 4280

Lato nad polskiem morzem

Morskie uzdrowiska na wybrzeżu

Powiat morski jest jedynym w Polsce terenem, posiadającym wybrzeże Bałtyku — polskie morze — cel licznych wycieczek turystów. Dlatego też wiele wysiłków samorządu idzie w tym kierunku, by pobyt nad polskim morzem udostępnić masom społeczeństwa i stworzyć na wybrzeżu takie warunki, któreby zatroszczyły

dowolić wszystkich bez wyjątku i zadość uczynić wymaganiom zdrojowisk europejskich. Celem udogodnienia i zorientowania się w miejscowościach nadmorskich oraz celem ułatwienia turystom zwiedzenia wybrzeża podajemy opis wszystkich miejscowości nad Bałtykiem z uwzględnieniem niezbędnych informacji.

ku — Jurata z własną stacją kolejową, wodociągami, kanalizacją i chłodnią. Jurata posiada własną elektrownię, kilkanaście wspaniałych położonych wśród lasu, hoteli i pensjonatów (150 pokoi) z salą restauracyjną i dancinową wraz z kawiarnią na 500 osób. Jurata należy do uzdrowisk urzędowych z wielkim komfortem, na równi z uzdrowiskami zagranicznymi.

nej linii kolejowej Warszawa—Gdynia. Z Gdyni autobusem lub taksówką do Orłowa 6 km., albo statkiem z Gdyni. Na miejscu łaźienki kąpielowe.

Miejscowości letniskowe na półwyspie Helkim

HEL.
Leży na samym końcu półwyspu. Pełne morze i zatoka. Godna zwiedzenia latarnia morską. Hotele i pensjonaty na miejscu. Dojazd: bezpośrednio pociągami z Warszawy, Krakowa i Poznania z Gdyni pociągami przez Redę, Puck lub statkami żeglugi polskiej.
Turyści mogą się zgłaszać o przydział noclegów do miejscowego soltysa.
Hotele: Polonja, Riviera, Morskie Oko, Gwiazda, Morska, Dom Kuracyjny, Seltenreich, Łazienki, Marysienka, Jeanette.

JASTARNIA BÓR.
Wieś rybacka pełne morze i zatoka. Początki Jastarni sięgają XIII wieku. Jastarnia po-

siada katolicki kościół parafialny zbudowany w roku 1836, przystań żeglugi polskiej, liczne pensjonaty restauracje, dancinigi itp.

Dojazd: Pociągami jak do Helu i statkami z Gdyni. Brzegiem morza z Helu do Jastarni 14 km.

Hotele i pensjonaty: Wysockiego, Janina, Helena, Neptun, Warszawa, Pomorzanka, Światowid, Bałtyk, Jadwiga (104 pokoje w pensjonatach).

Schronisko noclegowe w szkole posiada 20 miejsc (50 gr. za nocleg).

UZDROWISKO JURATA.

Pomiędzy Helem a Jastarnią powstało jedno z najpiękniejszych uzdrowisk Polski na Bałty-

KUZNICA.

Wieś rybacka, pełne morze i zatoka. Najwęższe miejsce na półwyspie helkim. Założona została za czasów krzyżackich.

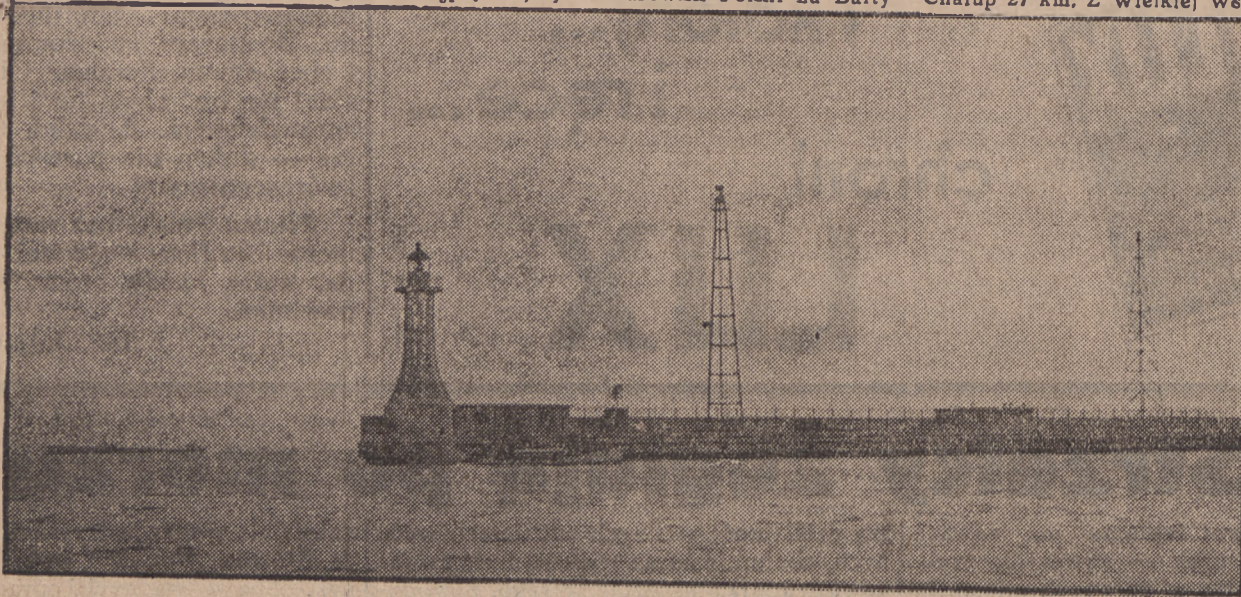
Dojazd: pociągami z Gdyni przez Redę, Puck. Dojazdu statkami z Gdyni przez Redę i Helu do Kuźnicy 21 km.

Pensjonaty: Morskie Oko, Mewa, Promienna, Budzisz, Konkel.

CHAŁUPY.

Pełne morze i zatoka. W Chałupach niedługo istniała warownia, wybudowana przez króla Władysława IV, zwana „Władysławowem”.

Dojazd: Pociągami z Gdyni przez Redę—Puck, Wielka Wieś, Brzegiem morza z Helu do Chałup 27 km, z Wielkiej Wsi do Chałup 8 km.

Wejście do portu w Gdyni

Miejscowości letniskowe nad pełnym morzem

WIELKA-WIEŚ.

Wielka-wieś leży u nasady półwyspu helkiego. Pełne morze i zatoka. W Wielkiej-wsi buduje się port rybacki.

Pensjonaty i hotele: Bałtyk, Morskie Oko, Jutrzenka, Marysienka, Polonja, Warszawianka, Ziemińska, Św. Antoniego. Godno polecenia pensjonaty: Warszawianka, Bałtyk i Jutrzenka.

Szkoła powszechna ma schronisko na 20 osób.

HALLEROWO.

Hallerowo leży w odległości 1 km. od Wielkiej-wsi. Pełne morze. Powstało dopiero w ostatnich latach jako miejscowość letniskowa. Plaża ładna i duża. Pensjonat „Warszawianka”, posiada ciepłe morskie kąpiele. Nowo-budujący się park Jarosza Derdowskiego.

Dojazd: Pociągami do stacji Wielka-wieś, Hallerowo z Gdyni via Reda, Puck lub z Pucka.

CHŁAPOWO.

3—4 km. od morza. Leży 50 m. od poziomu morza. Na wzgórzach kępy Swarzewskiej. Dojazd: Pociągami do stacji Wielka-wieś, Hallerowo. Z Hallerowa do Chłapowa taksówką 3 i pół km.

Turyści mogą się zgłosić do soltysa o przydział noclegów.

ROZEWIE.

Pełne morze. Rozewie leży na wysokim brzegu. W pobliżu znajduje się Lisi Jar, gdzie w roku 1598 wylądował król Zygmunt III. Za dawnych polskich czasów została wybudowana tu pierwsza latarnia morską; pozostały po niej tylko resztki fundamentów. Za czasów niemieckich została wybudowana latarnia morską jedyną z największych na Bałtyku (5 milionów złotych).

Na Lisim Jarze znajduje się gospoda (schronisko turystyczne w Rozewiu nad Bałtykiem), bezpośrednio przy autostradzie i może być punktem wyjścia na wybrzeże otwartego morza: od jeziora Zarnowieckiego aż po Hel.

Dojazd: Pociągami „Strzała Bałtycka” i inne zatrzymują się na stacji Wielka-wieś Hallerowo, a stamtąd autobusem lub taksówką bulwarem nadmorskim 6 km.

TUPADŁY.

Tupadły leżą w odległości 1 km. od pełnego morza. Dojazd koleją do przystanku kolejowego Łebcz (linia kolejowa Puck—Krokowa). Z Łebcza furmankami do Tupadeł 5 km. lub pociągami do Wielkiej-wsi Hallerowo i stamtąd taksówką bulwarem nadmorskim 9 i pół km.

Turyści mogą się zgłaszać do miejscowego soltysa o przydział noclegu.

JASTRZĘBIA GÓRA.

Jastrzębia Góra jest perłą naszych uzdro-

wisk nadmorskich, leży na najwyższej części polskiego wybrzeża. Pełne morze. Piękna plaża. Nowo-wybudowane łaźienki. Bardzo malownicza miejscowość, głębokie wąwozy i jary, pierwszorzędne hotele i pensjonaty, park, korty tenisowe itd.

Dojazd: Pociągami do stacji Wielka-wieś Hallerowo i stamtąd autobusem lub taksówką bulwarem nadmorskim do Jastrzębiej Góry (8 km.).

Pensjonaty: Pilice, Bałtyk, Fantazja, Bajka odpowiadające wszelkim wymaganiom.

OSTROWO.

Ostrowo leży nad drogą nadmorską między Jastrzębią Górą a Karwią w odległości 700 m. od pełnego morza. Bardzo ładna plaża piękny las.

Dojazd do stacji Wielka-wieś Hallerowo i dalej bulwarem nadmorskim do Ostrowa 11 km.

KARWIA.

Przedostatnia wiejska osada polska przed granicą niemiecką wieś, położona nad samym brzegiem morza, najpiękniejsza plaża, oddzielona pasem wzgórz leśnych od wioski.

Hotele i pensjonaty: Znicz, Nadmorska Fala.

Marja Lasocka, Bór, Łosoś, Wiktorja.

Dojazd do stacji Wielka-wieś Hallerowo, dalej autobusem lub taksówką do Karwi 15 km.

W szkole jest schronisko, które może mieścić 30 osób.

KARWIENSKIE BŁOTA.

Leżą tuż około Karwi, oddalone od morza i do 2 km. Dojazd: jak do Karwi.

DEMBKI.

Osada rybacka 8 km. od stacji kolejowej Krokowa. Piaszczysta, szeroka, bardzo ładna plaża. Las sosnowy. Obozują tu co rok z całej Polski harcerze. Mieszkania tylko u nielicznych rybaków.

Dojazd do stacji kolejowej Krokowa (linia kolejowa Puck—Krokowa); końmi od stacji 8 km.).

ZARNOWIEC.

Wieś leży na wzgórzach w pobliżu jeziora (7 km. długości). W Zarnowcu istnieje klasztor Cysterce (1220). Obok klasztoru stoi kościół Benedyktynów z XIV wieku.

Dojazd do stacji kolejowej Krokowa, szosą do Zarnowca 5 km.

Miejscowości letniskowe nad morzem (Zatoka Pucka)

ORŁOWO MORSKIE.

Piękne położone kąpielisko na t. zw. małym morzu, tu ma najbardziej słoną wodę. Orłowo Morskie posiada malownicze lasy iglasto-liściaste.

Pierwszorzędne hotele i pensjonaty: Mewa, Czerwony Dwór, Maciejka, Weneda, Biały Dwór, Gryf, Bałtyk, Kama, Lena, Halina, Słońce, Marta i Dom Kuracyjny.

Dojazd do stacji Orłowo-Kolibki, na głów-

PIERWOSZYNO, MOSTY, MECHELINKI i REWA

Miejscowości położone nad małym morzem. W Rewie godne zwiedzenia t. zw. „szperld” (7 i pół km. pas piaszczysty wysunięty w morze). W Rewie jest jedyny port rybacki, gdzie można oglądać stare, dawno budowane na miejscu 2-masztowe żaglowce rybackie t. zw. „szkutry”.

Dojazd tylko szosą taksówkami z Gdyni (7 do 10 km.).

RZUCEWO.

Siedziba Królów Polskich — Osłonino.

Miejscowość położona nad zatoką Pucką 3 km. Pomiędzy Rzućewem a Osłoninem ciągnie się 4-rzędowa aleja lipowa króla Sobieskiego. Jest to jedna z najbardziej malowniczych części naszego wybrzeża. Brzeg morski wysoki, urozmaicony bujną roślinnością.

Pokoje tylko u rybaków. Dojazd do stacji Żelistrzewo (linia kolejowa Gdynia—Puck; ¼ km do morza).

PUCK.

Kościół farny wybudowany w XIII wieku przez krzyżaków, port wojenny, lotnisko, ładny park nad morzem.

Dojazd pociągami z Gdyni (1 i pół godz.) lub szosą autobusem, albo taksówką 30 km.

Turystów i wycieczki przyjmuje klasztor Elżbietanek i schronisko Towarzystwa Krajoznawczego (50 miejsc). Dom Kuracyjny ma 200 miejsc.

Godna polecenia kawiarnia „Warszawianka” w Rynku.

SWARZEWÓ.

Wieś położona nad zatoką Pucką. Plaża niewielka, lecz czysta. Kościół parafialny z cudownym obrazem Matki Boskiej i wieloma pamiątkami.

Dojazd do przystanku kolejowego Swarzewo na linii kolejowej Gdynia—Reda—Puck—Swarzewo—Wielka-wieś—Hallerowo.

ZAGÓRZE.

11 km. od Gdyni. Położone u podnóża wzgórz Chylońskich, pokrytych sosnowo-bukowym lasami. Dojazd do Gdyni pociągami do stacji Rumja—Zagórze (16 pociągów dziennie, 15 min. jazdy). Z Wejherowa do Zagórze 12 km.

W okresie letniskowym po 14-dniowym pobycie w Zagórze przysługują 50 proc. zniżki kolejowej.

KARTUZY.

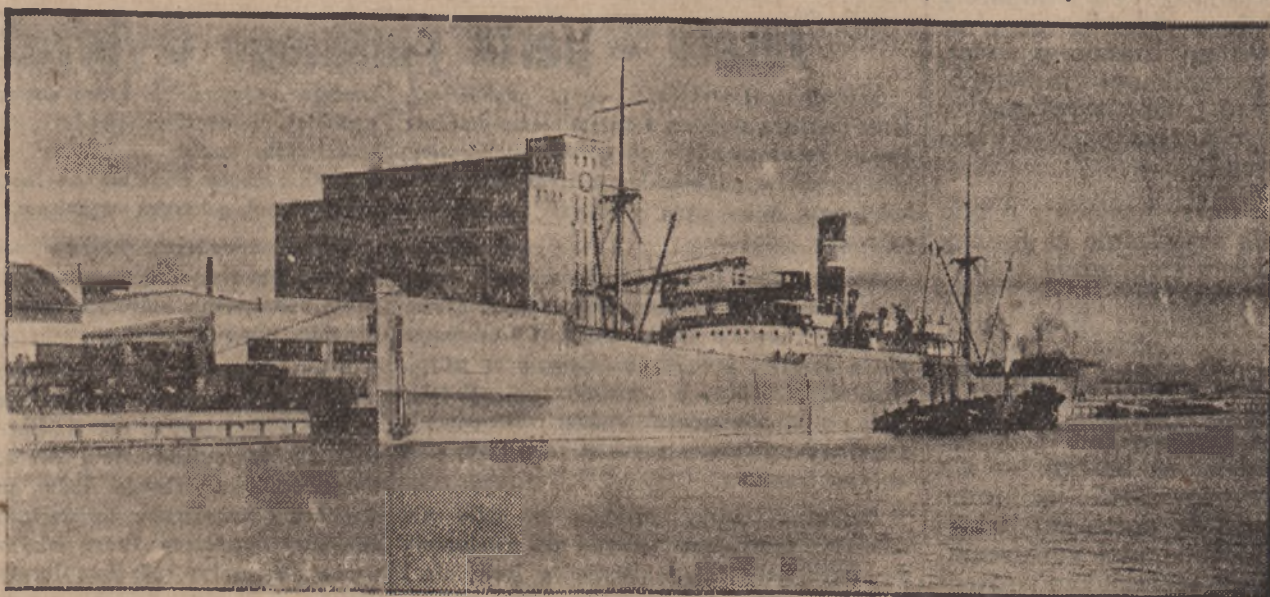
Powiatowe miasto, 49 km. od Gdyni; otoczone dookoła jeziorami, wzgórzami i lasami. Kościół Kartuzów, obecnie parafialny, położony na zachód od miasta nad jeziorem; zbudowany w końcu XIV wieku. W centrum miasta znajduje się kościół ewangelicki wybudowany w r. 1883. Miasto posiada ładnie urządzone skwery.

Dojazd koleją z Gdyni wprost do Kartuz, albo z Gdyni do Wejherowa autobusem (odjazd z rynku o godz. 8,30 i 14,45).

We wszystkich wymienionych miejscowości obowiązuje taksa kuracyjna: za pobyt 14-dniowy 7,50 zł., od 2—6 tygodni 12,— zł. za cały sezon 15,— zł.

Ceny w hotelach i pensjonatach za pokój z utrzymaniem 6—10 zł., w pełnym sezonie 14 złotych.

Z 25 proc. zniżki taksy kuracyjnej korzystają urzędnicy państwowi, wojskowi w służbie czynnej, inwalidzi wojenni i ich rodziny. Wolni od opłaty taksy kuracyjnej są: a) lekarze i ich rodziny; b) urzędnicy, którzy przybywają do gmin w sprawach służbowych; c) dzieci do lat 10-ciu, młodzież w zwartych obozach, służba oraz osoby, przyjeżdżające na pobyt nie dłużej niż 3-dniowy.

Port w Gdyni. Basen im. Marszałka Piłsudskiego. W głębi gmach ojełarni gdynskiej.

Wejherowo — jako letnisko i ośrodek szlaków turystycznych

Najdalej wysuniętym miastem na północ zachód jest Wejherowo nad rzeką Białą, leżące w szerokiej, kottlinie rzeki Redy. Miasto otoczone dookoła wzgórzami, pokrytymi lasami mieszanymi, wśród których są rozrzucone kaplice Kałwarji kaszubskiej, odwiedzanej przez dziesiątki tysięcy pątników z najdalszych okolic północnego wybrzeża.

Założycielem Wejherowa był Jakób Wejher wojewoda malborski, wierny towarzysz Władysława IV. w jego wyprawach wojennych i planach bałtyckich. Jakób Wejher był strażnikiem polskiego morza i orędownikiem polskiej floty. Podczas oblężenia Zamku Białego został przysypany gruzem i ocalony cudem uczynił ślubowanie, że po powrocie na swe ziemie zbuduje kościół pod wezwaniem św. Trójcy i św. Franciszka. W czasie wędrówek po swych gruntach Wejher natrafił na rzeczkę zwaną później Cedronem, gdzie w pierwszej połowie XVIII wieku założył miasto Wejherowo, budując na wzór jerozolimski Kałwarję. Po wygaśnięciu rodu Wejherów, Wejherowo przechodziło różne koleje. Najpierw przeszło w posiadanie Radziwiłłów a następnie Sobieskich. W r. 1720 Wejherowo dostaje się drogą kupna w posiadanie hrabiów Przebendowskich, a następnie w roku 1784 hrabiów Keyserlingów, w posiadaniu których okoliczne dobra znajdują się do dnia dzisiejszego.

Po odzyskaniu niepodległości dzięki wysiłkom Rządu w pobliżu Wejherowa powstaje port Gdynia, a Wejherowo, jako zaplecze, szybko się rozbudowuje tak, że w krótkim

czasie liczba ludności wzrosła w dwójnasób i obecnie wynosi 14.000 mieszkańców. Na skutek szybkiego rozwoju Wejherowo stało się również ośrodkiem życia kulturalnego Kaszub.

Wejherowo nie wiele posiada zabytków przeszłości. Godnym uwagi jest kościół Ojców Reformatów (Poklasztorny), piękna budowla barokowa, w której podziemiach mieszczą się groby Wejherów i Przebendowskich. Ściany kościoła zdobią obrazy nieznanymi włoskimi malarzami. Również interesująca jest architektura niektórych kaplic, najpiękniejszą z nich jest kaplica św. Krzyża, położona na pięknym, górzystym wzniesieniu z marmurowym obrazem i trzema krzyżami, z przepięknie wykonanymi figurami, które są dziełem długoletniej pracy artystycznej Franciszkanina O. Juni Perusa.

Piękne są także gmachy Starostwa, Państwowego Seminarjum Nauczycielskiego w stylu neorenesansowym, ratusz, Ubezpieczalnia Społeczna i inne.

Na przyjezdnych Wejherowo mile czyni wrażenie czystością, całkowicie uporządkowanymi ulicami, tonąciami w zieleni, pięknymi willami i gmachami. Miasto posiada wszelkie nowoczesne zakłady użyteczności publicznej jak gazownię, elektrownię, wodociąg, kanalizację i rzeźnię z chłodnią i wytwórnią sztucznego lodu. Posiada również lasy o obszarze 263 ha, które są naturalnym parkiem, chętnie odwiedzanym przez mieszkańców i letników.

Leżąc na linii kolejowej Gdańska i Gdyni, Wejherowo jest doskonałym ośrodkiem dla

ruchu letniskowo-turystycznego. Doskonałe połączenie kolejowe (14 par pociągów), oraz taryfa podmiejska pozwalają letnikom na codzienne korzystanie z kąpiel: morskich w Gdyni (30 minut koleją) i w uroczym położonym Orłowie. Warunki umożliwiają również odwiedzanie tak licznych miejscowości uzdrowskowych wybrzeża. Przepiękne są wycieczki pieszo, na rowerach lub samochodami do pobliskich jezior Wyspowo, Wygoda, Dobre i leżącego nad granicą jeziora Zarnowieckiego. Przez Wejherowo prowadzą szlaki turystyczne do Szwajcarii Kaszubskiej, dokąd kursują autobusy dwa razy dziennie.

Do bardzo malowniczych i dających wiele wrażeń szlaków turystycznych należy szosa Wejherowo - Krokowo - Zarnowiec - Karwia, która prowadzi przez zalesione wzgórza. Bardzo piękną jest szosa Wejherowo — Pobłocie — Łebno — Kartuzy. Stanowi ona doskonałą sieć dróg bitych częściowo asfaltowych, pnących się serpentynami przez wzgórza, dając wycieczkowiczom wiele wrażeń pięknego krajobrazu kaszubskiego.

Kilka hoteli, liczne pokoje prywatne urządzone z komfortem, tanie restauracje i jadłodajnie umożliwiają letnikom tani pobyt w Wejherowie.

Letnicy podczas pobytu w Wejherowie nie płacą taksy kuracyjnej, a po pobycie 14-dniowym, korzystają ze zniżek kolejowych obowiązujących dla uzdrowisk.

POKOJE

czyste, wygodne i ciche z wodą bieżącą i telefonami

w Warszawie,

ulica Chmielna Nr. 31

obok Dworca Centralnego

poleca tanio

Zarząd Hotelu Royal.

projektem ujęcia wody, 2 żelazo-betonowe zbiorniki wodociągowe, hydrofor dla Witomina, stację oczyszczania ścieków, oraz stację przepompowań ścieków w Gdyni.

Odnosnie danych eksploatacyjnych, nie od rzeczy będzie przytoczyć, że ilość połączeń wodociągowych i kanalizacyjnych przekroczyła już liczbę 1000 i z dnia na dzień w szybkim tempie się powiększa. Produkcja wody w stosunku do pierwszego roku eksploatacji wzrosła o ok. 5 proc., podobnie jak i opłaty kanalizacyjne wzrosły o 6 proc.

Biorąc pod uwagę, że nasilenie połączeń domowych, oraz produkcji wody w roku bieżącym wzrasta w silnym tempie, stwierdzić należy tendencja rozwojowa Zakładu jest na najlepszej drodze.

W ubiegłym roku dzięki wydatnej pomocy finansowej Funduszu Pracy, rozpoczęto budowę głównego ujęcia wody, którego brak ze względu na małą wydajność uruchomionych w roku 1930 2 pomocniczych ujęć w Gdyni i Oksywiu, dawał się ogromnie odczuwać. Ujęcia te bowiem posiadały wydajność ograniczoną, niewystarczającą na zaspokojenie nader szybko rosnących potrzeb Gdyni.

Obecnie, uruchomione w ostatnich dniach główne ujęcie wody o znacznej wydajności, sprostą bez trudu zaspokojeniu na wodę nawet kilkuset tysięcy mieszkańców. Ujęcie to zapewni więc Gdyni na szereg lat dostateczną ilość zdrowej i czystej wody.

Pijcie tylko rodzimą Kawę Słodową Kneippa z przyprawą Francka!

Urządzenia wodociągowe i kanalizacyjne Gdyni

są wyrazem nowoczesnej techniki

Kwestja zaopatrzenia Gdyni w urządzenia wodociągowe i kanalizacyjne datuje się od r. 1927 t. j. od czasu gdy ówczesny Magistrat powierzył prof. Politechniki Warszawskiej Dr. Pomianowskiemu opracowanie projektów wodociągów i kanalizacji dla „Wielkiej Gdyni”.

Projekty te w ostatecznej swej formie przewidują zamkniętą sieć wodociągów na całym terenie Wielkiej Gdyni, a więc i jej przedmieść i osiedli: Orłowo, Witomino, Chylonja, Rumja, Obluże, Zagórze, Oksywie i. t. d.

Sieć ta zasilana jest przez 3 ujęcia wody, z których główne ujęcie znajduje się w Rumji i 2 pomocnicze w Gdyni i Oksywiu.

Wobec znacznej rozpiętości sieci o promieniu kilkunastu kilometrów, okazała się potrzeba uruchomienia dwóch zbiorników wyrównawczych, z których jeden zaprojektowano w Gdyni, a drugi w Oblużu. Ponadto z uwagi na znaczną falistość terenu i duże różnice poziomu, zaprojektowano kilka stacji hydroforowych (pneumatyczny wodociąg) dla miejsc położonych najwyżej — ponad poziomem zbiorników n. p. Witomino, Redłowo,

Obluże.

Jeśli chodzi o kanalizację to projekt przedstawia się odmiennie. Mianowicie względy terenowe spowodowały konieczność wprowadzenia systemu kanalizacji rozdzielczej t. j. oddzielnie dla wód zużytych i oddzielnie dla wód atmosferycznych. Sieć kanalizacyjna podzielona została na 3 niezależne od siebie strefy w Gdyni, Oksywiu i Orłowie Morskiem. Każda z nich posiada własną stację oczyszczania ścieków. Na stacjach tych, ścieki podlegają oczyszczaniu w ten sposób, że części stałe tworzą osad używany później jako nawóz, części zaś płynne odprowadzane są wprost do morza (rzecz oczywista w dużej odległości od śródmieścia i plaży).

Kanalizacja Gdyni posiada ponadto 2 systemy górny i dolny. Ten ostatni obsługuje tereny przyportowe, najniżej położone. Ścieki tego systemu odprowadzane są do stacji przepompowań, gdzie podnosi się je do systemu górnego, obsługującego wyższe części miasta. Ścieki systemu górnego odprowadza się z kolei przy pomocy specjalnego kolektora do stacji oczyszczania.

Tak przedstawia się w ogólnych rysach projekt, którego realizację rozpoczęto w roku 1928, wykonując corocznie nowe etapy prac, w kolejności swej z punktu widzenia aktualnych potrzeb, najważniejsze.

W ten sposób prowadzone budowy, zdążające do jaknajrychlejszego rozpoczęcia eksploatacji, umożliwiły już w maju 1930 r. uruchomienie obiektów i wykorzystanie wybudowanej sieci wodociągowo-kanalizacyjnej.

Zaznaczyć należy, iż równocześnie z rozpoczęciem eksploatacji, wydodrębiono dział budowy wodociągów i kanalizacji z Wydziału Technicznego Magistratu m. Gdyni i stworzono nowe przedsiębiorstwo p. n. „Zakład Wodociągów i Kanalizacji”, delegując na dyrektora Zakładu, dotychczasowego kierownika tego działu Inż. M. Michalskiego pozostającego zresztą do chwili obecnej na tem stanowisku.

Dorobek zgóra lat 6-ciu przedstawia się w tej dziedzinie bardzo poważnie, albowiem Gdynia posiada obecnie sieć wodociągową długości 65.575 m. b., sieć kanalizacyjną długości 11.052 m. b., 3 przewidziane

WIELKOPOLSKI SKŁAD KAWY

SPOŁKA Z OGR. ODP.

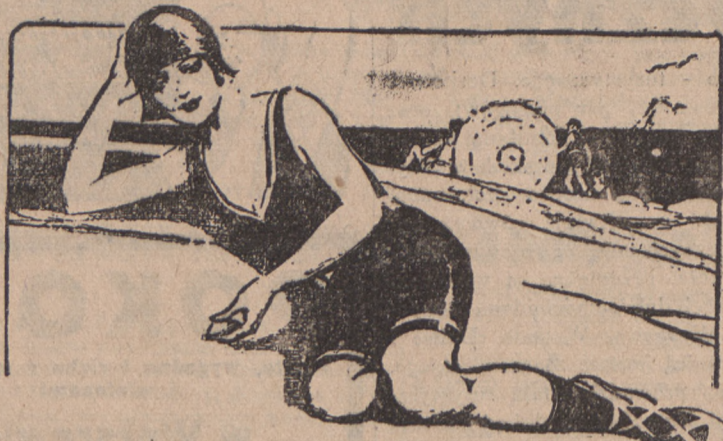
CENTRALA W GDYNI

56 oddziałów w wszystkich większych miejscowościach w poznańskim i na Pomorzu

MAGAZYNY W GDYNI I W BYDGOSZCZY

Własny import kawy, herbaty i owoców południowych

Sprzedaż kawy, herbaty, kakao, artykułów czekoladowych, cukrowych, mącznych, kolonialn. i owoców suszonych

GDYNIA, UL. ŚWIĘTOJAŃSKA

NA SEZON KAPIELOWY

Polecamy w wielkim wyborze trykoty kąpielowe najnowsze modele. — Ręczniki w dobrym gatunku. — Płaszczki kąpielowe wykonane z najlepszych materiałów. — Kapy kąpielowe. — Paski gumowe. — Płaszczki damskie i męskie. — Materiały wełniane i bawełniane oraz wszelką galanterję.

WOJCIECH MIKOŁAJCZYK

4359

INŻ. K. BIELIŃSKI

Dyrektor Miejskich Zakładów Elektrycznych w Gdyni.

Pięcioletni rozwój Miejskich Zakładów Elektrycznych w Gdyni

W celu zaopatrzenia w energję elektryczną mieszkańców m. Gdyni i sfery interesów mieszkaniowych m. Gdyni Zarząd miasta utworzył w roku 1929 odrębne przedsiębiorstwo pod nazwą „Miejskie Zakłady Elektryczne w Gdyni“.

M. Z. E. zrealizowały za budowy własnego zakładu wytwórczego a zamiast tego pobierają hurtowo energję elektryczną z zakładów wodno-elektrycznych w Bródku i Żurze, należących do Pomorskiej Elektrowni Krajowej „Gródek“ oraz z Elektrowni Okręgowej Powiatu Kartuskiego „Rutki“.

W ciągu ubiegłego pięciolecia rozwój M. Z. E. kształtował się bardzo pomyślnie. Kosztem około 4 milj. złotych, które uzyskano z pożyczki zagranicznej, wybudowano: i główną stację rozdzielczą wraz z magazynami, garażami, lokalami biurowymi i mieszkaniami dla obsługi, 26 stacyj transformatorowych, 46 km sieci wysokiego napięcia (15.000 voltów), 85 km sieci niskiego napięcia i 52 km sieci oświetlenia ulicznego. Lamy uliczne zawieszono na słupach betonowych, które stanowią prawdziwą ozdobę miasta. Mimo tak znacznych inwestycji, które z konieczności musiały być dostosowane już do potrzeb przyszłej „Wielkiej Gdyni“, M. Z. E. są przedsiębiorstwem samowystarczalnem. Dochodem budżetu zwyczajnego bowiem, które w roku budż. 1929/30 wynosiły tylko 423.000,— zł. wzrosły w roku budż. 1933/34 już do sumy 1.200.000,— zł. Ilość liczników na sieci wzrosła w ubiegłym pięcioleciu z 900 na 6200 sztuk, a ilość sprzedanej energii z 700.000 na 2.700.000 kilowatogodzin.

M. Z. E. uznały za swój obowiązek umożliwić mieszkańcom Gdyni i okolicy korzystanie z energii elektrycznej nie tylko do oświetlenia, ale i do celów grzejnych. W tym celu wprowadzono w styczniu 1930 r. t. zw. liczniki odliczające, czyli przenośne podliczniki z utrądnym rozruchem, włączane w szereg z grzejnikami. Przy pomocy tych podliczników określano zużycie grzejników, które obliczano po cenie 30 groszy za kilowatogodzinę, wobec 70 groszy za kWh dla pozostałego zużycia wykazanego przez licznik główny.

Podliczniki przyczyniły się wprawdzie do rozszerzenia zastosowania grzejników, lecz w praktyce okazały się one uciążliwe zarówno dla odbiorcy jak i dla elektrowni. Z tego powodu M. Z. E. przystąpiły do opracowania innego sposobu taryfikacji, któryby umożliwił najszerszym warstwom społeczeństwa korzystanie z taniego prądu dla celów grzejnych. Po przeprowadzeniu dokładnych studiów uznano za najodpowiedniejszą taryfę t. zw. blokową, którą wprowadzono z dniem 1 czerwca 1932 r., jako pierwszą tego rodzaju taryfę w Polsce.

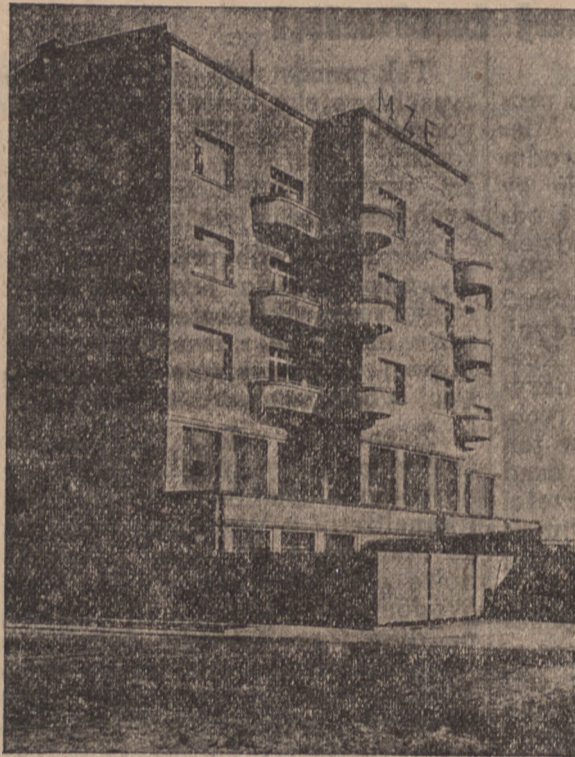
Taryfa blokowa polega na tem, że dla mieszkań prywatnych ustalono, w zależności od ilości pokoi mieszkalnych, miesięczne normy zużycia energii (I blok)

opłacanej po cenie maksymalnej t. j. po 70 groszy za 1 kilowatogodzinę. O ile dany odbiorca zwiększa swoje zużycie opłaca następnie kilka kilowatogodzin (II blok) po cenie 35 groszy a całą resztę (III blok) po 20 groszy względnie po 15 groszy w wypadku, gdy zużycie w III bloku wynosi więcej niż 30 kWh. Obniżenie ceny prądu dla celów grzejnych do 15 groszy za kWh zrównało praktycznie ceny prądu i gazu w Gdyni.

Doświadczenia poczynione zarówno u nas jak i zagranicą wykazały, że w prak-

w roku 1932 — 248.000 kilowatogodzin
„ 1933 — 455.000 „

Taryfa blokowa wpływa również korzystnie na zmniejszenie bezrobocia w przemyśle elektrotechnicznym, bowiem możliwość otrzymania energii elektrycznej po bardzo niskiej cenie przyczyniła się do wzrostu zapotrzebowania na aparaty elektryczne. W samym tylko sklepie, prowadzonym przez M. Z. E., sprzedaje się rocznie przeszło 2000 różnych aparatów elektrycznych. Za przykładem Gdyni poszło już kilkanaście elektrowni

Gmach M. Z. E. w Gdyni zwraca uwagę przyjezdnych swą nowoczesną architekturą.

tyce odpowiada 1 metr sześcienny gazu 2½ kilowatogodzinom energii elektrycznej. Cena gazu wynosi w Gdyni 35 groszy a przy uwzględnieniu opłaty za gazomierz dochodzi do 40 groszy za 1 metr sześcienny. Wobec tego odbiorcy M. Z. E. gotując elektrycznie nie ponoszą większych wydatków jak przy gotowaniu na gazie. Zużycie prądu dla celów grzejnych przed odbiorców M. Z. E. wzrasta w szybkim tempie, sprzedano bowiem:

w roku 1930 — 25.000 kilowatogodzin
„ 1931 — 92.000 „

w Polsce, bowiem wyniki osiągnięte w Gdyni wykazały, że na nowych taryfach zyskali zarówno odbiorcy, jak i elektrownia.

O ile wszystkie elektrownie w Polsce zmodernizują swoje taryfy to należy przypuszczać, że elektryfikacja kraju postępować będzie szybko naprzód i że już za kilka lat Polska pod względem zużycia energii elektrycznej nie będzie jak dotychczas znajdować się na szarym krańcu krajów Europy, lecz wyprzedzi co najmniej połowę krajów.

BALTYCKA HURTOWNIA BUDOWLANYCH

MATERIAŁY BUDOWLANYCH

CDYNIA

po cenach
bezwzględnie konkurencyjnych

ulica Szkolna 4, telefon 26-07 i 15-07

GŁOSY I ODGŁOSY.

Kowno—Warszawa—Berlin

(i) Pobyt płk. Prystora w Kownie wzbudził zrozumiałe zainteresowanie nie tylko w naszej prasie, ale i w prasie zagranicznej. Korespondent „Kurjera Porannego“ z Kowna pisze, że pobyt płk. Prystora przestał już być sensacją a stał się faktem o dziejowym znaczeniu.

„W każdym bądź razie dzień 23-go czerwca, w którym Prezydent Republiki Litewskiej Smetona, przyjął na prawie gościnnej audjencji pułkownika Prystora, najbliższego przyjaciela Marszałka Piłsudskiego i b. premiera Rzeczypospolitej — stał się tu, w powszechnej opinji, dniem epokowym“.

„Ilustrowany Kurjer Codzienny“, pisząc o polsko-niemieckich stosunkach gospodarczych, stwierdza, że bilans handlowy z Niemcami kształtuje się dla nas czynie, natomiast bilans płatniczy — biernie. Obrót płatniczy z Niemcami kształtuje się dla nas wyjątkowo niekorzystnie. Polska płaci Niemcom wszystko bez ograniczeń — Niemcy nie płacą Polsce nic. Poniższe zestawienia mówią za siebie.

„Polski właściciel kamienicy w Berlinie nie może otrzymać z Berlina swego czynszu — niemiecki właściciel kamienicy w Katowicach otrzymuje swój czynsz bez ograniczeń w pełnej wysokości.“

Polski wierzyciel z tytułu asekuracji, wkładu bankowego, dywidendy, obligacji czy hipoteki nie otrzymuje nic — niemiecki wierzyciel z jakiegokolwiek bądź tytułu w Polsce otrzymuje wszystko bez ograniczenia.

Polski eksporter nie może wydestać swej pretensji z Niemiec — niemiecki eksporter otrzymuje wszystko bez ograniczeń.

Tak więc równowaga we wzajemnym bilansie płatniczym jest zachwiana. Należy ją przywrócić“.

Wycbowawcy młodego pokolenia

„Gazeta Polska“ podkreśla, że Zjazd Związku Nauczycielstwa Polskiego przekreślił rachuby opinji socjalistyczno-narodowej, bo zadeklarował Rządowi Rzplitej gotowość obywatelskiej współpracy w dziele budowy i rozwoju szkolnictwa i oświaty w Polsce. Organ zaś Z. N. P. „Ogniwo“ o dzisiejszych obowiązkach nauczyciela pisze:

„Dziś, w dobie wielkiego kryzysu materialnego, a w pierwszym rzędzie moralnego, kiedy poszczególne ugrupowania społeczne rywalizują z sobą w dziele tworzenia dóbr kulturalnych i materialnych, w momencie wielkiego rozbitcia polskiej inteligencji na szereg wzajemnie zwalczających się odłamów, których metody partyjno-polityczne zarażają młodzież szkół średnich i wyższych uczelni, — nauczyciel, wychowawca młodego pokolenia, pokolenia przyszłości, musi zasilić kadry inteligencji polskiej. Musi przyjąć młody nauczyciel o dziejowej postawie wobec życia, o niewyczerpanym zapasie energii i zdrowia moralnego, który będzie odpowiadał całą swą osobowością tym nakazom i postulatam, jakie wysuwa przyszłość zreformowanej szkoły polskiej i Państwa Polskiego“.

Spółczesność rozumie i docenia w pełni rolę wychowawców młodego pokolenia.

Warszawa—Morze

„Express Poranny“ zwraca uwagę, że od czterech dni uboga sieć dróg polskich wzbogaciła się o nowy odcinek liczący 33 kilometry. Włączono do niej ośmiokilometrową w Warszawie przez Żoliborz, Łomianki i Czernobóje do Modlina a będącą dawniej główną częścią wielkiego traktu nr. 1 łączącego Warszawę z polskiem morzem.

„Nowy most skracza dość znacznie drogę z Warszawy do Gdańska. Jeśli idzie o kilometry — różnica wynosi wszystkiego zaledwie 6 kilometrów, nie tu jednak leży sedno sprawy. W istocie droga ta w czasie skrócona będzie znacznie bardziej, a to ze względu na to, iż szosa z Warszawy przez Łomianki stanowi coś w rodzaju nowoczesnej autostrady“.

Kultura i sztuka

Pieśń o Ziemi Kaszubskiej

A czy znosz te, bracie młody,
Te pomorskie twoje rody?
Tęch Kaszubów, Kocewioków
I tęch Gochów, Borowioków?

A czy znosz te, bracie młody,
Twoje bory, twoje wody?
Stare chujci nad drogami,
Bjole brzuści nad wodami?

A czy znosz te, bracie młody,
Twoje ziemi jarne płody?
Jako dziewczka krasnolita
Kąpie w słońcu se bukwiła!

Tam na Helskiej biolej ziemi
Szumją fale od Bałtyku.
Tam na Helskiej biolej ziemi
Jest rebackie twarde plemie.

Na Oksywskiej górze szary
Czuwa pilno koscol stary,
O przeszłości swiany marzy,
Jak ten sługa czujnej straży.

Puck je miasto wszesciem znane,
W ksegach Polsci zapisane.
Tu Czornieci se secami,
Jechal z swymi kompanami.

Znasz te, bracie, kalwaryjo
Na Wejrowskiej górnej ziemi?
Gdzie Pon Jezus straceł zęce,
Za kaszubsco godne plemie.

Wszycie trosci, co nabandzesa
Tu jich zaros se pozbandzesa,
Gdzie Pon Jezus so objawil
I kaszubsco narod zbawil.

Oliwa, stolico swianta,
Samborów, dzelnych Mestwinów.
Tutaj kaszubsco ksążenta
Obmeslaly dobro synów. —

Plynie Wisla, jak plynela,
Nad nią leży Gdońsk nasz stary,
Ze do Polsci nie nalezy,
Tem Kaszub nie do wiary.

A ciej stary Gdońsk opuscysz,
Na południe kroki zwrocysz
Tam kraj swianty!
Matce Bosci poswiancony
Raj Maryji je nazwony.

Nad jezorem klasztor stoi,
Na nim stara miec zeleni,
Kartuzianie tu mieszkale,
Cude w dzelach dokonale.

Na raduncim brzegu stoi,
Dla pobożnych dusz przystanek,
Stary klasztor Norbertanek,
Przez Mestwinów zbudowany,
To Zukowo z wieków znane.

Tu kaszubsco szlachecce chwalił
Jako sługa Boga swego,
Tu kaszubsco szlachecce chwalił
Droge życa zakonnego.

W Chmielnie je lud decht szczęśliwy,
Kożdy mo tam swój garnuszek
Z gliny własnej ulepiony,
Dwojaczkom on jest nazwony.

Z jednej strony kładze bulwe,
Z drudziej dolewo maśloneci,
Ciej na pole kosec idze,
Rano gdy wstają skowronci.

Ze Betowo Nieme zagrabil,
To do lecha jest galgaństwo,
Tam se rychtych Chrystus rodzel,
Co kaszubsco kraj webawił.

Bo jak wieta:
Betowo a nasz Betlejem
Jest, jak mówią, jedno miasto;

Ze żedowie te letere
Pokroncele, jakby casto.

Przeswiczna Koscerzynol
Stolico kaszubscej zemi,
Była zawsze Polsce wierna,
Je te chwałą niesmiertelną!

Kąsk ce musze pożałowac:
Powiadają se do lecha,
Ze tu Judosz se narodzel,
Co po wiecach cagle chodzell!

Zato mosz też pianke dzewcil
Chłopce tak se pogadują:
Chturen chtura pocałuje,
Sedm latk se obliżuje.

Na południe swiat odmienny:
Cechy, smutny, troche senny,
Kraj gorzysty, iase mgliste,
Żyta marne, bagna czarne.

Domki male, słomą kryte,
Tuż przed niemi
Jak tych oczków mądrych pora,
Blyszczą w zeleni jezora.

A jak kseżec nad gwiazdami,
Nad wszyciami jezorami
Stoji Wdzydzkie!
Na czter watre je rozcante,
Na ksztołt krzyża je rozpiante.

A po toniach rebe skaczą
W lufce morsce gape kraczą,
Czolem cecho wode pruje,
Rebok z niego seco snuje.

Tu kolebka je Stolemow,
Wielkoludow i olbrzymow.
Tak se ludze powiadajo,
Prze kominku dziecom bajo.

Z nich se rodzel Jasek z Knieji,
Zacny kaszubsco poeta,
Jarosz z Wiela nazywany,
Nom Kaszubom dobre znany.

Pocma dalej pod Betowo
Aż do wiosci Borzyszkowo.
Na bocznosci mniej se troche,
Tu kraj, gdzie mnieszkają „Goch”

Tu Goch panem na swej roli
Plu: se w kasze nie pozwoli,
Ani żed tu nie wetrzymo
Pędzy w strone Jerozlemi.

Na południe suche pioski,
A nad rzeką cemne loski,
Nad drogami brzuście stare,
Mchem pokryte chujcie szare.

Jest tu wjoska Szwornigace,
Kożdy cy tam powie „braco”
Dawaj rózsk, a nie bac taci,
Zażejmi sobie tobaci.

Tam dostatek je niemaly,
Sedem snopków na lang cały,
Jako posog dla Rozeli,
Mandel jażdży je w kobiel.

Niezadlugo, het daleko,
Widać wieze miasta Chojńc.
Tam je Kaszub końc!

Końc je także piosci naszej
O kaszubsco starym rodze.
Brońmi zawsze zemni naszej,
Żyjmi razem sobie w zgodze.

Wolno spiewac tu każdemu
W tem kaszubsco-polskiem domu
Wróg nam Polsci nie odbije,
Ciej kaszubsco naród żyje!

I z y d o r G u l g o w s k i
(1925).

Komitet Przyjaciół Sztuki Polskiej dla propagandy sztuki plastycznej rodzimej

Komitet Przyjaciół Sztuki Polskiej instytucja, wyloniona ze społeczeństwa, rozumiejącego potrzebę i znaczenie sztuki w życiu, dla propagandy sztuki plastycznej rodzimej i dla pomocy jej twórcom artystom, zmobilizował swe siły, rozpoczynając szeroko zakrojoną akcję.

Opracowywane są projekty organizacji zbytu dzieł sztuki, oraz na jesieni roku bież. Tygodnia Sztuki Polskiej.

Na szeregu konferencji z przedstawicielami wszystkich ugrupowań i Związków Zawodowych Artystycznych przy współudziale delegata M.n. W. R. i O. P. uzgodniono wspólny program i metody działalności Społecznego Komitetu Przyjaciół Sztuki Polskiej i swata artystów plastyków, przyczem została powołana do życia stała konferencja delegatów Związków artystycznych, jako organ informacyjno-doradczy Komitetu.

W konferencji tej przy Komitecie Przyjaciół Sztuki Polskiej są reprezentowane: malarstwo, rzeźba, grafika, architektura i sztuka sto-

sowana.

Władzę Komitetu Sztuki Polskiej stanowią: honorowa przewodnicząca — p. premierowa Januszowa Jędrzejewiczowa; honorowa przewodnicząca Sekcji Imprez — p. ministerowa Izabella Szembekowa; Prezydium Zarządu — prezes Karol Bertoni, wiceprezes — Teodora Dąbrowska, sekretarz — Zofja Makowska, zast. sekr. — Irena Nowicka, skarbnik — Jadwiga Wierzejska, zast. skarbnika — Jan Skrzypiński.

Członkowie Zarządu: pp. Bogacka Jadwiga, Raczkiewiczowa Jadwiga, Dąbrowski Aleksander, Kwilecki Franciszek, Malkowski Stanisław, Marczewski Tadeusz, Pułaski Franciszek, Rydz-Śmigły Edward, Sosnkowski Kazimierz.

Zastępcy: pp. Świątkowska Janina, Wyrostkowska Bronisława, Zawadzka Halina. Komisja Rewizyjna pp.: Natanson Aleksander Sienkiewicz Jerzy, Sąd Rozjemczy pp.: Gembarzowski Bronisław, Górecki Roman, Gruber Henryk, Kleczyński Jan, Słomiński Zygmunt. Zastępcy pp.: Boruciński Michał, Bylewski Tadeusz,

Notatki kulturalno-artystyczne

ODZNACZENIE WAWRZYNYM AKADEMICKIM. Na najbliższym posiedzeniu Polskiej Akademii Literatury, które odbędzie się dn. 29 bm. dokonany zostanie wybór pierwszych kandydatów do odznaczenia Wawrzyńcem Akademickim.

MIEDZYNARODOWY KONGRES FILOZOFI TOMISTYCZNEJ obradować będzie w dniach 28 do 30 sierpnia w Poznaniu. Obrady poświęcone będą zwłaszcza zagadnieniom moralnym i społecznym doby obecnej. Inauguracyjny wykład na temat „Tomizmi wobec współczesnej filozofii dziejów” wygłosi ks. K. Michalski, prof. Uniwersytetu Jagiellońskiego.

WYKOPALISKA Z EPOKI KAMIENNEJ W POZNANSKIEM. Na łakach maętność Szlachcin, pow. Środa, podczas kopania torfu robotnicy natknęli się na gliniane naczynia. Stwierdzono, że naczynia te pochodzą z III okresu młodszej epoki kamiennej, to znaczy z czasów mniej więcej od 2.400 do 2.100 l. przed Chrystusem. Są one pozostałością po ludności północnej, przybyłej z półwyspu hiszpańskiego.

WALNY ZJAZD ZWIĄZKÓW TEATRÓW LUDOWYCH obradował ostatnio w Warsza-

wie. Związek przystępuje do zorganizowania komisji teatrów emigracyjnych oraz komisji teatrów miejskich. Związek liczy 106 zespołów teatralnych.

TADEUSZ LUCZAJ, laureat międzynarodowego konkursu muzycznego w Wiedniu, wystąpił w tych dniach poraz pierwszy w Operze warszawskiej w „Eugeniuszu Onieginie”, śpiewając partję ks. Gremina. Debiut operowy artysty spotkał się z bardzo przychylnym przyjęciem publiczności i krytyki.

TOWARZYSTWO OPERY POLSKIEJ POWSTAŁO W NOWYM JORKU. Na czele jego stanął impresario Ludwik Kowalski. Towarzystwo zamierza wystawiać polskie opery we wszystkich większych środowiskach polskich w Stanach Zjednoczonych.

LEGENDA O NIBELUNGACH POWSTAŁA W BELGJI. Członek belgijskiej Akademii Królewskiej i profesor Uniwersytetu w Brukseli, Henryk Gregoire, ogłosił w największym dzienniku alzackim „Dernieres Nouvelles de Strasbourg” sensacyjny artykuł, w którym dowodzi, że słynna legenda o Nibelungach powstała nie w Nadrenji, jak to głosi nauka niemiecka, lecz w Belgji.

Niekorzystny stosunek filmów polskich do zagranicznych

Jak wynika z danych statystycznych Centralnego Biura Filmowego w Warszawie w przeciągu 4-ch miesięcy rb. (styczeń, luty, marzec, kwiecień) zgłoszono do cenzury i dozwolono do wyświetlania publicznego 51 filmów polskich, ogólnej długości 24.649 mtr. W liczbie tej było tylko 6 filmów pełnoprogramowych z których 3 bez oceny i 3 z oceną artystyczną 4 filmy małe (dodatki) bez oceny, 1 film mały niemy, bez oceny, krótkometrażowy, 39 filmów małych, dźwiękowych, krótkometrażowych, z których 7 bez oceny, 10 z oceną artystyczną 22 z oceną kształcącą.

W tym samym czasie przywieziono z zagranicy 393 filmy, z których zgłoszono do cenzury 290 filmów. Dozwolono do wyświetlania publicznego 196 filmów ogólnej długości 221.145 mtr. Z tej ilości było 150 filmów amerykańskich 5 austriackich, 4 czechosłowackie, 1 duński, 8 francuskich, 4 niemieckie, 1 szwajcarski, 3 sowieckie, 1 węgierski, 14 produkcji składanej. Dozwolonych dla młodzieży było 145. niedozwolonych 51.

Przemysł, Handel, Rolnictwo, Rzemiosło, Finanse

Czem ma być Morskie Archiwum Gospodarcze w Gdyni?

Z kół gospodarczych niejednokrotnie dochodziły odgłosy, że przy dotychczasowym tempie przenoszenia się handlu zagranicznego Polski na drogę morską trzeba będzie utworzyć placówkę, któraby polski świat eksportowy zapatrywała w wszechstronne wiadomości o zagranicy, zarówno wiadomości ogólnie-orientacyjne o krajach, zwyczajach miejscowych, komunikacji, jak i o indywidualnych widokach ekspansji rozmaitych towarów, koniunkturze rynku itd.

Owa służba informacyjna centralizowałaby w jednym miejscu wiadomości rozrzucone dotychczas w rozmaitych źródłach, częstokroć niedostępne wskutek swej dużej liczby i braku rozgłosu. Centrala wiadomości gospodarczych ze świata dawałaby praktyczne wskazówki o zagranicy, bądź z własnych zbiorów, bądź wskazywałaby najszybszą i najpewniejszą drogę otrzymania potrzebnych danych dzięki swoim stosunkom w zagranicznych instytucjach gospodarczych, pracowniach naukowych, bibliotekach itp.

Jako przykład analogicznej akcji wywiadowczej, będącej na usługach sfer gospodarczych, przyjąć daloby się istniejące już zagranicą instytucje podobnego typu, np. Instytut dla Gospodarstwa Światowego w Kilonji lub Archiwum Gospodarcze w Hamburgu. Zresztą trzeboby zastosować obce wzory w odniesieniu do naszych specyficznych warunków, rozszerzając lub też zewężając niektóre agendy, zależnie od rozmiarów ekspansji naszej na obce rynki i możliwości produkcyjnych własnej wytwórczości.

Nie można też pominąć kwestji wydatków, związanych z zorganizowaniem nowej placówki, czyli zakreślić także dla niej ramy, aby pożytek z niej stał w proporcji do włożonego kapitału.

Zachodzi wprawdzie pytanie, gdzie powinna znajdować się centrala wymienionej służby, aby możliwie sprawnie działała, a zarazem łatwo była dostępna dla najszerszego ogółu sfer gospodarczych.

Projekt, jaki wyłonił się z inicjatywy Instytutu Bałtyckiego i był przedmiotem rozważań Związku Leś Przem.-Handlowych wyznacza miejsce dla naszej służby informacyjnej w Gdyni. Wynika to z szeregu rozważań natury praktycznej. Chodzi o to, by umieścić centralną pracownię informacyjną w naszym jedynym porcie morskim, w którym dokonują się już dziś ok. 70 proc. wszystkich obrotów Polski z zagranicą. Nadaje to portowi naszemu wyjątkowy charakter w polskim handlu zagranicznym. Gdy tylko zbliżymy się bardziej do przyswieszczenia celu, aby Gdynię uczynić rzeczywiście „miastem kupców”, nie powinno być już zgoda wątpliwości co do tego, że miejsce dla centrali informacyjnej o zagranicy jest w Gdyni.

Nie jest też zapewne przypadkiem, że i w Niemczech dwa główne instytuty dla informacji gospodarczej obrały swą siedzibę w portach: jeden nad Morzem Północnym — w Hamburgu, drugi nad Bałtykiem — w Kilonji, jakby symbolizować miały podwójne „morskie” położenie Niemiec.

Podobnie jak każda centrala informacyjna podobnego typu, tak też i Morskie Archiwum Gospodarcze w Gdyni opierać musi swą czynność badawczo-ewidencyjną na podwójnym materiale źródłowym, mianowicie na dobrej bibliotece, oraz na stałe wzbogacanym materiale aktualnym, wyciąganym z pism i gazet. Bibliotekę z dziedzin morskich i handlu zagranicznego mużnaby powiązać z istniejącymi już na miejscu zbiorami rozmaitych instytucji gdynińskich, koordynując ewidencję tych źródeł w wspólnym dla Gdyni t. zw. „katalogu centralnym”, jaki np. z pożytkiem działa w Hamburgu. Trzeba iść po tej linii, kolekcjonując niezbędne dzieła, gwarantując normalną pracę nad badaniem obcych zjawisk gospodarczych, zwłaszcza dzieła zbiorowe, encyklopedie, informatory „up to date” rejestry adresowe firm, wreszcie statystyki handlu i żeglugi wszystkich krajów nas interesujących.

Osobnym działem biblioteki byłyby czasopisma, zbierane możliwie najobficiej: to nie tylko krajowe, lecz, co ważniejsze, zagraniczne. Rozumie się, że czasopisma będą wyłożone do publicznego użytku w czytelni Archiwum Morskiego. Przejrzyste usystematyzowanie całego piśmiennictwa fachowego oraz prasy codziennej przyczyni się do wytworzenia z czytelni uczęszczanego miejsca dla zdobywania

świeżych wiadomości tak jak to np. się dzieje w Hamburgu. Kwestja, czy potrzeba będzie zorganizować dział wycinków prasowych, załatwiona być winna stopniowo, w miarę okazania się dla sfer gospodarczych rzeczywiście użyteczności materiałów Archiwum.

W naszych warunkach wiele pożytku mogłyby mieć strony zainteresowane, gdyby w Archiwum Gdyni znalazły źródło porad, co do uzyskania potrzebnych informacji z zagranicy. Archiwum zatem powinno również utrzymywać specjalną służbę dla indywidualnych porad w tym sensie, że mogłoby wskazać na żądanie właściwą drogę do uzyskania pełnej i pewnej informacji o obcych rynkach, zwłaszcza rynkach zamorskich. Przez utrzymywanie kontaktu z zagranicznym światem naukowym, z prawniczymi informacjami innych krajów, wreszcie z prasą, daloby się zorganizować taki wywiad, o dużej wartości praktycznej dla poszczególnych osób, firm i instytucji.

Rozumie się, że służba porad traktowana musiałaby być nie mechanicznie, lecz z możliwie najszerszym uwzględnieniem indywidualnych potrzeb danej firmy, czy instytucji. Instytucje zagraniczne, jak zwłaszcza Hamburg osiągnęły to drogą należytego wyszkolenia swojego personelu, którego osobista wartość i znajomość światowych zagadnień gospodarczych gwarantuje wysoki poziom udzielanych wiadomości. Tak też i u nas powinno się położyć szczególny nacisk na zatrudniony personel, gdyż jego wartością stałoby w pierwszej linii nasze Archiwum w Gdyni.

Technika porad polegałaby na możliwie spiesznym, przeważnie natychmiastowym udzielaniu wyjaśnień na podstawie „świeżych” na miejscu materiałów jak pisma, biuletyny, statystyki, zatem daleka byłaby od długiej procedury pisemnej o cechach biurokratycznych. Informacje „na poczekaniu” miałyby wartość szczególnie dla tych najszerszych sfer handlo-

wych, które zupełnie nie są przyzwyczajone do pracy z obcą literaturą, czasopismami i statystyką, oraz nie rozporządzają personelem, znającym więcej, języków cudzoziemskich.

Trzecim wreszcie, ale dalszym narazie przejawem akcji przyszłego Morskiego Archiwum Gospodarczego byłoby może w przyszłości publikowanie rezultatów swoich własnych badań w zakresie dziedzin handlu morskiego, żeglugi, kwestji portowych itp., lub też ogłaszanie drukiem doświadczeń poczynionych przez osoby stojące w życiu praktycznym, wychodząc z założenia, że doświadczenia z reguły zatracają się. Jeśli nie są publikowane.

Zawczasem jest jeszcze na ustalone zbyt szczegółowo programu działalności projektowanego Archiwum Gospodarczego w Gdyni. Samo życie musi wykazać użyteczność jego poszczególnych gałęzi i dlatego należałoby rozpocząć pracę w ramach narazie ciasnych.

Wypada jedynie nadmienić, że już przed kilkoma miesiącami uzgodniony z gdynińskimi sferami gospodarczymi „projekt regulaminu” dla Archiwum w Gdyni przedstawia wartość realną także w świetle porównawczym na tle doświadczeń instytutów w Kilonji i Hamburgu.

Co się tyczy zasięgu geograficznego akcji Archiwum, to możnaby początkowo ograniczyć się do objęcia badania najbliższej nam sfery bałtyckiej, czyli krajów wschodnio-bałtyckich, Skandynawji i Niemiec. Później możnaby posunąć się stopniowo dalej, na Morze Północne, resztę Europy, wreszcie na inne kontynenty.

Narazie chodzi o to, aby Archiwum takie, którego użyteczność dla rozbudowującego się u nas handlu zagranicznego jest niewątpliwa, ruszyć wogóle z miejsca. Z zasobem wiadomości, jakie dadzą się uzyskać z doświadczeń instytucji zagranicznych, można z korzyścią powołać do życia pierwszy zaczątek Archiwum w Gdyni, przechodząc stopniowo z minimalnego jego programu działania na coraz szerszy.

B. G. K. i P. K. O. wydają obligacje Pożyczki Narodowej już od poniedziałku, 2 lipca b. r.

Bank Gospodarstwa Krajowego w Warszawie wydawać będzie, począwszy od dnia 2 lipca r. b. obligacje 6% Pożyczki Narodowej subskrybentom, którzy uiszcili całkowitą należność do dnia 5 marca r. b. włącznie.

Obligacje 6% Pożyczki Narodowej wydawane będą przez Bank Gospodarstwa Krajowego tylko tym osobom, które złożyły deklarację subskrypcyjną w tym Banku i które przy odbiorze przedstawia dowód, stwierdzający tożsamość osoby.

W celu uniknięcia zbyt długiego czekania przy okienkach kasowych na skutek natłoku, obligacje wydawane będą w alfabetycznym porządku nazwisk subskrybentów, a mianowicie: dnia 2. VII. — nazwiska zaczynające się od liter A i B, 3. VII. — C, D, E i F, 4. VII. — G, 5. VII. — H, I i J, 6. VII. — K, 7. VII. — L, Ł i M, 9. VII. — N, O i P, 10. VII. — R, 11. VII. i 12. VII. — S i Ś, 13. VII. — T, U i W,

Kredyty zaliczkowe na zboże dla drobnych rolników

Z dniem 25 bm. został uruchomiony przez Państwowy Bank Rolny — jak w latach poprzednich — kredyt t. zw. zaliczkowy, przeznaczony na udzielanie drobnym rolnikom pożyczek zaliczkowych na zboże.

Oprocentowanie tego kredytu zostało w roku bieżącym znacznie obniżone. Pożyczkobiorcy płacić będą 4 i pół proc. w stosunku rocznym. Termin spłaty kredytu, jak w latach ubiegłych, nie będzie przekraczał dnia 30 czerwca roku następnego. Kredytu zaliczkowego Bank udzielać będzie w roku bieżącym za pośrednictwem komunalnych kas oszczędności, gminnych kas pożyczkowo-oszczędności-

14. VII. — V i Z.

P. K. O. Centrala w Warszawie oraz oddziały w Katowicach, w Krakowie, we Lwowie, w Łodzi, w Poznaniu i Wilnie wydawać będą od dnia 2 lipca r. b. obligacje Pożyczki Narodowej subskrybentom, którzy całkowitą należność uiszcili do dnia 5 marca r. b. włącznie. Obligacje Pożyczki Narodowej wydawane będą osobom, które złożyły deklaracje subskrypcyjne w PKO i które przy odbiorze przedstawia dowód, stwierdzający tożsamość osoby. Dla wygody klientów ustalono kolejność wydawania obligacji w alfabetycznym porządku nazwisk subskrybentów, a mianowicie: dnia 2 lipca r. b. — A, B, dnia 3 lipca — C, D, E; dnia 4 lipca — F, G, dnia 5 lipca — H, I, J; dn. 6 lipca — K; dn. 7 lipca — L, Ł; dn. 9 lipca — M, N; dn. 10 lipca — O, P; dn. 11 lipca — Q i R; dn. 12 lipca — S, Ś; dn. 13 lipca — T, U, W, V; dn. 14 lipca — Z, Ż.

wych i spółdzielczych instytucji kredytowych.

Chcąc otrzymać pożyczkę zaliczkową, drobnym rolnik powinien zatem zgłosić się do jednej z wymienionych instytucji, położonej najbliższej jego miejsca zamieszkania. Kredytu zaliczkowego udzielać się będzie w roku bieżącym po 7 zł. od 100 kg. omłoczonego żyta lub owsa, po 8 zł. od 100 kg. jęczmienia i po 10 zł. od takiejże ilości pszenicy. Równoległe do Banku Rolnego takichże kredytów zaliczkowych udzielać się będzie za pośrednictwem kas Stefczyka, Centralna Kasa Spółek Rolniczych, która również na ten cel uzyskała specjalny kredyt w Banku Polskim.

Instrukcyjne kursy przed praktykami wakacyjnymi dla studentów rolnictwa i leśnictwa

W Ministerstwie Rolnictwa i Reform Rolnych, pod przewodnictwem wiceministra inż. Karola Kasińskiego, rozpoczął się dwudniowy kurs instrykcyjny dla studentów szkół rolnych, którzy otrzymali praktyki wakacyjne przy ministerstwie. Na kurs instrykcyjny zapisało się

zgorą 180 akademików.

Jutro zaś rozpocznie się w gmachu Dyrekcji Naczelnej Lasów Państwowych podobny kurs instrykcyjny dla praktykantów - studentów leśnictwa, chemji oraz inżynierji — oddział komunikacji.

Wiadomości gospodarcze Krajowe

OBIEG BILONU I MONET SREBRNYCH.

Obieg bilon i monet srebrnych wyniósł w dniu 20 czerwca rb. 321,2 milja. zł. Z ogólnej tej sumy przypada 243,2 milja. zł. na polskie monety srebrne, 78,0 milja. zł. zaś na bilon nielkowy i bronzowy.

SIEJEMY CORAZ WIĘCEJ LNU.

Z terenów Wileńszczyzny, gdzie uprawa lnu jest rozpowszechniona już oddawna, nadchodzą informacje, że w rb. zasiewy tej rośliny są znacznie większe, o jakieś 20 do 40 proc., niż w r. ub. Stan upraw jest zupełnie zadowalający, a w niektórych miejscowościach plon spodziewany jest większy od zeszłorocznego.

WZROST PROTESTÓW WEKSLOWYCH.

W maju rb. nastąpił w Polsce wzrost protestów wekslowych, bardzo znaczny, jeśli chodzi o ilość zaprotestowanych weksli, stosunkowo mały natomiast, jeśli chodzi o wartość protestów. Według danych Gł. Urzędu Statyst. zaprotestowano na terenie całej Polski w maju rb. 133,9 tys. sztuk weksli na sumę 24,9 milja. złotych, wobec 120,1 tys. sztuk wartości 24,7 milja. zł. w kwietniu rb. a 185,5 tys. sztuk na sumę 37,2 milja. zł. w maju 1933 r.

Na Pomorzu zaprotestowano w maju 5,100 weksli na sumę 1,300,000 zł.

ILE PIJEMY PIWA?

Według ustalonych obecnie danych statystycznych, spożycie piwa w maju rb. wyniosło ogółem 129,000 hektolitrow. W porównaniu z majem r. ub., kiedy spożycie to wyniosło 101,000 hektolitrow, nastąpił wzrost o 27,7 proc.

Zagraniczne

PRZEDSTAWICIELE „PAGEDU” W PORCIE LENINGRADZKIM.

Dyrektor Polskiej Agencji Eksportu Drzewa „Paged” p. St. Tor w towarzystwie p. Karcewskiego zwiedził urządzenie techniczno-przeładunkowe w leningradzkim porcie drzewnym. Następnie przedstawiciele „Pagedu” odbyli szereg rozmów z przedstawicielami sowieckiego trustu eksportu drzewa „Exportles” w Moskwie i Leningradzie.

AUSTRIA OTRZYMUJE WOLNĄ STREFĘ W TRIEŚCIE.

W Trieście utworzone ma być specjalne morlo dla okrętów austriackich. Ponadto zarezerwowany zostanie specjalny teren, przeznaczony na składy węgla i paliwa dla kolei austriackich. Ustanowiony będzie również specjalny austriacki urząd celny. Dodatki i opłaty za używanie magazynów ogólnych, zostaną obniżone. Utworzony będzie specjalny stały skład dla towarów, przywożonych do Austrii lub wywożonych z Austrii. W strefie wolnocelowej zostaną przyznane Austrii hangary, których czynsz będzie niższy. W ten sposób Austria zdobywa stały i bezpośredni dostęp do morza przez port triesteński.

KŁĘSKA POSUCHY W CZECHOSŁOWACJI.

Tegoroczna kłęska posuchy wyrządziła największe szkody w środkowych i północno-zachodnich Czechach. Przeprowadzone w powiecie Zatec (Saaz) badania, wykazały, że szkody w rolnictwie tego powiatu, spowodowane posuchą, wynoszą 215 milja. koron. Z 73 gmin 59 wykazuje szkody na zbiorach w wysokości 90 do 100 proc.

JAK PODCZAS WOJNY.

Rozporządzeniem z dnia 22 bm. Minister Gospodarki Rzeczy rozszerzył dotychczasowy zakaz wywozu miedzi surowej, wydany w dniu 7 bm. Tem samym zakaz wywozu obejmuje obecnie miedź surową, oczyszczoną, wszelkie stopy miedzi, łom, odpadki miedzi mieszaną i niemieszaną; nie dotyczy on tylko miedzi surowej w formie sproszkowanej.

Rozporządzenie to przypomina nam czasy wojny, kiedy podczas blokady Niemiec przez sprzymierzonych rekwirowano w państwach centralnych wszelkie wyroby miedziane dla potrzeb fabrykacji amunicji.

WSZEDZIE KONTYNGENTY.

Rząd holenderski wydał zarządzenie, kontyngentujące import węgory do Holandji. Przewzane poszczególnym państwom kontyngenty wynoszą 25 proc. przeciętnego importu lat 1931-33. Zarządzenie to obowiązuje od 1-go czerwca rb. do 1 czerwca 1935 r.

Rząd hiszpański wprowadził z dniem 25 bm. kontyngenty przywozu podkładów kolejowych, słupów telegraficznych, kopalniaków desek, blachy żelaznej i stalowej, motorów elektrycznych itp.

W myśl rozporządzenia dopuszczone będą do przewozu przez granicę hiszpańską poza temi kontyngentami jedynie przesyłki nadane bezpośrednio do Hiszpanji najdalej do 24 bm.

BURSZTYNY naturalne

z pełną gwarancją wprost po cenie fabrycznej

do nabycia

w Gdyni

4282

tylko w sklepie fabrycznym obok dworca ul. STAROWIEJSKA róg KOLEJOWEJ pod firmą

PIOTR TRZEŚNIAK

Port gdyński pulsuje coraz żywszym tętnem

(Nasz wywiad z Prezesem Rady Interestów Portu inż. N. Korzónem)

Puls życia gdyńskiego tętni najżywiej nie na efektywnych, czarnym pyłem węglowym zaspanych nabrzeżach portowych, nie w zgrzytach bez ustanku pracujących dźwigów, nie na pieniących się wślad za obcymi statkami, wodnych szlakach obszer-nych basenów.

Życie gdyńskie pulsuje swem najżywszym, mimo że mniej widocznym, tętnem po licznych biurach i urzędach, w gabinetach dyrektorskich wielkich firm transportowych armatorskich i maklerskich, w stosach korespondencji handlowej, gdzie coraz większe cyfry rachunków i zestawień lepiej od słów ilustrują wzrost gospodarczy wielkiej Gdyni.

To też, gdy chcemy mieć trafny rzut oka na sytuację portu gdyńskiego, na jego zdobywcze i potrzeby, musimy się udać do najbardziej kompetentnej w tej dziedzinie osoby, która w ręku swym ogniskuje całe życie ekonomiczne portu.

Najlepiej oświetlić bowiem potrafi stan obecny Gdyni Prezes Rady Interestów Portu i Prezes Izby Przemysłowo - Handlowej, Królowski Generalny Konsul Szwecji i dyrektor większej firmy eksportującej węgiel „Polskarob” Inżynier Napoleon Korzón, który z racji piastowania najważniejszych stanowisk kierowniczych w życiu Gdyni ma głęboki wgląd do wszelkich zagadnień gospodarczych portu.

— Sfery gospodarcze Gdyni — mówi prezes Korzón — mają w tej chwili uzasadnioną rację śmiało patrzeć w przyszłość naszego portu, który jest dla nas nie tylko warsztatem pracy zawodowej, ale jednocześnie polem naszej pracy dla Państwa. Ostatnie miesiące w życiu portu gdyńskiego zaznaczyły się szeregiem wydatnych posunięć ze strony Rządu.

Podkreślić muszę, że energicznie poprowadzona w tym roku akcja podniesienia

nadwątlonego wskutek światowego przesilenia gospodarczego życia i możliwości w Gdyni nabrała dla nas sfer portowych jeszcze większego znaczenia z chwilą, gdy kierownictwo Rządu objął „nasz premier” prof. Kozłowski.

Gdyńskie sfery gospodarcze słusznie nazywają prof. Kozłowskiego „naszym premierem”, gdyż jest to jeden z ministrów, który najbardziej się z Gdynią zrozumieniem i pracą dla niej związał.

Konferencja gospodarcza w marcu b. r. dała nam możność zrekapitulowania przed członkami Rządu szeregu aktualnych, wymagających rozwiązania, zagadnień naszego portu, a wyniki jej dały nam dowody, że nie tylko zostaliśmy przez Rząd nasz zrozumieni, ale i że szereg postulatów naszych został szybko wprowadzony w życie. Podkreślić muszę również głęboką współpracę, która zarysowała się między sferami gospodarczymi Gdyni a reprezentacją społeczno - gospodarczą na terenie Sejmu, gdzie podkreślić w pierwszym rzędzie wypada rolę postać Zygmunta Tebinki przy pracach nad ustawą o opłatach stempowych.

Ostatnie miesiące, które cechował bliski kontakt sfer gospodarczych z kierownikami odpowiednich resortów zrobiły pierwszy wielki wyłom w instancyjnym sposobie gospodarowania i zaznaczyły się przejściem na gospodarke komercyjną.

Minister Przemysłu i Handlu skorzystał ponadto z swoich praw cedując część swych uprawnień portowych Dyrektorowi Urzędu Morskiego.

Wogóle Rząd w bardzo szybkim tempie przystąpił do realizacji powziętych na konferencji gospodarczej w miesiącu marcu zamiarów.

Powiększono etaty urzędników celnych, załatwiono sprawę laboratorium analitycznego i wreszcie zdecydowano o budowie gmachu urzędu celnego. Najważniejszym pociągnięciem jest jednak ustawa o ulgach w opłatach stempowych, do czego przywiązują ogromną wagę.

W tych wszystkich pociągnięciach ze strony Rządu sprawy morskie miały zaw-

sze nie tylko szczerego rzecznika, ale i energicznego i szczerego realizatora w osobie inż. Kozłowskiego, którego z tem większym uznaniem i radością powitaliśmy na nowej placówce szefa Rządu jako „naszego morskiego premiera”.

Troską naszą obecną, będącą jednocześnie i troską rządu jest sprawa rozbudowy węzła komunikacyjnego w Gdyni. Węzeł kolejowy w Gdyni wymaga rozbudowy, gdyż już dziś nie jest w stanie sprostać potrzebom coraz bardziej rozrastającego się portu.

Sprawa ta jest paląca i wymaga pozytywnego rozstrzygnięcia w jak najkrótszym czasie, gdyż dysproporcja między węzłem a portem przy większym natężeniu ich pracy może stać się nawet hamulcem dla rozwoju portu. Inną absorbującą nas dzisiaj sprawą są prace Komisji Kwalifikacyjnej Robotników Portowych, które są w tej chwili na zakończeniu.

W nowej mającej się ukazać ustawie jest bowiem jeden artykuł, dotyczący się kolejności przyjmowania do pracy, w którym dopatrujemy się pewnego niebezpieczeństwa. Zdaniem naszym nie kolejność, lecz fachowe uzdolnienie robotnika portowego służyć winno jako kryterjum w przyjmowaniu jego do pracy, a inne załatwienie tego problemu, mianowicie na zasadzie kolejności obniżyć może wydajność pracy w porcie.

W każdym bądź razie stwierdzić należy — kończy Prezes Korzón — że zrozumienie przez Rząd problemów życia gospodarczego i postulatów portu gdyńskiego jest dla nas najlepszą rękojmią pozytywnych wyników naszej pracy na miejscu a ostatnie pociągnięcia Rządu wykazują, że poza zrozumieniem znajdujemy u kierowników poszczególnych resortów państwowych realną i wydatną pomoc.

KATOL ZABIJA
OWADY
JAPONSKI ROBACTWO

wczesne o powierzchni 9.300 m². W Basenie Wolnocłowym wybudowano po południowej stronie 2 masywne magazyny o wielkiej rozpiętości, zapewniającej swobodę ruchu elektrycznym wózkom transportowym. Dla towarów wrażliwych, psujących się szybko, przewidziano w jednym z nowych magazynów obszerną piwnicę, zaopatrzoną w 2 windy elektryczne, które ułatwiają w dogodny sposób podnoszenie i spuszczenie towarów. Powierzchnia tych magazynów wynosi 19.970 m². Po północnej stronie Basenu Wolnocłowego znajdują się 2 magazyny nowoczesnego typu o łącznej powierzchni 8.250 m². Poza to w obrębie Basenu Wolnocłowego znajduje się szereg magazynów, przeznaczonych do składowania towarów.

W Kanale Portowym znajdujemy spichlerze zbożowe i magazyny firm prywatnych dla cukru, wyposażone w mechaniczne środki transportowe. Na całej długości drogi wodnej położone są dogodne magazyny dla najrozmaitszych towarów drobnicowych.

Charakterystycznym znamię portu gdyńskiego jest jego wielka zdolność przeładunkowa dla ropy, przetworów naftowych oraz melasy. W szczególności wymienić należy komplet zbiorników naftowych t. zw. „Marinekohlenlager”, będący własnością Państwa Polskiego i obejmujący zbiorniki o pojemności 22.000 t. Poza to w innych miejscach portu położone są dalsze liczne zbiorniki prywatnych firm dla ropy i melasy, zaopatrzone w urządzenia przeładunkowe — ssące.

Port gdyński zajmuje czołowe miejsce wśród portów wywozowych drzewa. Dogodne warunki drzewnego wywozu wynikają z naturalnego biegu Wisły-Leniwki. Wyrażają się one liczbowo jak następuje: powierzchnia wodna portu rzeczno-godnego wynosi 685 ha, z czego na port drzewny przypada 2.500.000 m² powierzchni wodnej oraz 2.000.000 m² powierzchni lądowej.

W końcu należy zaznaczyć, że dawny port historyczny gdyński w samym śródmieściu nad brzegami Motławy, włączony jest również w orbitę ruchu portowego dla statków mniejszych i średnich. Pojemność jego spichlerzy zbożowych zaopatrzonej w najnowsze pneumatyczne, mechaniczne i elektryczne urządzenia transportowe, wynosi 100.000 t.

Ten szkicowy opis możliwości przeładunku i składowania w porcie gdyńskim uzupełnić należy wskazaniem na liczne specjalne udogodnienia i zalety tak dla ruchu osobowego jak i ruchu towarowego.

Organicznie do całego portu gdyńskiego przelega miasto Gdańsk jako środowisko handlowe. Liczne szosy, drogi wodne i sieć kolejowa ułatwiają szybką i sprawną komunikację z portem.

Port gdyński posiada pierwszorzędną i dogodną połączenia osobowe w komunikacji kolejowej i powietrznej z licznymi centrami handlowymi swego zaplecza gospodarczego oraz pozostałych części Europy.

We wszystkich strefach portu i na każdym z jego odcinków znajdują się ekspozytury celne i administracji portowej.

Stocznie i doki w porcie do budowy i naprawy statków, wyposażone są w pływające dźwigi o nośności 50 do 100 t oraz w stałe dźwigi do 250 t.

Dodać wreszcie należy, że port gdyński rozporządza dużą ilością wprawnych i doświadczonych robotników portowych, dobrym aparatem handlowym i bankowym oraz dużym zapasem tradycji i doświadczenia w sprawach przeładunku transportów morskich.

Oprócz dawnych firm spedycyjnych i handlowych gdyńskich, rozwinął się w Gdańsku cały szereg firm polskich, zajmujących się bądź to przeładunkiem towarów, maklerstwem okrętowym, asekuracją i innymi czynnościami pomocniczymi, bądź też właściwym eksportem morskim, np. eksportem drzewa i zboża. Prócz tego Gdańsk jest siedzibą pewnej ilości banków polskich, lub ich filii, które zajmują się finansowaniem eksportu towarów polskich drogą morską. Port gdyński jest też licznie odwiedzany przez statki towarzyszy żeglugowych polskich tak, że bandera polska zajmuje w ruchu portowym czwarte miejsce.

Port gdyński odegrał już w ubiegłych latach poważną rolę w życiu gospodarczym Polski, skupiając około 35% całego polskiego handlu zagranicznego według wagi, a i obecnie po zasadniczym uregulowaniu sprawy wzajemnego stosunku obu portów polskiego obszaru celnego, t. j. Gdańska i Gdyni, i po znalezieniu form racjonalnej współpracy tych portów, Gdańsk powołany jest nadal do oddawania poważnych usług dla polskiego importu i eksportu w ramach przewidzianych dla niego zadań.

Port w Gdańsku

Nadzwyczaj dogodne warunki naturalne oraz położenie geograficzne zapewniły portowi gdyńskiemu już w dawnych czasach rolę metropolii handlowej na Bałtyku.

Położony przy ujściu Wisły, osłonięty od wszystkich stron przed wiatrami i wolny od dół, port gdyński ma również tę wielką naturalną zaletę, że ruch portowy rozwija się na całkowicie spokojnych wodach odnogi Wisły (t. zw. „Wisła-Leniwka”), gdzie nie dociera ani prąd Wisły żywej, ani powódzie, pochody lodu, ani też fale wzburzonego morza. Leniwka jest odcięta od nurtu Wisły służą przy Einlage i dlatego powierzchnia jej wód jest stała na równym poziomie z powierzchnią morza.

Dalszą zaletą portu jest, że Wisła i liczne śródlądowe arterie komunikacyjne wodne łączą port gdyński z większą częścią jego zaplecza gospodarczego.

Wjazd od morza do portu gdyńskiego jest bezpieczny, wygodny, zaopatrzonej w sygnały świetlne, optyczne oraz dźwiękowe. Te ostatnie działają także pod wodą.

Zaraz po wjeździe widzimy na prawo basen wolnocłowy (Freibezirk), a na lewo basen Westerplatte. Płynąc dalej w górę t. zw. Kanalem Portowym (Hafenkanal), mamy po lewej nowy basen dla ładunków masowych w Wisłoujściu, przed sobą t. zw. Kanał Cesarski (Kaiserhafen), a po prawej okrążamy Leniwką wyspę Holm. Dalej w górę rzeki na przestrzeni około 15 km położony jest rozległy port drzewny, jeden z największych w Europie.

Gdy od czasu włączenia Gdańska do terytorium gospodarczego Rzeczypospolitej Polskiej ruch portowy rozpoczął wzrastać z roku na rok w niezwykłym tempie, stało się konieczne przystosować urządzenia przeładunkowe do nowych potrzeb.

Wspomniane już bardzo korzystne warunki naturalne ułatwiły znakomicie powierzone Rządu Portu Dróg Wodnych w Gdańsku zadanie modernizacji portu i dzisiaj port gdyński podążać może najdalej idącym wymaganiom w dziedzinie ważnych elementów ruchu portowego, a więc w żegludze, w przeładunku i w składowaniu. Przedwojenne skromne porządzenia przeła-

dunkowe zostały zamienione przez najbardziej nowoczesne dzieła wiedzy technicznej i portowej.

Betonowe mury nabrzeżne na przestrzeni 8,6 km oraz głębokość wody w porcie 9—10 m zapewniają całkowitą swobodę ruchu statkom wielkim i pozwalają na równoczesny postój i obsługę bez względu na ilość statków.

Miara ruchu wielkiego statków w porcie gdyńskim jest 37 linii regularnych okrętowych uznanych przez Radę Portu, liczny szereg linii kursujących wedle potrzeby, oraz znaczny ruch trampów, t. j. statków żeglugi nieregularnej.

Największą wagę przypisuje klient portu zagadnieniu przeładunków w porcie. Rada Portu wyposażyła więc port gdyński w urządzenia przeładunkowe mechaniczne, odpowiadające wymaganiom współczesnej techniki.

Rozumie się, że przy dokonywanych instalacjach miano na uwadze ugrupowania gatunkowe towarów, dla których wyznaczono poszczególne strefy portu lub specjalne baseny. W Strefie Woinocłowej i w Basenie Westerplatte dostateczne ilości pół- i pełno-portalowych żórawi elektrycznych o udźwigu 2,5—5 t zapewniają szybkie i sprawne przeładowanie z statku do magazynów, do wagonów kolejowych, lub do berlinek i odwrotnie. To samo odnosi się do Kanalu Portowego, u którego nabrzeży przeładuje się przeważnie towary drobnicowe. Tutaj też zgrupowany jest szereg urządzeń przeładunkowych firm prywatnych dla przeładunku drobnicy, oraz dla przeładunku zboża i cukru zapomocą elewatorów i pneumatycznych wchłaniaczy.

W basenie dla towarów masowych w Wisłoujściu, wybudowanym w roku 1930/31, ustawiono mechaniczne urządzenia przeładunkowe dla węgla, rudy, fosfatów itp.

Oprócz zwykłych 7-tonowych dźwigów z chwytaczami, Rada Portu wybudowała tam 3 urządzenia, specjalne taśmowce-elewatory o wydajności 400 ton na godzinę dla każdego urządzenia. Przeładunek jest nieporównanie szybszy i tańszy od przeładunku żórawiami, gdyż statek mający zabrać np. 3000 t węgla zostaje załadowany w czasie 3 godzin zamiast 2 dni.

Rudę, fosfaty, piryty i t. p. przeładują 3 mosty przeładunkowe, a mianowicie: 2 mosty o nośności razem 30 t i wydajności razem około 150 t/g i 1 most o nośności 10 t. j. wydajności 60 t/g z specjalnymi zasobnikami do ważenia towaru, przesypanyego potem bezpośrednio do wagonów kolejowych.

Wszelkie manipule przeładunkowe ułatwia znakomicie rozbudowana przez Polskie Koleje Państwowe sieć kolejowa w porcie gdyńskim o długości 330,8 km.

Wyspa Holm wraz z jej wewnętrznym basenem przystosowana jest do przeładunku cukru i drzewa tartego. Sieć kolejowa, promy parowe, oraz żórawie elektryczne zapewniają i tu sprawną robotę.

Oprócz urządzeń mechanicznych i przeładunkowych port został zaopatrzonej w odpowiednią ilość nabrzeżnych magazynów składowych.

Basen Westerplatte przeznaczony dla towarów masowych luźnych i w workach — soli potasowych, saletry itp. — posiada magazyny no-

TELEFON 16 **JURATA** TELEFON 16
Hotel „LIDO” 100 pokoi wykwintnie umeblowanych. — Woda gorąca, telefon, RESTAURACJA — KAWIARNIA — DANCING — COCKTAIL — BAR ect.
koncertuje codziennie znany ze wszystkich rozgłośni europejskich symfoniczny skrzypkowiec wirtuoz
ARKADI FLATO ZE SWOIM ZESPOŁEM

Dzięk

w Toruniu

piątek 29 Czerwca

Kalendarzyk rzym.-kat.

Czwartek Ireneusza b. — Piątek Piotra i Pawła Apost.

Nocny dyżur aptek. Od 27. 6. do 4. 7. r. dzurują: w śródmieściu Apteka pod Orlem, Rynek Staromiejski; na Bydgoskim Przedmieściu — Apteka św. Anny, ul. Mickiewicza; na Mokrem — Apteka pod Łabędziem, ul. Kościuszki.

REPERTUAR KIN:

MARS — Skandal w Budapeszcie. LIRA — Głos skazańca. ŚWIATOWID — Wrogowie małżeństwa: Tancerz pięknej pani. PALACE — Liljanka chce się rozwieść. Na scenie rewja.

TEATR NARODOWY W TORUNIU

Tel. kasy 900 dyr. Józef Carnobis Sezon 1933/34

REPERTUAR

W czwartek, dnia 28 bm. o godz. 20-tej Przedstawienie dla wojska

„PROCES ROZWODOWY“

Komedia w 3 akt. S. Garrick'a Abonamenty i passe-partout nieważne

W piątek, dnia 29 bm. o godz. 16-tej Przedstawienie popołudniowe

„TAM, GDZIE SKOWRONEK ŚPIEWA“

Operetka w 3 akt. Fr. Lehara Ceny zniżone

W piątek, dnia 29 bm. o godz. 26-tej

„CZEKOLADOWY ŻOŁNIERZ“

Operetka w 3 akt. O. Straussa

W sobotę, dnia 30 bm. o godz. 20-tej

„PROCES ROZWODOWY“

Komedia w 3 akt. S. Garrick'a

Informator dla przyjezdnych

w Toruniu

Polecamy restauracje i kawiarnie

Dwór Artusa, restauracja o najwykwintniejszej kuchni na Pomorzu. — Dancing.

„DO GRACJANA“ róg Szerokiej i Szczytniej Restauracja o zdrowym i smacznym domowym jedzeniu.

Najlepsza okazja kupna:

Browar i Słodownia Kobylepole, filja Toruń Czerwona Droga 35. tel. 312 Piwa, portery, limonady, woda sodowa.

B. Hozakowski, ul. Mostowa 28. tel. 45 — Najlepsza i najtańsza Herbata — Nasiona — Cebulki kwiatowe.

Najstarszy i Pierwszy Polski Zakład Optyczny Franciszek Seidler, Toruń. Optyk i bandażysta. Obok poczty. Staromiejski Rynek 16. Telefon 574. Dostawca dla Kas Chorych, klinik ocenznych i dla wojska.

RADJO-odbiorniki — akcesoria — warsztat reperacyjny — instalacje — ładowania akumulatorów, Goncerzewicz, Chelmińska 12, Schwenkgrub — Radio, ul. Łazienna 17. — Aparaty — części.

Z miasta

Koło Śpiewackie Kolejarzy „Hasło“ z Bydgoszczy ze współudziałem orkiestry KPW Toruń, urządza w niedzielę, dnia 1 lipca w ogrodzie „Tivoli“, Toruń, ul. Bydgoska wielki koncert, połączone z zabawą taneczną, na który Obywateli miasta Torunia i okolicy jak najserdeczniej zaprasza. W programie utworów kompozytorów polskich: jak: Moniuszko, Chopin, Moczyński, Lachmann, Niewiadomski, Nowowiejski, W. Walewski itd. Ilość wykonawców około 120 osób. Chórem „Hasło“ dyryguje p. dyrektor L. Jaworski z Bydgoszczy. Orkiestra KPW kapelm. p. Wiśniewski z Torunia. Początek o godz. 15.30. (4285)

Pierwsza Pryw. Szkoła ogólno-kształcąca i kupiecko-gospodarcza w Toruniu im. „Bergera“, istn. 35 lat, przygotowuje do służby kupieckiej, rolniczej, leśnej, przemysłowej i fabrycznej. Dla maturzystów osobny oddział. Po egzaminach pisemnych i ustnych otrzymali świadectwa: maturzystka Jadwiga Szulcówna z odzn., Lankiewicz Aleksander, Kriewaldówna Kaete, Ciszewski Henryk, Lorencówna Helena, Sadowski Michał, Miecznikowski Edmund, Nowakówna Jadwiga, Wiśniewska Genowefa, Zengierska Janina, Biermanówna Rozalja, Duńska Irena, Górka Marja, Napiórkowski Marjan, Senkowski Jerzy. Na uroczystości pożegnalnej przemówili ks. Glock, dyr. Berger, dyplomanci WSH Stefan Korona, Janina Sokulska. (4388)

Pryw. Szkoła Przygotowawcza im. Marji Konopnickiej przy ul. Warszawskiej 10-12 i p. przyjmuje zgłoszenia na nowy rok szkolny, kl. I — 10 zł; II — 15 zł; III i IV — 20 zł. Zniżki indywidualne. Kancelaria szkoły zamknięta do dnia 1 sierpnia. Przez sierpień otwarta codziennie od 1 do 14. (4044)

Baczność Związek Weteranów Powstań Narodowych R. P. Zbiórka wszystkich członków w dniu 28 bm. o godz. 18.30 przy ul. Krzyżackiej, celem wzięcia udziału w capstrzyku. Obecność członków obowiązkowa. 14402

Popularne wycieczki statkiem do Ciechocinka. W piątek, dnia 29 bm. w święto Piotra i Pawła żegluga rzeczna „Vistula“ urządza ta-

nie popularne wycieczki z Torunia do Ciechocinka i z Ciechocinka do Torunia statkiem „Herold“. Cena biletu w obie strony dla dorosłych 1 zł, dla młodzieży i dzieci 50 gr. — Szczegóły w ogłoszeniu.

Wycieczka statkiem do Gór Katarzyńskich. Związek Nauczycielstwa Polskiego urządza łącznie z kołem Przyjac. Harcerstwa wycieczkę statkiem do Gór Katarzyńskich. Zarząd zaprasza wszystkich kolegów (koleżanki), członków ogniska, sympatyków oraz członków innych organizacji nauczycielskich do gremjalnego wzięcia udziału w wycieczce. — Wyjazd 29 bm. w piątek o godz. 10 rano z przystani przy ul. Nadbrzeżnej, powrót tegoż dnia o godz. 21. Na statku bufet, dancing, bridż, szereg atrakcji. Cena przejazdu dla dorosłych 1 zł w obie strony, dla dzieci 65 groszy.

WKS „Gryf“ Toruń, piłka nożna. W czwartek trening o godz. 20.15, poczem pogadanka i wybór nowego kierownika. Obecność wszystkich obowiązkowa. — Dotychczasowy kierownik.

Znowu ofiara Wisły. W ubiegły wtorek, w godzinach południowych, utonął w czasie kąpieli w Martwej Wiśle 13-letni Henryk

Program obchodu „Święta Morza“ w Toruniu

Dla informacji Czytelników raz jeszcze podajemy poniżej program obchodu Święta Morza w Toruniu:

Czwartek, dnia 28 bm.: godz. 15 — dekorowanie gmachów urzędowych, domów i sklepów zielenią, chorągiewkami i barwach narodowych, nalepkami i chorągiewkami propagandowymi itp. dostarczonymi przez Komitet „Święta Morza“; godz. 18.30 — capstrzyk orkiestry wojskowych i cywilnych, które o godz. 20 wyruszą na brzeg Wisły na miejsce obchodu „Wianków“ na Wiśle.

Piątek, dnia 29 bm.: Przez cały dzień odby-

Wasilewski, syn zawiadowcy stacji kolejowej Dworzec-Zachodni, zamieszkały w Toruniu przy ul. Sienkiewicza 41. Zwiłoki tragicznie zmarłego młodzieńca wydobyto tego samego dnia i odtawiono do kostnicy miejskiej przy ul. Grudziądzkiej.

Porządek nabożeństw

w kościołach toruńskich w piątek, 29 bm.

W święto Piotra i Pawła, w pierwszym dniu obchodu „Święta Morza“, o godz. 9.45 we wszystkich kościołach na Pomorzu odezwą się dzwony, a o godz. 10 zostaną odprawione uroczyste sumy z kazaniem, poświęconem morzu.

Bazylika św. Jana: godz. 7 cicha msza św. godz. 8 msza św. śpiewana, godz. 11.45 cicha msza św., godz. 14.45 chrzty, godz. 15 nabożeństwo do Serca Jezusowego.

Kościół Najśw. M. P.: godz. 7 msza św. z kazaniem, godz. 9 msza św., godz. 10 suma z kazaniem, godz. 12 cicha msza św., godz. 14 chrzty, godz. 15 nieszpory.

Kościół św. Jakóba: godz. 7 msza św. z kazaniem, godz. 9 cicha msza św., godz. 10 suma z kazaniem, godz. 12 ostatnia msza św., godz. 14 chrzty, godz. 15 nieszpory.

Kościół Chrystusa Króla: godz. 6 msza św. z kazaniem, godz. 8 msza św. dla dzieci, godz. 10 suma z kazaniem, godz. 12 ostatnia msza św., godz. 15 nieszpory, godz. 15.30 chrzty.

Kościół garnizonowy: godz. 10.30 msza św. dla wojska, godz. 12 msza św. dla rodzin.

Kaplica Szpitala O. K.: godz. 9 msza św. dla chorych i personelu.

Kaplica na Rudaku: godz. 10.30 msza św. wojskowa dla oddziałów z lewej strony Wisły.

Kaplica na Podgórzu: godz. 9 msza św. dla podchorążych S. P. Art. i 31 p. a. l.

Obrady Zarządu Okręgowego Zw. Rezerwistów OK. VIII

Dnia 26 bm. wtorek o godz. 17 w lokalu własnym w Toruniu, przy ul. Strumykowej 19 odbyło się okresowe plenarne posiedzenie Zarządu Okręgowego Zw. Rez. OK VIII.

Obradom przewodniczył wiceprezes Zarzą-

du p. Wiktor Grzanka. Na posiedzeniu zostały omówione wszelkie sprawy z zakresu pracy i życia organizacji Zw. Rez. i Rodziny Rez., sprawy bieżące, oraz plan pracy na najbliższą przyszłość.

Zagadka nowego mostu toruńskiego

Przed kilku miesiącami zapewniano społeczeństwo toruńskie, że otwarcie nowego mostu przez Wisłę nastąpi w drugiej połowie czerwca b. r. Tymczasem zbliża się lipiec, a most jeszcze nie jest ukończony. Złośliwi opowiadają, że otwarcie mostu nastąpi wtedy, gdy przejazd tramwajem do Dworca Przedmieścia zamortyzują koszty włożone przez Magistrat w budowę mostu. Oczywiście, są to tylko złośliwe docinki. Kierownictwo budowy spodziewa się zakończyć wszystkie prace w końcu września b. r. Oficjalne otwarcie mostu nastą-

piłoby wówczas w październiku.

Stan prac dookoła mostu każe przypuszczać, że tym razem przewidywania kierownictwa budowy... sprawdzą się. Ukończono już układanie nawierzchni kostkowej i pomalowano część poręczy mostowych.

Pozostaje więc tylko wykończenie jezdni, która otrzyma jeszcze cienką warstwę asfaltu, pomalowanie poręczy oraz... zdecydowanie się, czy chodniki po obu stronach mostu mają być wyłożone nawierzchnią komdrobotową, czy też polane asfaltem.

Podgórz

Przygotowania do Święta Morza. Z inicjatywy p. burm. Stamirowskiego zwołane zostało na poniedziałek dnia 25 bm. godz. 19-tą do sali posiedzeń Rady Miejskiej zebranie przedstawicieli wojska, społeczeństwa oraz wszystkich towarzystw i organizacji społecznych w celu ustalenia programu „Święta Morza“.

Po zagajeniu przez p. burm. Stamirowskiego i przywitaniu obecnych powierzono przewodnictwo p. dr. Korthalsowi, prezesowi Związku Rezerwistów. Następnie ustalony został szczegółowy program uroczystości. Z powodu tego, że prawie wszystkie miejscowe organizacje oraz duży odsetek Obywatelstwa wyjeżdżają w dniu „Święta Morza“ do Gdyni, postanowiono dnia 29 bm. urządzić tylko zbiórkę uliczną na Fundusz Obrony Morskiej.

Samo „Święto Morza“ postanowiono obchodzić w Podgórzu uroczystości w dniu 8 lipca. Za początkuje się uroczystą mszą św. w kościele parafjalnym o godz. 11-tej. Po nabożeństwie wyruszą organizacje i towarzystwa społeczne ze sztandarami z przed kościoła ulicą Pułaskiego na rynek, gdzie wygłoszone zostaną okolicznościowe przemówienia i aktualne referaty przez przedstawicieli władz i działaczy społecznych oraz odśpiewane będą chóralnie utwory przez Towarzystwo Śpiewu „Halka“.

Popołudniu odbędzie się w ogrodzie p. Rzepkiewicza w Piaskach zabawa i inne imprezy ludowe. Wstęp do ogrodu bardzo tani. — Na przewodniczącego komisji zabawowej wybrany został p. Osieński, prezes Katolickich Robotników, na przewodniczącego komisji propagandowo-zbiórkowej p. naczelnik Szpica.

Władze w Związku Rezerwistów, W Zw. Rezerwistów na lewy brzeg Wisły powiatu toruńskiego ukonstytuował się Zarząd w następującym składzie: prezes i komendant p. E.

Korthals, lek. wet., wiceprezes p. Ignacy Polanowski — Brzeźka, sekretarz p. Ignacy Waloński — Podgórz, skarbnik p. Bernard Domżański — Podgórz, op. społ. p. dr. Władysław Bałewski — Podgórz, wych. ob. p. Stanisław Dąbrowski — Rudak, W skład komisji rewizyjnej wchodzi pp. Leon Grzywacz, Daniel Szpica — Podgórz, Czesław Zieliński — Grabie, Szaj Walenty — Stawki i Rutynowski Walerjan — Kozibór. D. S.

Dziś pogoda poprawi się Przewidywany przebieg pogody w dniu 28-go czerwca

Początkowo pogoda o zachmurzeniu zmierzającym, z możliwością przelotnych deszczów. Potem stopniowo polepszenie się stanu pogody, zwłaszcza od zachodu kraju. Temperatura bez większych zmian. Umiarkowane wiatry z kierunków północnych, później słabe miejscowe. W dalszym ciągu skłonność do burz.

Kino ŚWIATOWID

Dziś Premiera!

Urwis — Szalona dziewczyna — Trzpiot Szelimowska — Czarująca — Rozkoszna

Anny Ondra

szaleje, kocha — uwodzi — tańczy, śpiewa, rozmiesza do lez jako

Miss Flora

Doskonały nadprogram

Początek punktualnie o godz. 5, 7 i 9-tej

KINO „LIRA“ DZIŚ NAJWSPANIALSZA PREMIERA GŁOS SKAZAŃCA

Tragedja niewinnie skazanego W roli głównej największy tenor Francji śpiewak królów — król śpiewaków LUCIEN MURATORE wspólnie z najgenialniejszą tragiczką VERA KORENNE.

Nad program!

Początek 5, 7 i 9. W niedzielę i święta 3, 5, 7 i 9

Wszyscy do apelu

Komu leży na sercu rozwój Strzelca w Toruniu

Wczoraj zgłosili udział w akcji Komitetu Przyjaciół Związku Strzeleckiego w Toruniu — której celem jest, jak wiadomo, umundurowanie niezamożnych strzelców, następujący ofiarodawcy:

P. Raniszewski zadeklarował 12 zł na zakup jednego munduru i wywya pp.:

W. Ciemińskiego, Kościuszki 3 i

T. Jankowskiego, właściciela „Drogerji pod Gwiazdą“, Grudziądzka 74

do naśladownictwa.

P. radca wojewódzki Kazimierz Barciszewski zadeklarował 12 zł na 1 mundur strzelecki i wywya do kontynuowania akcji pp.:

Inż. Wincentego Gasparskiego i

Inż. Michała Hornowskiego.

P. Leopold Rychter, Toruń, Kościuszki 77/78

ufundował 4 mundury, wpłacając 48 zł,

zaś na zakup jednego munduru strzeleckiego

wplacili po 12 zł pp.:

Dyr. J. Oskar Fibiger, Grudziądzka 37;

Naczelnik Oddziału Pomorskiego Urzędu

Wojewódzkiego Edward Drumsta

oraz

Grono nauczycielskie gimnazjum żeńskiego

Przypominamy, że zadeklarowane ofiary

w „Dniu Pomorskim“ należy składać na konto

P. K. O. Nr. 201030 Poznań, Banku Zw

spółek Zarobkowych E. 3246. Dla ułatwienia

przekazywania zadeklarowanych sum, Komite

Przyjaciół Związku Strzeleckiego doręcza osob

bom deklarującym odpowiednio wypełnione

blankiety czekowe.

Sprostowanie: We wczorajszym sprawozda

niu z akcji mundurowej błędnie wydrukowane

nazwisko jednego z wezwanych PP. przez

p. Prezesa E. Stefanowicza — które winno

brzmieć Inż. Neymon, a nie inż. Nieumann.

Chelmno

Interesujące pokazy strażackie. Dnia 1 lipca odbędzie się w Chelmy uroczysty obchód poświęcenia zmotoryzowanego taboru strażackiego, a mianowicie jednego samochodu osobowego i samochodu rekwizytowego — Autopotowia. Uroczystość rozpoczyna się nabożeństwem o godz. 9, poczem nastąpi poświęcenie wspomnianych wozów przez ks. prałata Szydłaka. Popołudniu, od godziny 15-tej począwszy odbędzie się koncert na placu ćwiczeń Straży Pożarnej przy ul. Sądowej; podczas koncertu od godz. 16-tej począwszy pokazy Straży Pożarnej, składające się z ćwiczeń wstępnych, grupowych i zbiorowych. Przy zbiorowych ćwiczeniach zademonstruje Straż Pożarna motopompę, oraz wszelki sprzęt przeciwpożarowy. Plac ćwiczeń będzie iluminowany światłami elektrycznymi i reflektorami. Własne bufety na miejscu.

Program obchodu „Święta Morza“. W poniedziałek wieczorem na zebraniu w sali posiedzeń Rady Miejskiej utworzył się komitet obchodu „Święta Morza“ z p. dr. Steplewskim jako przewodniczącym, dr. Wagnerem jako zast. przewodn., Krzyżeniakiem jako sekretarzem z dyr. Jaśtakiem jako skarbnikiem. Na dzień 29 bm. ustalono nast. program. O godz. 11.15 zbiórka stowarzyszeń na boisku szkoły dziewcząt. O godz. 11.30 odmarsz do kościoła na mszę św., po której pochód przez miasto. Wiozorem od godz. 20 imprezy w Przystani Wioślarskiej, przemówienia, śpiewy, korowód łodzi i t. d. (najładniej udekorowane łodzie będą oznaczone). Przygrywać będzie orkiestra Kola Podof. Rez., które urządza w sobotę zabawę tańczącą z przeznaczeniem połowy zбору na rzecz Ligi Morskiej i Kolonialnej. W piątek i dni poprzednie odbędzie się zbiórki uliczne.

Świecie

Egzamin dojrzałości w gimnazjum. W miejscowym gimnazjum państwowym humanistycznym odbyły się ostatnio egzaminy dojrzałości, które zdało z pośród 32 uczniów 30 kandydatów. Egzaminy odbyły się pod przewodnictwem p. dyr. dr. Kuchannego.

Matury uzyskał następujący uczniowie: Antczak Antoni, Babiński Edmund, Bartel Edward, Boek Marcin, Czyż Leon, Donarski Konrad, Graczyk Bronisław, Gregorkiewicz Jan, Hillar Paweł, Jeszke Juljusz, Kielpikowski Franciszek, Kocikowski Alfons, Lupa Edward, Manikowski Henryk, Manjkowski Jan, Manikowski Witold, Napiórkowski Kazimierz, Nastrożny Edmund, Odorowski Jan, Paździński Mieczysław, Prusiewicz Edmund, Schmidt Kazimierz, Sekowski Zbigniew, Skowski Jan, świedziński Józef, Tarkowski Witold, Wiśniewski Adam, Zieliński Rudolf, Zieliński Lotar, Ziętak Jan.

Dzięk w Bydgoszczy

— Dyżur nocny aptek od dn. 25—29 bm. pełnią: Apteka przy Bielawach, Chodkiewicza 22, tel. 14-67, Apteka pod Łabędziem Gdańska 5, tel. 204 i Apteka Starowiejska, Długa 39, tel. 300.

— Dyżur nocny aptek od dn. 30 bm. do 1 lipca br. pełnią: Apteka pod Aniołem, ulica Gdańska 60, tel. 3-85, Apteka przy Pl. Teatralnym, ul. Marsz. Focha 10, tel. 19-62 i Apteka Tarasiewiczza, ul. Orla, tel. 11-46.

REPERTUAR KIN.

ADRIA: — „Naręczona z Wiednia”.
APOLLO: — „Prokurator Alicja Horn”.
BAŁTYK: — „Dwaj złodzieje” i „Jego najlepszy druh”.

KRYSTAL: — „Noc miłości”.
MARYSIENKA: — „Panna Jozetta moja żona” i „Dwie żony”.

REWJA: — „Braterstwo ludu” i „Faworyta maharadży”.

Z miasta

— Wycieczka statkiem do Gdyni na Święto Morza ze względu na trudności techniczne odwołana.

— Wycieczka do Grudziądza. Stow. Urzędników Skarbowych urzęda d. 1 lipca br. wycieczkę statkiem do Grudziądza. Wyjazd o godzinie 6 rano, powrót około godz. 22. Cena przejazdu w obie strony zł 3. Na statku orkiestra, tańce i szereg niespodzianek. Bilety nabyć można u p. Boreckiego, w kasie i Urzędu Skarbowego.

— Zabawa dla swych milusińskich, urzęda ochronka św. Florjana dnia 28 bm. w ogrodzie Strzelnicy przy ul. Toruńskiej. Wymarsz dzieci z orkiestrą o godz. 3 po poł. z ochronki przy ulicy św. Florjana.

— Zarząd Grodzki Zw. Rezerwistów urzęda zabawę letnią w niedzielę, dnia 1 lipca br. w lesie gdańskim. Początek o godz. 14-tej. Orkiestra doborowa. Bufet na miejscu. Różne gry i niespodzianki.

— Koło Przyjaciół Błękitnej Czwórki przy Państwowym Gimnazjum Humanistycznym urzęda w dniu 28 czerwca rb. w sali Resursy Kupieckiej Komersu maturalny z zabawą taneczną. Początek o godz. 20-tej. Dochód przeznaczaony na obóz harcerski.

— Towarzystwo Pań Miłosierdzia św. Wincentego a Paulo parafii Bielawki urzęda we wtorek, dnia 3 lipca br. wycieczkę parostatkami do Brdyujścia. — Wyjazd o godz. 11-tej. Program urozmaicony — bufet obficie zaopatrzonej. — Czysty dochód przeznaczony na bie dnych parafii.

— Państwowy Zarząd Wodny w Bydgoszczy podaje do wiadomości, iż z powodu mających się odbyć w porcie wewnętrznym w Brdyujściu w dniu 1 lipca rb. regat wioślarskich, wstrzymuje się w tym dniu wszelki ruch statków, łodzi i kajaków na obszarze portu i, w od godz. 10-tej do godz. 20-tej.

Ewentualny ruch statków pasażerskich może odbywać się w wyżej oznaczonych godzinach w porcie wewnętrznym tylko wzdłuż brzo gu północnego, w przestrzeni oddzielonej od brzo gu ostatnim rzędem trójpalii.

Niestosowanie się do powyższego ogłoszenia będzie karane na podstawie obowiązujących przepisów rzeczo - policyjnych.

— Z Tow. Krajoznawczego. W nadchodzącą niedzielę, dnia 1 lipca Polskie Tow. Krajoznawcze organizuje wycieczkę pieszą do Smukały przez lasy rynkowskie. Punkt zborny o godz. 9 rano obok ostatniego przystanku tramwajowego przy ul. Gdańskiej. Powrót ze Smukały wieczorowym pociągiem kolejki powiatowej. Wycieczka odbędzie się bez względu na ilość uczestników.

— Polska Agencja Telegraficzna — Oddział w Bydgoszczy podaje do wiadomości, że z dn. 1 lipca br. przenosi swój lokal biurowy na ul. Gdańską L. 22, 1 p. Godziny urzędowania dla stron od godziny 9—14,30 i od godz. 16—17.

— Proboszcz parafii św. Wincentego ks. dr. Feicht komunikuje nam, co następuje. „Nie organizuję pielgrzymki w dniach od 4 do 6-go sierpnia, chociażby z tego tylko względu, że na podstawie porozumienia z parafią szwederowską (która właśnie urzęda pielgrzymkę 6-go sierpnia) nie pragnę wytwarzać jakiegś niepożądanego i wprost niedopuszczalnego w takich sprawach konkurencji, a przeciwnie, przyrzekłem poprzeć pielgrzymkę szwederowską przez ogłoszenie jej w mojej parafii. To też notatka o pielgrzymce z parafii św. Wincentego nie pochodziła ode mnie i nie wiem kto i w jakim celu podał ją Szanownej Redakcji, wprowadzając w błąd Redakcję i czytelników, a mnie wyrządzając przykrość”.

— Na Święto Morza pociąg popularny. Odjazd dnia 29 czerwca godz. 6,29 rano, powrót 30 czerwca o godz. 6,41 rano. Przejazd w obie strony zł. 8,20. Bilety w „Orbisie”.

— Do Worochty i Jaremcza na św. Hucul-szczyzny od 4-go do 11-go lipca, wyjazd i powrót dowolny. Koszt przejazdu w obie strony pociągiem pospiesznym zł. 34,10, Pociągiem osobowym zł. 27,50. Bilety i informacje w „Orbisie”.

— Zarząd miasta Bydgoszczy komunikuje, że łaźnia ludowa na Szwederowie w czasie od 1 lipca do 15 lipca 1934 r. z powodu remontu będzie zamknięta.

— Odznaczenie. Przewodnicząca Organ. Przysposob. Wojskowego Kobiet, p. Ł. Krzyżanowska podczas Święta 15 Dywizji została odznaczona odznaką pułkową 62 pp.

— Organizacja Przysposobienia Wojskowego Kobiet do Obrony Kraju podaje do wiadomości członkiniom, że sekretariat przez miesiąc lipiec będzie czynny we wtorki od godz. 17 do 18,30.

— Centralny Związek Lokatorów i Sublokatorów Zachodniej Polski. — Sekretariat mieści się obecnie przy ul. Długiej 23, I. piętro. Informacji dotyczących spraw mieszkaniowych udziela Sekretariat bezpłatnie.

— Mroczka, Jarmark na konie, bydło i kramny odbędzie się w tut. mieście we wtorek, dnia 3 lipca 1934 r.

Uruchomienie poczty peronowych na stacjach kolejowych

Dla wygody podróżującej publiczności zostały uruchomione z dnem 15 czerwca br. poczty peronowe na stacjach: Warszawa, Kozłuski, Łódź, Białystok, Włocławek, Brześć n. Bugiem, Kowel, Baranowice, Lublin, Dęblin, Lwów, Stanisławów, Przemyśl, Tarnów, Kraków, Częstochowa, Poznań, Zbąszyń, Bydgoszcz, Toruń, Tczew, Gdynia, Katowice, Dziedziice.

Zakres czynności peronowej obejmuje:

1. Sprzedaż znaczków pocztowych i kartek pocztowych zwykłych i z odpowiedzją.
2. Wydawanie podróżnym nadawczych blankietów telegraficznych.
3. Przyjmowanie przesyłek listowych krajowych i zagranicznych, zwykłych i poleconych.
4. Przyjmowanie telegramów krajowych.

Przyjęta przez pocztę peronową korespondencja listowa zostaje wysłana do miejsc przeznaczenia najbliższymi połączeniami pocztowo-kolejowymi.

Poczta peronowa będzie czynną na wymienionych stacjach przy wszystkich pociągach dziennych i nocnych.

Poczty peronowe będą obsługiwane przez u-mundurowanych funkcjonariuszów pocztowych, zaopatrzonych na ołokach czapek w napisy „Poczta peronowa”.

Funkcjonariusz poczty peronowej — natychmiast po zatrzymaniu się pociągu na danej stacji — będzie przechodził wzdłuż pociągu, załatwiając interesentów przez okno wagonu.

Uruchomienie poczty peronowej stanowi duże, nowe udogodnienie, mające bardzo poważne znaczenie dla podróżującej publiczności, która o każdej porze dnia i nocy ma możliwość podczas podróży — bez wysiadania z pociągu — nadać przesyłkę listową zwykłą lub poleconą tak krajową, jak zagraniczną, jak również ma ułatwione nadanie telegramu.

Zlec. nr. 813-8

4419

Aresztowanie potwornego zwyrodnialca w Bydgoszczy

Zmuszał własne córki do nierządu

W Bydgoszczy wychodzą na jaw coraz częściej afery erotyczne, które świadczą o zginięciu moralnej miejscowych niżej społecznych.

Pisaliśmy już niejednokrotnie o tych aferach. Obecnie znowu zmuszeni jesteśmy zanotować korszarną historję erotyczną. W jednym z domów przy ul. Pomorskiej od kilku lat mieszkał 55-letni ślusarz Leon L.

L. nie objawiał żadnych zbroceń. Dopiero, gdy umarła mu żona w r. 1931 zaczął dopuszczać się czynów nierządnych na własnych córkach 18-letniej Monice i 19-letniej Klarze.

Zwyrodniał ojciec nie ograniczył się jednak

do grzesznych stosunków kazirodczych, lecz zaczął zmuszać w końcu obie dziewczyny do zawodowego zarobkowania nierządem.

Obję dziewczyny, bity i maltretowane zaczęły wychodzić na ulicę i stały się z czasem zwykłymi prostytutkami. Dopiero obecnie wyszła ta sprawa na światło dzienne. W dużej mierze do ujawnienia niecznych praktyk zwyrodnialca przyczyniła się jego 25-letnia druga żona, która od pasjerba dowiedziała się o ich niedoli.

Degenerata aresztowano i osadzono w więzieniu śledczym.

Nie chciała przeżyć hańby wyroku

Oślawiona Kossowska wypła większą ilość weronalu

Przed niespełną miesiącem przed Sądem Okręgowym w Bydgoszczy rozegrał się epilog afery erotycznej, której „bohaterkami” były: 60-letnia Monika Kossowska i 30-letnia jej siostrzenica Elfrieda Śpiewakówna. Kossowska odpowiadała za odstępowanie w swem mieszkaniu przy ul. Gdańskiej nr. 130 pokoiów. Za „uprzejmą grzeczność” pobierała od 3—5 zł. Niecny proceder prowadziła już od dwóch i pół lat. Elfrieda Śpiewakówna odpowiadała za pomoc udzielaną ciotce, gdy w czasie jej nieobecności odbierała od „klientów” pieniądze.

Sąd skazał Monikę Kossowską na 14 miesięcy bezwzględnej więzienia i 50 zł grzywny, Elfriedę Śpiewakównę zaś na 6 miesięcy bezwzględnej więzienia. Ponadto obydwie kobiety pozbawione zostały praw obywatelskich na przeciąg lat 5.

Powtarzamy szczegóły tej sprawy, gdyż są one w ścisłym związku z wypadkiem, jaki miał miejsce wczoraj około godz. 10,30 rano. Kossowska założyła apelację od wyroku oraz postawiła wniosek o zwolnienie z więzienia

śledczego z powodu podeszłego wieku. Prośba jej została wysłuchana. Staruszka przybita wyrokiem opuściła warunkowo mury więzienia i zamieszkała w swem dawnym mieszkaniu.

Kobieta nie mogła przeboleć sromoty, którą okryła się z powodu skandalicznej sprawy. W ostatnim czasie objawiała ogromno zdenerwowania i sąsiadkom mówiła, że odbierze sobie życie.

Wczoraj rano współlokatorzy zaalarmowani zostali jękami, dochodzącymi z mieszkania Kossowskiej. Po wyważeniu drzwi frontowych oczom sąsiadów przedstawił się okropny widok. Na podłodze leżała, wijąc się w okropnych boleściach staruszka.

Po chwili przybyła na miejsce wypadku karetka Pogotowia Ratunkowego, która odwoziła bezprzytomną Kossowską do szpitala powiatowego na Bielawkach.

Lekarz dyżurny udzielił jej pierwszej pomocy, konstatując silne zatrucie weronalem. Stan staruszki jest beznadziejny.

Przejechał 86-letnią staruszkę i uciekł

Stan nieszczęśliwej jest beznadziejny

Wczoraj wieczorem ul. Kujawska w Bydgoszczy była terenem wypadku, któremu uległa 86-letnia staruszka Antonina Dobe, zam przy ul. Kujawskiej 66.

Staruszka przechodziła przez jezdnię. Nagle z góry ul. Kujawskiej, ze znacznej pochyłości, nadjechał w szalonym tempie motocykl. Kierowca, wyzuty ze wszystkich szlachetnych pierwiastków, upadł całym impetem na biedną kobietę i przewrócił ją na ziemię.

Dobe odniosła szereg ran tłuczonych na całym ciele. Ponadto wskutek silnego uderzenia

maszyną doznała złamania prawej nogi poniżej kolana.

Motocyklista, widząc skutki swej kawalerskiej jazdy, nie pośpieszył biednej kobiecie z pomocą, lecz dodał gazu i popędził — jak szalony — dalej, niktą z przed oczu licznych świadków tragicznego zajścia.

Numer rejestracyjny motocykla nie zostało spostrzeżone.

W szpitalu im. Giese-Rafalskiej udzielono staruszce pierwszej pomocy.

Odezwa do obywateli miasta Bydgoszczy

W dniu 29 czerwca br. obchodzić będziemy ponownie „Święto Morza”.

W tym dniu wszyscy Polacy na całym obszarze Rzeczypospolitej i we wszystkich zbiorowiskach polskich na kuli ziemskiej manifestują głośno i radośnie swoje przywiązanie do własnego morza i wolnego dostępu do morza. Szczególnie donoszący winien w tym chórze być głos Pomorza i Bydgoszczy.

Wzywamy niniejszem wszystkich obywateli miasta, aby zechcieli w tym dniu zamianifestować swoje uczucia do morza polskiego przez udekorowanie swych wystaw i okien flagami państwowymi, banderami morskimi, nalepkami, zielenią itp.

Nie powinno być bez dekoracji ani jednego okna, ani jednego budynku.

Podczas Święta Morza przeprowadzi się zbiórkę na rzecz Funduszu Obrony Morskiej. Każdy grosz złożony na ten cel przekuty zostanie w spiz dział okrętowych i przyspieszy rozpoczętą już budowę Marynarki Wojennej.

Tym społecznym wysiłkiem musimy położyć podwaliny pod polską siłę zbrojną na morzu. Ofiary na ten cel — wierzyliśmy — popłyną tak powszechnie, jak powszechnie przed rokiem dekladowaliśmy gotowość do ofiar na rzecz Polskiego Morza.

Kto chce Mocarstwowej Polsce i panowania jej na morzu — ten złoży swoją ofiarę na Fundusz Obrony Morskiej.

Komitet Honorowy „Święta Morza”.

J. Nowak, starosta. L. Barciszewski, prezydent miasta. W. Thommce, generał brzozydny. Ks. kan. Schulz, proboszcz Fary.

Program

Dzień 28 czerwca: Godz. 20-ta: Capstrzyk orkiestr oraz Wianki.

Dzień 29 czerwca: Godz. 10-ta: Uroczyste nabożeństwo we wszystkich świątyniach w Bydgoszczy. — Po nabożeństwie wymarsz orkiestr z przed kościołów na brzoż rzeki, gdzie nastąpi uroczyste podniesienie bandery, defilada łodzi i kajaków.

Godz. 13-ta: Przemarsz głównymi ulicami miasta zrzeseń, grup charakterystycznych, rzemiosła i handlu.

Dzień 1 lipca: Na zakończenie „Święta Morza” odbędzie się wielki festyn ludowy w Strzelnicy około godziny 14.

Za Komitet „Święta Morza”:

Dr. Cz. Wiecki, prezes.

Strzelczynie z Pomorza na obozie w Solcu Kujawskim

W ub. środę w Solcu Kujawskim odbyło się otwarcie obozu żeńskiego Związku Strzeleckiego. Na intencję pomyslnęj pracy ks. prob. Badura odprawił uroczyste nabożeństwo. Na zakończenie odśpiewano „Boże coś Polskę”, poczem ks. prob. Badura przemówił do uczestniczek obozu, witając strzelczynie oraz grono instruktorek z komendantką obozu ob. Janiną Staszynską na czele. Czcigodny kaznodzieja wskazał na piękny cel pracy dla Państwa i Boga. Po nabożeństwie komendantka Staszynska złożyła raport p. plk. Klementowskiemu, kierownikowi Okręgowego Urzędu P. W. i W. F. z Torunia. Po przemówieniach p. pułkownika oraz referentki Okręgu VIII. ob. Kobryniewiczowej, nastąpiło zaciągnięcie sztandaru strzeleckiego. Wspólnym śpiewem „Hej Strzelcy wraz” zakończono oficjalną część uroczystości. Następnie odbyło się wspólne śniadanie, podczas którego rozlegał się wesoly śpiew strzelczyń. Od godz. 10 rano rozpoczęły się normalne zajęcia obozowe, tak teoretyczne jak i praktyczne pod kierownictwem wykwalifikowanych instruktorek.

W uroczystościach brali udział p. plk. Klementowski, komendant Okręgu Z. S. kpt. Korczewski, ob. Kobryniewiczowa i dyr. Czaczka-Ruciński, pozatem zaszczylił swoją obecnością obóz ks. prob. Badura.

Gotące słowa uznania należą się dyr. Czaczce, który nie szczędząc trudów, ułatwia pracę Z. S. na swoim terenie.

Informator

dla przyjeżdżających do Bydgoszczy

Odjazd pociąg. z Bydgoszczy

Toruń—Warszawa 2.37, 6.50, 8.05, 9.57, 12.54, 13.55, 15.30, 15.58, 18.01, 19.58, 21.35 (transzytowy), 23.16.

Tczew—Gdańsk—Gdynia 0.40, 3.10, 3.56, 5.50, 7.35, 12.06, 12.13, 12.59, 13.13, 15.36, 17.17, 20.03, 20.10.

Kościerzyna—Gdynia 8.13, 15.45.

Rynkowo 16.10, 20.25 (w niedziele i święta od 20. V — 2. IX).

Nakło—Pila 0.01, 6.15, 10.35, 14.45, 19.46.

Unisław—Brodnica 4.55, 8.11, 13.45, 16.10, 21.50.

Inowrocław—Poznań 2.35, 3.50, 6.20, 11.45, 13.40, 16.28, 18.10, 20.40, 22.25, 23.15.

Wągrowiec—Poznań 5.00, 10.32, 13.26, 18.54.

Inowrocław—Karsznice—Herby Nowe 13.40, 23.15.

Restauracje i Kawiarnie

Restauracja i Kawiarnia Berendt. Wyborowa kuchnia. wymienite ciastka.

Odzież i co kupić

„Dekora”. Skład artykułów dekoracyjnych. Telefon 226 Bydgoszcz, Gdańska 22. Dywany.

PIWA, LEMONIADY, kwas owocowy, żurawinę i oranżadę, poleca: Reprezentacja Browaru Okocimskiego — Bydgoszcz, Jackowski 4.6, tel. 1505.

„Święto Morza“ na Pomorzu obchodzić będziemy podniosłe i uroczyste

Pomorze szczególnie uroczyste obchodzić będzie tegoroczne Święto Morza. W przeddzień uroczystości odbędą się we wszystkich miastach i miasteczkach pomorskich pochody, capstrzyki i różne imprezy połączone z manifestacją i przemówieniami. W wielu ośrodkach odbyły się tradycyjne wianki.

Dn. 29 bm. w dniu Święta Morza dzwony we wszystkich kościołach rozdzwonią się na znak rozpoczęcia się narodowych obchodów. Odprawione będą nabożeństwa w świątyniach a księża wygłoszą kazania o konieczności, podkreślając znaczenie morza dla naszego państwa i jego przyszłości. Z ambon rozlegną się również wezwania do wiernych, aby poparli akcję zbiórki zorganizowaną przez Ligę Morską i Kolonjalną zbiórki narodowej na rzecz Funduszu

Obrony Morskiej. J. E. ks. biskup Okoniewski, arcybiskup naszej diecezji, wydał odpowiednie zarządzenia do całego duchowieństwa, aby uroczystości Święta Morza wypadły na Pomorzu jak najlepiej i stały się wielką manifestacją ludności pomorskiej.

W przededniu Złotu młodzieży w Gdyni dn. 30 bm. obradować będzie w Gdyni zjazd delegatów Stowarzyszenia Młodzieży Polskiej.

W wielkim Złocie w Gdyni weźmie udział Pan Prezydent Rzeczypospolitej, który odbierze defiladę. Protektorat nad Złotem młodzieży przejął Prymas Polski, książę kardynał Hlond. Sumę celebryj nasz Dostojny Protektor, Jego Ekscelencja książę biskup Stanisław Okoniewski, który wygłosi okolicznościowe kazanie.

Zjazd przedstawicieli powiatowych związków samorządowych woj. pomorskiego

Jak już donosiliśmy, odbył się w dniu 23 bm. w Gdyni zjazd przedstawicieli powiatowych samorządu województwa pomorskiego, zwolany przez Związek Powiatów Województwa Pomorskiego.

W zjeździe brali udział, oprócz przedstawicieli poszczególnych powiatów, pp. insp. wojew. dr. Banaś jako przedstawiciel Pomorskiego Urzędu Wojewódzkiego, dyr. Związku Powiatów R. P. Fr. Branny z Warszawy i wiceprezes Związku Gmin Wiejskich R. P. B. Tkaczyk z Warszawy.

Przed przystąpieniem do obrad wygłosił przewodniczący Zjazdu p. dr. Siudowski przemówienie poświęcone pamięci śp. min. Br. Pierackiego, którego zebrani wysłuchali stojąco, poczem wzniesli okrzyk na cześć Najjaśniejszej Rzeczypospolitej i jej Prezydenta prof. I. Mościckiego oraz Marszałka Piłsudskiego.

Zjazd podzielony był na dwie części. W pierwszej części rozpatrywano kwestje, połączone z przewidywaną reformą samorządu gminnego, które przedstawili poszczególni referenci w osobach pp. starosty grudziądzkiego Niepokulczyckiego, członka Wydz. Pow. w

Chojnicach — Kaletty i dyrektora Związku Powiatów Woj. Pozn. i Pom. Fredyka z Bydgoszczy.

Część druga zjazdu poświęcona była sprawozdaniu z działalności Związku pomorskiego w ostatnich dwóch okresach i wyborowi Zarządu, w skład którego weszli dotychczasowi członkowie pp. dr. Siudowski z Przydatka pow. brodnicki jako prezes, starosta grudziądzki Niepokulczycki jako wiceprezes i członek Wydz. Pow. Jan Kaletta z Chojnic. Jako nowi członkowie Zarządu zostali wybrani starosta wąbrzeski p. Kalkstein i starosta sępoleński p. Ornass. Na zastępców członków Zarządu wybrano pp. starostę Czarnockiego z Kartuz, starostę Mieszkowskiego z Chojnic i burmistrza Wojczyńskiego.

Ponadto wybrano Kom. Rewizyjną w osobach pp. starosty w st. sp. Dytkiewicza z Ropucha pow. tczewski, szambelana Prądyńskiego z Skarpy pow. sępoleński i starosty pow. brodnickiego Wimmera; jako zastępców wybrano pp. starostę Turowskiego z Kościerzyny i delegata pow. brodnickiego Łangowskiego z Mileszew.

Bory Tucholskie przyjęły gościnnie brać śpiewacką z Grudziądza

Specjalnym pociągiem wyjechały do Osia grudziądzkie chóry śpiewacze na V zjazd II Okręgu Śpiewaczego, w którym uczestniczyło 14 towarzystw śpiewaczych: 6 z Grudziądza, a po jednym z Nowego, Laskowice, Osia, Słowie, Warlubia, Drzycimia i Lubiewa. Piękna miejscowość przystąpiła się odwiedzina, aby godnie i serdecznie powitać i przyjąć śpiewaków i śpiewaczki z powiatów grudziądzkiego i świeckiego. W imieniu ludności miejscowej powitał gości inż. Stanisław Sierosławski, nadleśniczy państwowy z Osia.

Jury stanowił: dyrygent Pom. Zw. Śpiew. p. Marcinkowski z Torunia, prezes grudziądzkiego Tow. Muzycznego p. red. Gańca oraz kapelmistrz 64 pp. por. Szpulecki, dwaj ostatni z Grudziądza.

Z II kategorii chórów otrzymała pierwszą nagrodę „Halka“ z Osia (dyr. Czortek), chór mieszany, za „Krakowiaka“ Kazuro i „Kowali“ Błażejczyka.

Szlachetne choć zawzięte współzawodnictwo ujawniły chóry męskie pierwszej kate-

gorji „Echo“ i „Harmonia“, które uzyskały równą ilość punktów; pierwszeństwo jednak przyznano męskiemu chórowi „Echo“ z Grudziądza (dyr. Malinowski) za pieśni „Idzie stary bez wieś“ Krzyńskiego i „Dzieweczka z porębu“ tegoż kompozytora. Drugie miejsce zajęła chełmińska „Harmonia“, chór męski pod dyr. ks. prof. Kalduńskiego, również wykonując dwie pieśni Krzyńskiego; III miejsce chór mieszany „Moniuszko“ — Grudziądz (dyr. Arldt), czwarte „Lutnia“ — Grudziądz, chór mieszany, dyr. Szmelter, piąte miejsce „Sygnał“ Grudziądz, chór męski (dyr. Szymański).

Poza konkursem wyróżniły się chór kościelny przy parafii wojskowej z Grudziądza (Wośkowiak) oraz chór kościelny „Dzwon“ — Grudziądz (dyr. Smoczyński).

Niedzielną zjazd śpiewaczy z bogatym programem popisowym był dla Osia i mieszkańców Borów Tucholskich wydarzeniem na wielką skalę i zrobił dużo dla propagandy pieśni ludowej i piękna muzyki polskiej.

Ośrodek sportów wodnych w Pucku

Na kąpie puckiej, tuż nad zatoką leży miasto Puck założone około XII wieku przez władcy ziem pomorskiej księcia Bogusława. Przywilej nadania Puckowi praw chełmińskich datuje się od roku 1348. Puck jako miasto przechodziło różne koleje.

Jako miejscowość letniskowa Puck ma wielkie szanse rozwoju. Miasto jest dobrze zagospodarowane, posiada szereg placówek kąpielniczych i przemysłowych. Wskutek rozbudowy wybrzeża i powstania nowych osiedli Puck, jako jedyny ośrodek gospodarczy powinien odegrać w życiu północnej części powiatu ważną rolę.

Puck jest ważnym węzłem kolejowym i punktem, gdzie zbiegają się drogi wszystkich miejscowości nadmorskich. Ponadto Puck posiada port. Zdała od gwaru wielkomiejskiego, Puck ma piękny park nad zatoką, skąd rozciąga się czarowny widok na zatokę i półwysep Hel. Dogodna komunikacja kolejowa i autobusowa M. T. K. z Gdyni do miejscowości letniskowych na wybrzeżu stwarza z Pucka doskonały ośrodek ruchu wycieczkowego i turystycznego. Mając doskonałe warunki jako letnisko Puck nadaje się również na obozy sportów wodnych i kolonje.

Zarząd Miasta, chcąc ożywić miasto stara

się o utworzenie w Pucku ośrodka sportów wodnych, za czem przemawia, że na miejscu znajduje się już częściowo sprzęt oraz instruktorzy.

Kilka hoteli, Dom Kuracyjny i mieszkania prywatne po bardzo przystępnych cenach, doskonale nadają się do stworzenia ruchu letniskowego.

Wycieczki piesze w okolicę, kilka kortów tenisowych i stadion sportowy tworzą dobre warunki pobytu szczególnie dla młodzieży, uprawiającej sporty wodne.

Należy spodziewać się, że kompetentne czynniki rozważą przychylnie projekt miasta i ośrodek sportów wodnych zaczną niebawem promieniować na całe wybrzeże.

Ofiara pracy

W zwirowni miejskiej przy Małcu Tarpnie zdarzył się we wtorek w godzinach popołudniowych nieszczęśliwy wypadek: osuwająca się ziemia przyniosła jednego z zatrudnionych tam robotników, łamiąc mu nogę. Nieszczęśliwego, którym okazał się 42-letni Walenty Wiśniewski, przewieziono do kliniki Ubezpieczalni Społecznej, gdzie lekarz dr. Tarkowski dokonał niezwłocznie amputacji nogi. Stan pacjenta zadowalający.

Dzień

w Grudziądzu

— Nocny dyżur aptek: od dnia 23. 6. — 29. 6. dyżuruje apteka pod „Łabędziem“ ul. Rynek 20 tel. 142.

REPERTUAR KIN

„APOLLO“ — wyświetla wielki film z życia prezydenta Czermaka p. t. „Chicago“. Pożatem nadprogram.

„GRYP“ — największy sukces fenomenalnego śpiewaka Jana Kłepury p. t. „Zdobycie cję mu- szę“. Ceny niższe. Balkon i łoża 30 gr., parter 55 gr.

„ORZEŁ“ — wyświetla podwójny program: 1) erotyczny film z dawno niewidzianym Włodzimierzem Gajdarow p. t. „Na falach namiętności“, 2) słynny cowboy Kenn Maynard w filmie p. t. „Krwawy Wąwóz“.

Informator dla przyjezdnych

w Grudziądzu

POLECAMY HOTELE, RESTAURACJE I KAWIARNIE:

„Królewski Dwór“, Rynek 3/4 najwspanialszy hotel Pomorza, pierwszorzędną restauracją, kawiarnią i winiarnią.

„Hotel Centralny“, Plac 23 Stycznia 13 — solidna restauracja garaż.

POLECAMY FIRMY:

Apteka pod „Lwem“, ul. Pańska, poleca się Szarownej Publiczności.

„Lecznik“ (Franciszek Lietz, Plac 23 Stycznia 21) poleca na dogodnych warunkach rowery nasyżny do zycia, radio-odbijniki, patfony, kuchenne naczynia aluminiowe, wyzmacz

Z miasta

— Związek Legionistów urządza dnia 29 b. m. na strzelnicy wojskowej ostre strzelanie od godz. 13-i wzywa wszystkich członków do obowiązkowego udziału.

— Wjazytacja. We wtorek bawił w Grudziądzu p. inż. Petrow z Wydziału Komunikacji i Budowy Pom. Urz. Wojew. celem stwierdzenia źródła wodności i urządzeń higienicznych miejscowego sierocinca. w którym ma znaleźć pomieszczenie nowa prywatna szkoła koedukacyjna. Delegat Województwa wyrażał się bardzo pochlebnie o urządzeniach gmachu; szczególnie podobały mu się natryski, boisko szkolne, ogród i t. p.

— Wiceprezesem Pomorskiego Związku Restauratorów został wybrany na ostatnim zjeździe w Gdyni p. Stanisław Kiarowski z Grudziądza.

— Miejscowi restauratorzy urządzą wycieczkę do uroczego miejsca historycznego, Słupa nad Osą.

— Na dochód Funduszu Obrony Morza odbędą się dnia 29 bm. o godz. 16 na Boisku Miejskim zawody piłki nożnej pomiędzy reprezentacjami wojskowych klubów sportowych garnizonu grudziądzkiego oraz cywilnych klubów sporto-

O powszechny udział w „Święcie Morza“ Odezwa do obywateli m. Grudziądza

Traktaty i przymierza są wówczas realne i trwałe, jeżeli za nimi stoi siła! Miljonowe masy armii lądowej są tym czynnikiem, który każe wszystkim respektować Państwo Polskie, lecz jeden jeszcze front nie został całkowicie zabezpieczony, a mianowicie: front morski! Nasza marynarka wojenna, której zadaniem jest, strzec szlaków wodnych, łączących nas bezpośrednio z całym światem, nie jest w stanie, całkowicie podołać temu zadaniu. Nasza marynarka wojenna jest bowiem jeszcze zbyt szczupła. Rząd nie może jednak przeznaczyć wielkich sum pieniężnych na budowę floty wojennej, musiałby bowiem nałożyć na obywateli nowe podatki. W tym stanie rzeczy naród nasz musi rozbudować flotę wojenną własnymi siłami. Nikt nie może się powstrzymać od tych ofiar! — Wszyscy muszą wziąć udział w budowie narodowej floty wojennej.

Cel wielki — godny wielkiego narodu, naszych interesów i polityki!

Czyż zbraknie Wam wytrwałości i zapału w dążeniu do zrealizowania wielkiego dzieła?

Jak w latach ubiegłych, tak i w roku bieżącym 29 czerwca obchodzimy Święto Morza. Dzień ten w całym kraju i zagranicą obchodzony będzie pod hasłem zbiórki na „Fundusz Obrony Morza“. Ofiary zebrane przeznaczone będą wyłącznie na budowę okrętów wojennych. Aby te ofiary poszły właśnie na ten wielki cel, czuć nad tem będzie Najwyższa Izba Kontroli Państwa. W dniu tym cała Polska zwraca swe myśli i uczucia ku Ziemi Pomorskiej i ku Wybrzeżu Morskiemu, z którego biega

Władysław Kulerski
Grudziądz, Pańska 19 3320
POLECA: druki, stemple, bloki kasowe, księgi handlowe, materiały piśmienne i t. d.
w wielkim wyborze po przystępnych cenach.

wych naszego miasta. W czasie przerwy zawodów na bieżącej boisku miejskiego odbędzie się bieg na 3.000 m. o nagrody, ofiarowane przez Komitet Funduszu Obrony Morza. W czasie zawodów przygrywać będzie orkiestra wojskowa. Wstęp: miejsce na trybunie 1,50 zł, przed trybuną 99 gr., wstęp na boisko 49 gr., wstęp dla szeregowców niezawodowych i uczniów 25 gr. Gorąco zachęcamy miejscowe społeczeństwo do czynnego poparcia tak szlachetnego celu, jakim jest Fundusz Obrony Morskiej.

— Mszę św. za spokój duszy ś. p. ministra Pierackiego zamówi na dzień 29 bm. godz. 12 w kościele św. Mikołaja grudziądzkie Koło Zw. Nijszych Funkc. Państwowych.

— Sekcja krzewicieli gazet popularnych — konferencja dzisiaj, dnia 28 bm. o godz. 16 w Sekretarjacie BBWR.

— Wycieczki konne (trzeci dzień) odbędą się dzięki staraniom „Pom. Tow. Zachęty do Hodowli Koni“ w święto, Piotra i Pawła dn. 29 bm. o godzinie 16 na grudziądzkim torze wyścigowym za C. W. K.

— Ze zw. Podoficerów Rezerwy. Dnia 25 bm. na plenarnym zebraniu zarządu Koła Podoficerów Rezerwy ustalono podział funkcji, program pracy oraz współpracy z władzami wojskowymi i państwowymi, jak również utrzymanie ścisłej łączności z bratnimi organizacjami, zrzeszoną w P. W. Mianowano poczet sztandarowy w składzie następującym: chorąży Stefan Zawadzki, oficer sztandarowy Anasztazy Kozłowski, podchor. Zdzisławowski i Formaniewicz. Korespondencje należy kierować do Sekretarjatu przy ul. Bronisława Pierackiego 44.

— Biblioteka i czytelnia T. C. L. przy ul. Lj-powej będzie nieczynna dnia 28 i 29 bm.

— Kurs przeszkolenia urzędników służby akcyjowej z całego terenu Polski zostanie zorganizowany w Grudziądzu przez tut. Izbę Skarbową z polecenia Ministerstwa Skarbu. Otwarcie kursu nastąpi dnia 2 lipca o godz. 11 w auli gimnazjum żeńskiego przy ul. Trynkowej, poprzednio zostanie odprawione o godz. 10-jej rano uroczyste nabożeństwo na intencję kursu w kościele farnym św. Mikołaja.

— Dancing pomaturalny urządzą dziś w czwartek, dn. 28 bm. o godz. 20. w Królewskim Dworze maturalystki i maturalystki miejscowych gimnazjów.

— Skład reprezentacji cywilnych klubów grudziądzkich na mecz z klubami miejscowego garnizonu w dniu 29 bm. został wyznaczony następujący: z G. K. S. Pepego Paweł Radziński, Maliszewski, Bartkowski, Drzewuszewski, Radziński, Szlapowski, Józefowicz, Nawrocki I. i Zabiegalski, — z „Olympji“ Pilecki i Szczyński, z „S. C. G.“ Leński i Tellermann, z „R. K. S. Naprzód“ Wiśniewski i Kulka. Wymienieni reprezentanci i zastępcy zechcą przybyć na zbiórkę w czwartek, dnia 28 bm. o godz. 20 do Ti-voli.

szlaki na wielkie oceany.
Obywatele! Święto Morza winno być świętem radości!

W dniu tym Grudziądz musi przybrać odświętny wygląd przez ozdobienie domów, balkonów, okien i t. d. flagami państwowymi i Ligi Morskiej i Kolonjalnej oraz zielenią! Wygląd ten niechaj będzie zewnętrznym wyrazem solidaryzowania się obywateli Grudziądza z całym krajem w uczuciach dla idei morskiej!

Przytem zwracamy się do wszystkich obywateli oraz do wszystkich organizacji i stowarzyszeń o wzięcie udziału w uroczystościach i imprezach, jakie odbędą się w dniu Święta Morza, oraz do składania ofiar pieniężnych, specjalnie w czasie zbiórek publicznych i w lokalach, przeprowadzonych w dniu 29 czerwca i 1 lipca rb.

PROGRAM

uroczystości Święta Morza w Grudziądzu.

Dn. 28 bm. o godz. 21 capstrzyk orkiestr wojskowych i cywilnych.

Dn. 29 bm. o godz. 7 rano pobudka orkiestr wojskowych i cywilnych.

Godz. 10 Msza św. nad brzegiem Wisły i święcenie rzeki.

Godz. 11 Defilada oddziałów wojskowych, Związków i Stowarzyszeń oraz Organizacji na Placu 23 Stycznia.

Godz. 16 Zawody piłki nożnej na Boisku Miejskim pomiędzy reprezentacjami wojskowych klubów sportowych garnizonu Grudziądza i cywilnych klubów sportowych miasta Grudziądza.

Godz. 16,50 na boisku Boiska Wiejskiego bieg na 3000 m.

Pociągi specjalne do Gdyni na „Złot Młodzieży” w dniu 1 lipca

Na Złot Młodzieży do Gdyni w dniu 1 lipca, gdzie młodzież z całej Polski defilując będzie przed Panem Prezydentem Rzeczypospolitej i ślubować będzie wjerność i służbę polskiej idei morskiej, wyrusza z Pomorza tysiączne zastępy młodzieży żeńskiej i męskiej ze Związku Młodzieży Katolickiej pod kierownictwem ks. prof. Żyndy z Wąbrzeźna i ks. Ryczakowicza z Pelplina, dalej młodzież ze Związku Strzeleckiego, harcerek, organizacje sportowe, młodzież z innych stowarzyszeń, jak również młodzież niestowarzyszona.

Poniżej podajemy spis specjalnych pociągów, które przewożą młodzież pomorską do Gdyni. Dojazd do Gdyni jak i odjazd z Gdyni odbywać można tylko pociągami specjalnymi na osobne karty i legitymacje, które uprawniają do zniżki 75 proc.

HASŁO POCIĄGU „TORUŃ I.”

Odjazd z Torunia	dn. 30. VI. o godz.	2.15
„ z Bydgoszczy	dn. 30. VI. około	3.30
„ z Łaskowic	dn. 30. VI. „	4.50
„ z Tezewa	dn. 30. VI. „	6.52
Przyjazd do Gdyni	dn. 30. VI. o godz.	8.15

HASŁO POCIĄGU „TORUŃ II.”

Odjazd z Torunia	dn. 30. VI. o godz.	22.25
„ z Bydgoszczy	dn. 30. VI. „	23.30
„ z Łaskowic	dn. 30. VI. „	0.55
„ z Tezewa	dn. 1. VII. „	2.27
Przyjazd do Gdyni	dn. 1. VII. „	3.42

HASŁO POCIĄGU „TORUŃ III.”

Odjazd z Torunia	dn. 1. VII. o godz.	0.14
„ z Bydgoszczy	dn. 1. VII. „	1.20
„ z Łaskowic	dn. 1. VII. „	2.50
„ z Tezewa	dn. 1. VII. „	4.19
Przyjazd do Gdyni	dn. 1. VII. „	5.38

HASŁO POCIĄGU „BYDGOSZCZ I.”

Odjazd z Bydgoszczy	dn. 1. VII. o godz.	1.06
„ z Łaskowic	dn. 1. VII. „	2.15
„ z Tezewa	dn. 1. VII. „	4.01
Przyjazd do Gdyni	dn. 1. VII. „	5.15

HASŁO POCIĄGU „BYDGOSZCZ II.”

Odjazd z Bydgoszczy	dn. 1. VII. o godz.	1.41
„ z Łaskowic	dn. 1. VII. „	2.55
„ z Tezewa	dn. 1. VII. „	4.36
Przyjazd do Gdyni	dn. 1. VII. „	5.53

HASŁO POCIĄGU „DZIAŁDOWO.”

Odjazd z Działdowa	dn. 30. VI. o godz.	21.11
„ z Tezewa	dn. 1. VII. „	2.02
Przyjazd do Gdyni	dn. 1. VII. „	3.20

HASŁO POCIĄGU „GRUDZIĄDZ.”

Odjazd z Grudziądza	dn. 30. VI. o godz.	23.02
„ z Tezewa	dn. 1. VII. „	1.36
Przyjazd do Gdyni	dn. 1. VII. „	2.52

HASŁO POCIĄGU „NAKŁO.”

Odjazd z Nakła	dn. 30. VI. o godz.	15.05
„ z Chojnic	dn. 30. VI. o godz.	17.30
Przyjazd do Gdyni przez Kościerzynę	dn. 30. VI. o godz.	21.03

HASŁO POCIĄGU „HALLEROWO I.”

Odjazd z Hallerowa dn. 1. VII. o godz. 3.00

Przyjazd do Gdyni dn. 1. VII. o godz. 4.20

HASŁO POCIĄGU „HALLEROWO II.”

Odjazd z Hallerowa dn. 1. VII. o godz. 3.39

Przyjazd do Gdyni dn. 1. VII. o godz. 4.50

HASŁO POCIĄGU „JASTARNIA.”

Odjazd z Jastarni dn. 1. VII. o godz. 3.41

Przyjazd do Gdyni dn. 1. VII. o godz. 5.20

HASŁO POCIĄGU „KARTUZY.”

Odjazd z Kartuz dn. 1. VII. o godz. 3.55

Przyjazd do Gdyni dn. 1. VII. o godz. 5.07

HASŁO POCIĄGU „GARCZYN.”

Odjazd z Garczyna dn. 1. VII. o godz. 2.49

Odjazd z Kościerzyny dn. 1. VII. o godz. 3.13

Przyjazd do Gdyni dn. 1. VII. o godz. 4.43

Złot Pomorskiej Chorągwi Harcerek

nad jeziorem Charzykowskim

W pięknym zakątku Ziemi Pomorskiej, na skraju Borów Tucholskich rozbija za parę dni harcarki Chorągwi Pomorskiej swoje namioty. We wspólnocie przeżyć i myśli uczciwie chcą harcarki 15-lecie powstania pierwszej żeńskiej harcerskiej drużyny na Pomorzu.

Już w chwili obecnej teren nad jeziorem Charzykowskim roi się od szarych mundurków harcerek, które tu w pobliżu miejsca Złotu przechodzą na kursach harcerskie przeszkolenie.

Złot, który rozpocznie się 2 lipca, zgromadzi około 300 harcerek ze wszystkich środowisk harcerskich Pomorza.

W dniu otwarcia Złotu (8 lipca) oczekiwać będzie Komenda przybycia najwyższych dostojników Ziemi Pomorskiej. Dzień gościj (15 lipca) umożliwi przyjacielom harcerstwa i zainteresowanym zwiedzenie obozu złotowego.

Drogerja „Sirena”

właśc.: Karol Fischer

Gdynia, ul. Świętojańska 37.

1222

Tel. 28-73.

poleca w wielkim wyborze wszelkie artykuły drogeryjne, kosmetyczne, środki opatrunkowe i gumowe, artykuły gospodarcze, zioła lecznicze, przybory fotograficzne i wszelkie chemikalia.

Światowa Organizacja Podróży

Wagon-Lits-Cook

Gdynia

Telefon 13-39

Podjazdowa 7

Sprzedaż biletów kolejowych krajowych i zagranicznych, samolotowych, okrętowych i t. p. własne wozy sypialne i restauracyjne, organizacja wycieczek kraj. i zagran.

Programy radiowe

CZWARTEK, 28 CZERWCA 1934 R.
Radjostacja warszawska.

6.55 Muzyka (płyty). 6.55 Muzyka (płyty). 7.05 Dziennik poranny. 7.10 Muzyka poranna (płyty). 12.10 Koncert zespołu salonowego H. Adamskiej-Grossmanowej. 13.05 Audycja dla dzieci: „Dzbanek mleka” — scenka radiowa z Lafontaine'a — B. Hertza. 13.20 Fantazje z ulubionych oper (płyty). 14.00 Wiadomości o eksporcie polskim. 14.05 Wiadomości gospodarcze. 16.00 To samo a jednak co innego (płyty). 17.00 „Skrzynka poczt.” — omówi dr. M. Stępski. 17.15—18.00 Koncert solistów. Wykonawcy: B. Bągińska (śpiew) i St. Dobryszyska (fortep.). Przy fort. prof. L. Urstein 18.00 „Napoje mleczne przygotowane w domu” — wygł. inż. J. Supińska. 18.15 Słuchowisko pióra J. Stępskiego z okazji „Święta Morza”. 19.15 Chór Juranda i J. Marrot (płyty). 19.25 Koncert. 19.50 Wiadomości sportowe. 20.12 Muzyka lekka. Wyk. Orkiestra P. R. pod dyr. St. Nawrota i M. Zimińska (piosenki). 21.00 Capstrzyk Marynarki Wojennej (Transm. z Gdyni). 21.02 „Wiadomości rolnicze”. 21.12 Koncert popularny. Wyk.: Orkiestra Symfoniczna P. R. pod dyrykcją J. Ozmińskiego i I. Dygas (śpiew z tow. orkiestry). 22.00 „Piętnastolecie traktatu Wersalskiego” — wygł. red. St. Poraj. 22.15 Mussorgski-Ravel: Obrazki z Wystawy — objaśnienia dr. E. Elsner (płyty). 22.45 Odczyt w jęz. ang. p. t. „Indywidualne podróże po Polsce” — wygł. p. T. Ordon. 23.05—24.00 Muzyka taneczna.

Najważniejsze audycje innych radjostacji.
19.25 Lwów. Koncert kameralny.
19.45 Hilversum. Koncert z udziałem Edith Lorand (skrz.).
20.00 Lwów. „Kobieta jako światło i ciepło” — wygł. M. Klisiewiczowa.
20.00 Paryż. Koncert symfoniczny.
20.00 Sottens. Koncert symfoniczny.
20.02 Poznań. „Z nad krawędzi” (Gawęda brata Cezarego).

JAMES O. CURWOOD

„OSADNICY”

(Autoryzowany przekład Jerzego Marlicza)

— Powiedz mi dziś, dziś wieczór jeszcze, skoro się tylko zjawi! — pisał Donald. — Zanim na niebie błysną gwiazdy chcę mieć pewność, że chłopak mój wie już o wszystkim, że zna całą prawdę, że ją rozumie, i że mi przebacza. Być może jestem teherzem, i powinienem być samemu powiedzieć. Ale nie mogę. Boję się prosto. Muszę go zachować w pamięci takim, jakim był. Wolę nie wiedzieć, że ma złamane serce, albo że stracił we mnie wiarę. Bóg ci się odwdzięczy, Szymonie! Nie tyle nawet chodzi o mnie, co o Pietrka, i tę drogą zmarłą...

Stary zajął miejsce na ławie, twarzą do zachodzącego właśnie słońca i, usadził chłopaka obok siebie. Po ojcowską objął go ramieniem. Raz już próbował przemówić, lecz coś stanęło mu w gardle, że nie potrafił wcale dobyć głosu. Chrząknął więc, odkaszlnął i rzekł:

— Zatem Mona znalazła ciebie w lesie, a ty walczyłeś w jej obronie z Aleckiem Curry, i sprawiłeś mu lanie?!

— Ona mi pomogła — uczciwie wyznał Pietrek. — Byłem głodny, to też nie dałbym mu rady. Teraz, gdy się najadłem, to co innego.

Szymon przytulił chłopaka mocniej.

Długimi, kościstymi palcami musnął szczupły policzek Pietrka. Spytał:

— Lubisz Monę?

— Tak, proszę pana.

Szymon wyczekał jeszcze chwilę, jak gdyby nie mogąc się zdecydować. Ozwął się potem ponownie.

— Czy chcesz, Pietrek, bym ci opowiedział historię, prawdziwą historię o dziewczynce bardzo podobnej do Mony, która żyła przed wielu, wielu laty...

Pietrek skinął głową twierdząco, lecz myślał o tem tylko, czy Szymon Mac Quarrie wyjawia mu wreszcie co było w zakorkowanej flasce.

Opowiadanie nie trwało długo, Szymon Mac Quarrie bowiem nie był gadułą, i nie lubił marnować słów na próżno. Uchodził także za człowieka oschłego i prawie bez serca, a jednak jakże boleśnie tłuścił się w nim teraz serce.

— Przed wielu, wielu laty żyła sobie dziewczynka bardzo do Mony podobna, równie ładna i równie dobra. Było też paru chłopaków którzy wyrastali z nią razem. Jeden był znacznie od dwu drugich starszy, to też gdy dziewczynka przestała być dzieckiem, ten najstarszy towarzyszył jej zabaw mógł jej prawie zastępo-

wać ojca. Kochali się w niej wszyscy trzej, ale jeden miał podłą duszę, tak prawie jak Aleck Curry, któremu dziś sprawiłeś lanie, i ten właśnie nie rozumiał co to jest miłość, czysta i bez egoizmu. Ona kochała naturalnie tylko jednego, najlepszego, najdzielniejszego z całej trójki. Na imię było jej Helena.

— To tak jak mojej matce! — wyrwał się Pietrek.

— Właśnie, a co ciekawsze, człowiek za którego ona wyszła zażamą, nazywał się Donald, zupełnie jak twój ojciec. Dlatego tylko opowiadałam ci tę historię. Czy to nie zabawny zbieg okoliczności, Pietrek?

Pietrek milczał.

— Ten z trójki, który był w takim wieku, że mógłby jej zastępować ojca, ucieszył się prawie z takiego rozwiązania.

— ciągnął Szymon. — Nikt nigdy nie odgadł jak mu narazie było ciężko, jak nieludsko cierpiał, ale z czasem patrząc na ich wielkie szczęście pogodził się z losem, więc mieli w nim szczerego i oddanego przyjaciela. Myślę, że nie mieli nawet nigdy lepszego przyjaciela niż on. Ale tamten, podobny do Alecka Curry, zachował w głębi duszy żal i nienawiść, a raz, gdy dwaj przyjaciele byli nieobecni, przybył do chaty i znieważył młodą żonę Donaldą, nie bacząc wcale na to, że karmiła właśnie dziecko. Na tę chwilę wrócił mąż.

Cobyś uczynił Pietrek, na miejscu Donaldą?

Pietrek zesztywniał cały.

— Gdyby to naprzykład szło o Alecka Curry, — rzekł — tobym go zabił!

Szymon odetknął głęboko, jak gdyby z ulgą.

— Tak się też stało, chłopcze, Donald tamtego zabił. Nie zamierzał go zresztą zabijać, chciał jedynie skarcić, ale mimo to nastąpiła śmierć, wierzę mi, że przypadkowo. Zresztą lotr zasłużył sobie na śmierć, i lepiej że go już ziemia przestała nosić. Ale Donald stał się temniemniej mordercą, mordercom zaś grozi szubienica. Więc Donald zemknął w lasy, gdzie się ukrywał w ciągu trzech lat, a stary jego druh opiekował się żoną i dzieckiem. Potem... Helena umarła. Wówczas Donald wrócił, zabrał chłopca, i długi, długi czas żył we dwójkę szczęśliwie i napozór bezpieczni, gdyż policja straciła ich ślad. Trwałoby to po dziś dzień, gdyby nie to, że jednak władza wpadła wreszcie na trop Donaldą. Musieli uciekać...

Szymonowi głos się załamał. Kościstym ramieniem przyciągnął chłopaka tak mocno, że aż do bólu. Kończył nieomal szepem.

— Pietre, to wszystko prawda, wiem, że to prawda, gdyż stary druh Donald nazywał się Szymon Mac Quarrie jestem właśnie ja. No a chłopak... ten chłopak nazywał się Pietrek...

(Ciąg dalszy nastąpi)

Z całego kraju

Kraków

XIII. ZJAZD LEGJONISTÓW, który odbędzie się w Krakowie w dniu 5 sierpnia, przygotowuje specjalny komitet obywatelski. Wczoraj, pod przewodnictwem sen. Skoczylasa, odbyło się zebranie członków komitetu obywatelskiego, na którym omówiono program uroczystości zjazdu.

Poznań

WALNE ZGROMADZENIE WIELKOPOLSKIEGO TOWARZYSTWA KOLEK BOLNICZYCH odbyło się z udziałem 250 delegatów, oraz przedstawicieli władz z województwa poznańskiego Raczynskim na czele. Na zgromadzenie przybył również J. E. ks. biskup Dymek, jako reprezentant duchowieństwa.

Będzin

— **POŚWIĘCENIE ŻAGŁÓWKI** odbyło się tutaj w ubiegłą niedzielę. Żagłówkę tę zbudowali żołnierze 23 pal. dla swego dowódcy plk. Rafigiewicz, który wraz z por. Zacharą udaje się w końcu czerwca rb. drogą wodną — Przemszą, Wisłą i Bałtykiem do Szwecji. Na maszcie powiewa proporzeczek 23 pal.

Wilno

— **POGRZEB Ś. P. POSŁA WITOLDA KWINTY** odbył się wczoraj w Wilnie. Po nabożeństwie kondukt pogrzebowy ruszył na cmentarz bernardyński, na Zarzeczu. Przy wejściu na cmentarz wygłoszono wiele przemówień.

Łuck

— **BISKUP PRAWOSŁAWNY DJECEZJI WOLYŃSKIEJ** ks. arcybiskup Aleksy, przybył poraz pierwszy do Łucka, witany na dworcu przez przedstawicieli władz, oraz duchowieństwo i ludność prawosławną.

Drużyna polskich szablistów w finale mistrzostw Europy

Warszawa 28. 6. (Pat). Wczoraj w Dolinie Szwajcarskiej odbyły się przed południem eliminacyjne walki w szablach drużynowej o mistrzostwo Europy. Eliminacje rozegrano w dwóch grupach: w pierwszej grupie zmierzali się Polacy, Grecy i Włosi. Dwie najlepsze drużyny miały wejść do finału. Mecz Polska — Grecja zakończył się łatwym zwycięstwem Polaków w stosunku 0:0. Punkty dla Polski zdobył kapitan

Dobrowolski 3, kpt. Segda, Frydrych i Sobik po 2 kpt. W drugim meczu w tej grupie Włosi pokonali Greków w stosunku 9:3.

Do finału weszli z tej grupy zespoły Polski i Włochy. W drugiej grupie Węgrzy pokonali Rumunję w stosunku 9:1, a Niemcy wygrały z Rumunją 9:3. W tej grupie weszły do finału drużyny niemiecka i węgierska.

Z sportu

Wspaniały sukces jeźdźców polskich na zawodach konnych w Akwizgranie

Akwizgran 28. 6. (Pat). We wtorek, w pierwszym dniu międzynarodowych zawodów konnych w Akwizgranie Polacy odnieśli wspaniały sukces. W trudnej konkurencji skoków bez punktów karnych przeszło 15 koni, w tem 3 polskie. W rozgrywce dodatkowej przez podwyższone przeszkody porucznik Górski na „Hannum“ zajął drugie miejsce za Wlochem Oechlerem. Obaj bez punktów karnych. Trzecie miejsce zajęła niemiecka zawodniczka Opel. K p t. R u c i Ń s k i na „Roxanje“ zajął ósme miejsce. Mimo rozbięcia na przeszkodzie kpt. M r o w e c na „Moskalu“ zajął 9-te miejsce. Szczególnie silne ekipy mają Włoch ponad 20 koni oraz Niemcy i Węgrzy.

Kłeska Tłoczyńskiego i Jędrzejowskiej w Londynie

Londyn, 28. 6. (PAT). W pierwszej rundzie rozgrywek tenisowych w grze mieszanej na kortach w Wimbledon o nieoficjalne mistrzostwo świata para polska Jędrzejowska-Tłoczyńska spotkała się z parą angielską Scroven — Tuckey. Pierwszego seta wygrała para polska w stosunku 7:5, natomiast dwa następne sety padły lupem pary angiel-

skiej w stosunku 6:4 6:4. Godzi się nadmienić, że Tuckey jest mistrzem armii angielskiej.

Londyn, 28. 6. (PAT). Jędrzejowska rozegrała dziś na kortach w Wimbledonie pierwszy swój mecz singlowy i pokonała Angielkę Moss w dwóch setach, wygrywając w stosunku 6:4, 6:4. Następnym meczem Jędrzejowska rozegra we czwartek z Angielką Hardwick.

OSTATNIE MECZE LIGOWE PIERWSZEJ RUNDY.

Rozgrywki piłkarskie o mistrzostwo ligi w pierwszej rundzie dobiegają końca. Do rozegrania pozostały jeszcze następujące spotkania: 29 b. m. w Krakowie Garbarnia — Pogoń; w Warszawie: Legja — Wisła. 1 lipca: w Krakowie: Garbarnia — Warta, sędzia p. Romanowski; we Lwowie: Pogoń —

Ruch; w Warszawie: Legja — Cracovia. 8 lipca: w Krakowie: Cracovia — Strzelec i Garbarnia — Wisła; na Śląsku: Ruch — Warszawianka; w Warszawie: Polonia — Pogoń. 9 lipca: ŁKS — Legja w Łodzi. 15 lipca: w Warszawie Warszawianka — ŁKS; w Krakowie: Podgórze — Warta; na Śląsku: Ruch — Polonia; w Siedlcach: Strzelec — Garbarnia.

Dnia 27 b. m. zmarł przedstawiciel nasz

ś. p.

Jan Sokal

W Zmarłym tracimy wiernego i oddanego współpracownika, który nie szczędził sił i trudu dla dobra przedsiębiorstwa.

Cześć Jego pamięci!

Pogrzeb odbędzie się w piątek 29 bm. o godz. 13-tej z kostnicy Szpitala Miejskiego w Toruniu. Msza żałobna odprawiona zostanie w sobotę 30 bm. o godz. 8.30 w kościele Św. Jana.

Podgórz-Toruń, dnia 28. VI. 1934.

**Browar Pomorski
Józefa Chronowskiego.**

Dnia 27 bm. pożegnał się z tym światem kochany nasz współpracownik

ś. p.

Jan Sokal

Straciliśmy w Nim szczerego i ogólnie lubianego Kolegę. Niech spoczywa w spokoju!

Podgórz-Toruń, dnia 28. VI. 1934.

**Pracownicy
Browaru Pomorskiego
Józefa Chronowskiego.**

Bank Ludowy

Sp. z n. odpow.

Telefon nr. 927 Bydgoszcz Stary Rynek 6.

załatwia wszelkie interesy bankowe
wypożycza skarbanki 4390
przyjmuje wkłady oszczędnościowe.

Całkowita wyprzedaż

masy uadłościowej firmy Renk

W Chojnicach, Gdańska 12

Dnia 10 lipca 1934 r. Godz. 12

Sprzedane będą towary metrowe, konfekcja, pończochy, skarpetki, bielizna damska i męska, dziecięca, swetry, trykotaże i t. d.

4406

ZARZADCA MASV

Zmiana programu

w Grand - Hotelu w Tczewie

od 1-go lipca 1934 r.

Pierwszorzędna orkiestra i codziennie dancing

Wstęp wolny, dobra kuchnia warszawska. Niskie ceny. 106.

Wacław Samborski.

ŁYKO - RAFJE

Pierwszorzędny gatunku. Najskuteczniejsze preparaty chemiczne do zwalczania wszelkich szkodników warzywnych. Niedostępny nawóz doniczkowy. 4403

„FLOROTROP“

1 karton 100 gr. zł. 0,75 — 1 torebka 50 gr. zł. 0,40. poleca firma

ST. SZUKALSKI, BYDGOSZCZ
SKŁAD I HODOWLA NASION - UL. DWORCOWA 8.

ROZLEWNIA PIWA

właśc. PNIĘWSKI

Gdynia, Skwer Kościuszki 12, tel. 18-02

poleca słynne i znane z najwyższej jakości piwa

„Śmietanka Pomorska“
i „Karmel Pomorski“

1219 oraz wody mineralne znanej fabryki „Zdrój“.

Bracia Welz - Gdynia

Dom Ekspedycyjno-Transportowy. Sp. z o. o.

Biuo: ul. Antoniego Abrahama nr. 17, tel. 20-10 i 10-50

Własne magazyny: ul. Świętojańska nr. 75, tel. 10-69.

Specjalność: transport mebli. 4413

Przypomina się

właścicielom domów i budynków państwowych, wojskowych, kolejowych, właścicielom sklepów spożywczych, restauracji, kawiarni, masarni, że na dniu 3 lipca br. zarządził Magistrat

ogólne odszczurzenie miasta

Wyznaczoną trutkę Ratom „C“ w płynie otrzyma każdy w wszystkich aptekach i drogerjach. Skład konsygnacyjny znajduje się w firmie Hugo Claass wł. Tadeusz Skrzypczak - Toruń, ul. Żeglarska 18.

W interesie własnego dobra należy pilnie baczyć na podany termin.

Najwygodniej

i najtaniej zakupujesz papierosy, wódki monopolowe, likiery, konjaki, wina krajowe i zagraniczne oraz piwo i wodę sodową u **Jana Kyciera, Tczew** ul. Dworcowa 28. Hurtownia tytoniowa. 4429

Agentów

do rozprzedaży bezkonkurencyjnych artykułów pamiątkowych artystycznie wykonanych z aluminium, poszukujemy za małą kaucją. 3778 Grimm Suk. i Kamiński — Gdynia, Starowiejska 47.

Zarobek 200,— zł

miesiecznie zapewniony, stała pensja, także ubocznie. Początkującego poczynimy bezpłatnie. Centrala św. Wojciecha, Lwów. 4176

Kreślarsza

technicznego, fach zdobyćdziesz na korespondencyjnych Kursach Kreśleń Technicznych Inż. LATOUR'a, Warszawa, Traugutta 6. (Jeśli dyne w Polsce z prawami wydawania świadectw). 4324

Rosenthal

Rosenthal

Porcelana

Gdańsk, Pasaż Zbrojowni Sopoty, ul. Morskaw (Ścestr.) 66.

WĘGIEL

koks hutniczy
brykiety z węgla kamiennego dla przemysłu i opału domowego wagonowo i detalicznie

Schlaak i Dąbrowski
Sp. z o. p.

Bydgoszcz, Bernardyńska 4

Telefon 150 i 830

Zastępstwo koncernu „Robur“ Katowice.

7017

LICYTACJA PRZYMUSOWA.

W poniedziałek, dnia 2 lipca 1934 r. o godzinie 11 rano sprzedawac się będzie przy pl. 23 Stycznia 8-10 w podwórzu f-my Witkowski 3200 par obuwia gumowego damskiego. Szczegółowe wyjaśnienia udziela I. Urząd Skarbowy w Grudziądzu, przy ul. Ogrodowej 31.

I. Urząd Skarbowy w Grudziądzu.

4425

Export Bacon

Oskar Robinson Fabryki Bekonów

Centrala w Bydgoszczy - - ul. Jagiellońska 2 - - Telefon 797

JOHNSON LINE

Regularna komunikacja
z Gdyni do Ameryki

Rio de Janeiro, Santos, Buenos Aires i odwrotnie.
Najbliższy statek m/s PACIFIC ładuje w Gdyni ok. 19. VII.

Informacji udziela i zgłoszenia ładunków przyjmuje
POLSKA AGENCJA MORSKA Sp. z o. o.
GDYNIA, ul. Świętojańska 10 4431 Adr. telegraficzny PAM.

SMAKOSZE, PIJA **MACHWITZA** KAWA

codziennie świeżo paloną
Do nabycia w sklepach spożywczych

W. Machwitz, Sp. z o. o. Palarnia kawy
Telefon 28-15 Gdynia ul. Lipowa 3.

LUDWIK SOSNOWSKI

Bydgoszcz, Sniadeckich 40 Telefon 1707 Rok założ. 1892
wykonuje
wszelkie prace blacharskie, warsztatowe i budo-
wane oraz zakłada wodociągi, kanalizacje
urządzenia sanitarne i przewody gazowe. :: ::
PROSPEKTY — REPERACJE SZYBKO i TANIO — KOSZTORYSY

Dokąd pójdziesz wieczorem? Do najelegantszego Dancingu Variété

„COLOMBINA“
GDYNIA

Pl. Kaszubski 1 Telefon 14-71

Najlepszy program,
występy sił krajowych
i zagranicznych.

PRZEBOJOWA ORKIESTRA
JAZZOWA 7 JOLLY-BOYS

Lokal czynny od 7-mej rano przez całą noc

KOMUNALNA KASA OSZCZĘDNOŚCI

K. K. O. POWIATU BYDGOSKIEGO K. K. O.
Telefon 14-32 Bydgoszcz, ul. Słowackiego 3 Telefon 14-32

Przyjmuje wkłady oszczędnościowe
począwszy od 1 złotego 4420

Konto w P. K. O. nr. 202.675. Pupilarna pewność.

Wszelkie części do maszyn
żniwnych i inne, dostarcz-
szybko i tanio F. Kujawski
Toruń, Grudziądzka. Fabryki
Maszyn. 438

Dobra egzystencja

Skład komisowy w Byd-
goszczy dobrze zaprowa-
dzony, wskutek wyjazdu
sprzedam. Do przejęcia po-
trzebne 4 do 5,000.— zł
Oferty pod „Egzystencja“
do Biura Ogłoszeń, Byd-
goszcz, Dworcowa 54. 442

Uwaga!!

Polecam 6 i 4-osobowe sa-
mochody prywatne i tak-
sówki na różne wyjazdy i
wycieczki po cenach naj-
niższych. Władysław Gardzie-
lewski, Grudziądz, Książęca 3
telef. 433. 4420

Kapelusze

damskie — najmodniejsze
słomkowe oraz filcowe, duży
wybór kolorów, ceny naj-
niższe, Toruń, Łazienna 28
I. piętro, (brama) 4405

Pokój

umebl. słoneczny do wynaj-
ęcia, Toruń, Konopnickiej
nr. 12. (4404)

Kupiec

żelazniak, poszukuje w swym
zawodzie jakiegokolwiek pra-
cy. Oferty do „Dnia Pom.“
Toruń, pod nr. 4401.

Piaskwy

Karaluchy wytępią momen-
talnie nowo wynaleziony
płyn gazowy

„Gazolit“

sprzedają drogerje. 442

Wełnę drzewną

dostarcza we wszel-
kich grubościach

PAROWA FABRYKA SKRZY-
WŁOCŁAWEK. 420

RESTAURACJA - HOTEL - BAR Słupski, Gdynia

Bufet bogato zaopatrzony w wódki krajowe i zagraniczne.
Piwa dobrze pielęgnowane. — Kuchnia pierwszorzędna. 4408
Obsługa fachowa! Ceny umiarkowane!

Polska Żegluga Rzeczna „VISTULA“

urządza 4391

w piątek, dnia 29-go czerwca 1934 roku

Popularne Wycieczki

z Torunia do Ciechocinka oraz z Ciecho-
cinka do Torunia luksusowym statkiem
„HEROLD“.

Cena biletu w obie strony 1 zł. — Ucząca się młodzież i dzieci 50 gr.

Na statku orkiestra. Na statku ork.estra.

Odjazd z Torunia o godz. 8, 13 i 18,30, z Ciechocinka o godz. 11, 16 i 21,30

Zioła „CHOLEKINAZA“ H. NIEMOJEWSKIEGO

Wskazania: Kamienie żółciowe, choroby wątroby, chro-
niczne zaparcia, artretyzm, choroby na tle
wadliwej przemiany materji.

2117

Sprzedają: Labor fiz.-chem. „CHOLEKINAZA“, Warszawa, Nowy-Swiat Nr. 5,
tel. 9-74-96. — oraz we wszystkich aptekach i składach aptecznych
Brozury wysyła labor. „CHOLEKINAZA“ Warszawa.

Niesłychanie tania Sprzedaż Płaszczy Damskich!

Sprzedajemy - dopóki zapas starczy - po cenach bezkonkurencyjnie niskich.
Płaszcze damskie wełniane zł. 50.—, 42.—, 36.—, 25.—, 18.—
Płaszcze damskie jedwabne nieprzemakalne 35.—, 29.—, 18.—, 14.50, 10.—
Kostjumy na jedw. podszewce pierwszorzędny krój 70.—, 58.—, 45.—, 38.—
Spódniczki — Zempory — Bluski — Poranniki w wielkim wyborze!
Szanowne Panie prosimy przekonać się o naszych
istotnie niskich cenach i dobrych gatunkach.

BAZAR TORUŃSKI dawn. C. Buza - Toruń, W. Garbary

SZTUCZNY LÓD

dla zakładów gastronomicznych, cukierni do wy-
robu lodów, sprzedaje w każdej ilości za poprze-
dnim zapotrzebowaniem w Dyrekcji w blokach
po 15 kg w cenie 75 gr.

RZEŻNIA MIEJSKA w WEJHEROWIE

4200

Warszawskie Tow. Transportowe

Sp. z o. o.

Adres telegraficzny: „WARTRANS“

4415

Gdynia

Świętojańska, centrala telefon 2946

Gdańsk

Hundegasse nr. 117, telefon 229-51

Ekspedycja morska i lądowa

Specjalność: Przeladunek towarów masowych.
SPECJALNY DZIAŁ BAWĘŁNY.

Ekspedycja wszelkiego rodzaju drobnicy, warantowanie towarów.
Nowoczesne magazyny w Gdyni i Gdańsku.

4890

Toruński Młyn Parowy

LEOPOLD RYCHTER

Telefon nr. 29 **Toruń** Telefon nr. 73

POLECA

mąkę pszenną i żytnią w gatunkach luksusowych i średnich po cenach konkurencyjnych

KUPUJE

żyto i pszenicę w każdej ilości, płacąc najwyższe ceny rynkowe

Na letnie wycieczki
najpraktyczniejsze

ubrania z materiałów

Molendy

Toruń, ul. Szeroka 19

4361

TELEFON 29-21

ELIBOR

TELEFON 29-21

Spółka Akcyjna Handlowo-Przemysłowa Ł. J. Borkowski

ODDZIAŁ W GDYNI

4376 ulica Polska, obok wiaduktu nr. 1

WĘGIEL, KOKS, ŻELAZO, MATERJAŁY BUDOWLANE, CEMENT, PRODUKTY NAFTOWE I TECHNICZNE

Przeladunek węgla, sprzedaż węgla bunkrowego
własne urządzenia mechaniczne do przeladunku węgla.

Restauracja „Pod Starym Dębem”

właśc.: **Ł. Wojewska**
Gdynia, ulica Portowa 1

4407

Poleca:

Obiady, śniadania, kolacje. Dania barowe.
Piwa dobrze pielęgnowane. Wódki krajowe
i zagraniczne. — — — Ceny umiarkowane

KORZYSTNIE PRZEPROWADZKI WYKONUJE

SPÓŁDZIELCZY BANK KASZUBSKI

z nieogr. odpow. w Wejherowie

załatwia wszelkie czynności w zakresie bankowości wchodzące. Przyjmuje depozyty i skupuje po wysokich cenach waluty obce, oraz złoto i stare srebro.

4313

Za Bank Kaszubski odpowiada przeszło 500 członków całym swym majątkiem, przedstawiającym wartość kilka milionów złotych.

Hurt

Sprzedaje po najniższych cenach:

cement, cegły, wapno, gips, papę dachową, żelazo, blachę, gwoździe, kafle, posadzki dębowe, drzewo budowlane i wszelkie inne materiały budowlane wchodzące w zakres budownictwa.

Ge-Ha-Be

Gdyńska Hurtownia Materiał. Budow.

Sp. z o. o.

Gdynia, Ślaski dom B-ci Mem. tel. 16-08

4409

Detail

Bernard Wojewski
Wejherowo, Sobieskiego
Telefon 237

UWAGA!
PRZED KUPNEM

przekonaj się o jakości kosi

Najlepsze KOSY

Z gwarancją piśmienną, w razie gdyby kosa okazała się niedobra, bez wszelkiej dopłaty zamieniamy.

4317

Pomiary

katastralne, gospodarcze, parcelację, ustalanie granic, wyłączenie z Reformy Rolnej, meljoracje rolne, wykonuje **CZESŁAW ELLMANN**, mierniczy przysięgły Toruń, Rynek Staromiejski 18 (4360)

Kafle

białe i kolorowe stale na składzie w firmie Składnica kafli

Stanisław Lesiński
GDYNIA, ul. Ant. Abrahama 103. 3727

Gdynia

plac 1.100 m² cudownie położony na wille i willowy dom, czynszowy 8 minut od poczty, sprzedam. Rzadka okazja. W pobliżu wszystko wyprzedane. Oferty „Klasa” Gazeta Morska — Gdynia Skwer Kościuszki. 4051

Dziewczyna

potrzebna Toruń, Kraszewskiego 27 m. 2. 4386

Zakład Ubezpieczeń Wzajemnych - Zakład Ubezpieczeń na Życie

W POZNANIU, PLAC NOWOMIEJSKI 8.

Prawno-Publiczne Zakłady Ubezpieczeń mające na celu dobro publiczne, a nie osiąganie zysków.

Oddział w Toruniu, ul. Żeglarska 22 — Delegatury w Bydgoszczy, Nowy Rynek 1. w Tczewie, Plac Br. Pierackiego 7.

Zawiadamiamy, że w Bydgoszczy przy Nowym Rynku 1, utworzoną została Delegatura, która będzie załatwiała wszystkie sprawy ubezpieczeniowe mieszkańców miasta Bydgoszczy oraz wszystkich innych miejscowości miejskich i wiejskich w powiatach **Bydgoszcz, Szubin i Wyrzysk.**Niezależnie od utworzenia delegatury urzędują nasi **INSPEKTORZY POWIATOWI**

w **Koronowie** dla powiatu bydgoskiego
 w **Szubinie** dla powiatu szubińskiego
 w **Nakle** dla wschodniej części powiatu wyrzyskiego
 w **Wyrzysku** dla zachodniej części powiatu wyrzyskiego

Zadaniem naszych PP. Inspektorów Powiatowych jest, jak dotąd tak i nadal, pozyskiwanie i bezpłatne spisywanie wniosków o ubezpieczenie budynków mienia ruchomego od ognia, plonów rolnych od gradobicia oraz wniosków o ubezpieczenie na życie, jak również bezpłatne udzielanie wszelkich informacji ubezpieczeniowych.

Benzynę samochodową
B. V. Benzol hutniczy
Dynamin pr. zastrzeż.
 mieszkankę benzynową
wszelkie oleje i tłuszcze techniczne

poleca
Hurtownia Olejów Mineralnych
Bronisław Zamiara
 Bydgoszcz, ul. Artyleryjska 7
 telefon 1478

— Obsługa skora, rzetelna i fachowa. —
Stacja benzynowa: Bydgoszcz, Gdańska 41

Koks pogazowy,
Benzol motorowy,
Smolę destylowaną,
Siarczan amonowy o zawartości 20
 do 22% azotu
Karbolneum,
 sprzedaje w większych i mniejszych partiach
Bydgoska Gazownia Miejska
 ulica Jagiellońska 48 — Telefon 630, 631, 2235.

Drukarnia Przemysłowa

Wejherowo, ul. Gdańska nr. 3. tel. 64.

wykonuje wszelkie prace drukarskie i introligatorskie po cenach konkurencyjnych.

4315

Posiada na składzie wszelkie druki.

KOMUNIKACJA BAŁTYCKA

Linji Szwedzko-Amerykańskiej

S/S. „Marieholm”, najmodniejszy statek Bałtyku. Tygodniowa komunikacja.

Gdynia/Sopoty/Stockholm

Cena biletu w obie strony począwszy od 54 kor. szw.

Bliższych informacji udziela

4358

BERGENSKE BALTIC TRANSPORTS LTD.

Gdynia, Plac Kaszubski 1, tel. 2011.
Gdańsk, Langer Markt 3, tel. 22541.

4076
DYWANY
MATERIAŁY NA MEBLE
FIRANY
BIELIZNA DO WYPRAWY
AUGUST MOMBER G.m.b.H.
GDĄŃSK

Główny skład: Langgasse 20/21. Tel. 24223
 Specjalny skład dekoracji wewnętrznej.

Filja: Breitgasse
 róg Kohlengasse

ADAM TOMASZEWSKI

4372
GDYNIA
 ul. Świętojańska 9 Telefon nr. 1055
 HURT DETAL HURT

poleca

ARTYKUŁY PIŚMIENNE, PAPIERY LISTOWE,
 ALBUMY, WIECZNE PIÓRA, KARTY DO GRY
 i PAMIĄTKI Z GDYNI

Niniejszem podajemy do łask. wiadomości P.T. Klienteli, iż z dniem 1 lipca 1934
skład surowców i wyrobów cukierniczych
 przeniesiony zostanie z ul. Dworcowej 86
na ul. Marsz. Focha 16 (vis a vis Teatralki)
 który będzie stale zaopatrzony w wielki wybór surowców i wszelkich wy-
 robów cukierniczych **pierwszorzędnej jakości po cenach konkurencyjnych.**
 Polecając się łask. względem WP., kreślimy się
 z poważaniem
„BŁOK”
 Bydgoszcz, Marsz. Focha 16 — tel. 959.

J. J. GOERDEL właśc. E. MATECKI

4388 **BYDGOSZCZ, ul. Długa 10 — Telefon 14**
 Rok założenia 1811

Handel win i spirytualji, wina węgierskie, białe i czerwone
 bordeaux, wszelkie reńskie, południowe i szampańskie.

SPECJALNOŚĆ: WINA WĘGIERSKIE.

Różnorodne wina i likiery. Zaprzysiężony dostawca win mszalnych

Dom Przemysłowo-Towarowy

Józef Fetter Sp. Akc.

Zakład uszlachetniania śliwek suszonych.
 Import towarów kolonialnych, owoców suszonych i świeżych z krajów południowych.

4410

Gdyński Skład Kawy

Antoni Czoska

Gdynia, Telefon 15-34 4379

przemiesiono z ul. Starowiejska 11 (róg Zygmunta Augusta) do lokalu przy ul. Starowiejskiej 9 (dawnej kawiarnia J. Tutkowskiej)

Codziennie świeżo palona kawa w najprzedniejszych mieszankach (10 dkg. od 0,48 zł.) Wina, wódki, likiery krajowe i zagraniczne. Towary kolonialne i delikatesy. Hurt. Ceny niskie. Detal.

Pokost - Laki - Farby

Pędzle

Mydła - Artykuły drogeryjne

Po ogólnie znanych niskich cenach

Krantor-Drogerie

Breitgasse 114 Gdańsk Tel. 219.60

Fabryka wódek gatunkowych i likierów

C. A. HOCHSCHULTZ NAST.

T. z o. p. WEJHEROWO

Skrz. poczt. 37 - P. K. O. 205 340 - Tel. nr. 13

SPECJALNOŚCI:

Machandel 00 - Książę Wielki - Boonekamp - Rumi Wiśniak w jakości niedoścignionej, (4316)

Przetarg

Wieżenie w Koronowie ogłasza przetarg na wykonanie studni artezyjskiej.

Oferty na powyższą pracę wraz z kosztorysami należy składać w 2 kopertach z których zewnętrzna winna być załakowana i nosić napis: „Oferta na wykonanie studni artezyjskiej”, przyczem na zewnętrznej kopercie nie powinna figurować nazwa firmy.

Informacji dotyczących przetargu można zasięgnąć w Więzieniu w Koronowie.

Termin składania ofert upływa z dniem 10 lipca 1934 roku.

Naczelnik więzienia (—) El. Nowakowski.

4413 Zlec. nr. 809-8

PRZETARG PRZYMUSOWY.

W sobotę dnia 30 czerwca 1934 r. o godzinie 10-tej sprzedawac będą w drodze przetargu przymusowego za gotówkę najwięcej dającym w Grudziądzu przy ulicy Groblowej nr. 10 ruchomości należące do p. Paternanno-wej i to:

1 tokarkę, motor elektryczny, 1 maszynę do gnięcia blach, 1 maszynę do wyginania blach.

O godzinie 10,20 przy ulicy Wybickiego nr. 37 we Związku Tow. Kup. 1 maszynę do pisania „Orzel”, 1 maszynę Powielacz.

W poniedziałek dnia 2 lipca 1934 r. o godzinie 10-tej przy ulicy Groblowej nr. 13 u p. Adeli Pulkówskiej, kółka, stół, krzesła, szafa, obrazy, biurka, kanapy, pierzynę poduski i t. p.

O godzinie 14-tej przy ulicy Wybickiego nr. 44: 1 pianino, 1 biurko, bibliotekę, kanapę, 2 fotele, stół okrągły, 4 krzesła, dywan pluszowy.

(—) T. Maćkowiak, komornik sądowy w Grudziądzu. 4426 1528-34

W myśl par. 83 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 25. 6. 1932 r. o postępowaniu egzekucyjnym Władz Skarbowych (Dz. U. R. P.) poz. 580). 1. Urząd Skarbowy w Bydgoszczy podaje do ogólnej wiadomości że dnia 30 czerwca o godzinie 10 na składnicy Urzędu przy ul. Konarskiego 1 celem uregulowania zaległych należności podatkowych odbędzie się sprzedaż z licytacji niżej wymienionych przedmiotów: urządzenie mleczarni z motorem, 1200 puszek blaszanych, szafy, stoły kanapy, regały, motor „Diesel”, samochód osobowy, sprzęty tapicerskie i t. p.

Naczelnik I. Urzędu Skarbowego

4417, Zlec. nr. 814-8

Reklama dźwignią handlu!

Najlepsza herbata
W. WYSOCKI i Ska

Czekolada Kakao
„ANGLAS“

Bydgoszcz - najwyższej jakości. -

DOM TRANSPORTOWO - EKSPEDYCYJNY
„ANKERLAGER“

Spółka z ogr. odp.

w GDYNI

ul. Świętojańska 14.

Adres telegr.: ANKERLAGER
Telefon 2834

Firma siostrzana:
„ANKERLAGER“ A. G. GDAŃSK.

DROGERJA
„POD ORŁEM“

GDYNIA, TELEFON 18-60

poleca
Wody kolońskie i kwiatowe
perfumy, rozpylacze
oraz mydła toaletowe.

Ceny znacznie obniżone.

Dział artykułów malarskich: 4375
farby, lakiery, pekost, pendzle
po znacznie niższych cenach

Firma

Górnośląska Fabryka Czekolady i Cukrów

„Hanka“ S. A. Siemianowice

(Firma czysto chrześcijańska)

Dla udogodnienia Sz. Kupcom miasta GDYNI i okolicy OTWORZYLIŚMY
skład fabryczny przy ul. Żeromskiego 45, obok Skweru Kościuszki. Jak dotąd tak
i nadal staraniem naszym będzie Sz. Kliwentę pod każdym względem rzetelnie
i fachowo obsłużyć.

Prosimy nadal darzyć nas swem zaufaniem, polecamy się łaskawym względom

„Hanka“ S. A.
Oddział w Gdyni, tel. 13-27.

4380

BACON EXPORT GNIEZNO

Spółka Akcyjna

w Bydgoszczy, ul. Gdańska nr. 16

Oddaje po cenach konkurencyjnych wszelkiego
rodzaju wędliny i wyroby mięsne.

Na sprzedaż: konserwy pierwszej jakości, a mianowicie gotowane szynki
w puszkach, cielęcina prasowana, ozory wieprzowe,
paszety z wątróbek, parówki w puszkach, gotowe
do spożycia.

Poza sprzedażą w Bydgoszczy uskutecznią się na zamówienie
wysyłkę towarów do wszystkich miejscowości w kraju.

Fermenta
OCET WYKWINTNEJ KUCHNI

**Deski, fryzy i Kanty dębo-
we, deski olchowe, bale
świerkowe, deski i bale gra-
bowe, deski jesionowe,
materiały suche pięcioletnie**
sprzedaje po cenach przystępnych
firma 4349

„LASGO“ Sp. Akc.
tartak parowy FORDON.

INDRA
ZOPPOL

Tel. 515-09.

Nordstr. 3.

Co dwa tygodnie
N O W E
ATRAKCJE KABARETOWE.

ŚNIADALNIA, I PAŁAC TAŃCÓW.

4364

Właściciel i Dyrektor Louis Ernst

Przy łupieżu, nadmiernem przetłuszczaniu
i wypadaniu włosów używać należy jedynie

W Ł O S A N

który wzmacnia cebulki włosowe, odłuszcza
i potęguje wzrost włosów. Na składzie posiada

PERFUMERJA - HYGIENA

4378 TADEUSZ KAZIMIERZ SUWALIŃSKI
GDYNIA, ŚWIĘTOJAŃSKA 14

BIAŁY TYDZIEŃ

rozpoczynamy

w SOBOTĘ, 30 czerwca

Olbrzymie ilości wszelkich
płócień po zdumiewają-
co niskich cenach.

Czystoliniane płaszcze damskie zł. 18.00

Prosimy zobaczyć nasze okna wystawne.

DOM TOWAROWY
Bracia Mateccy
BYDGOSZCZ
STARY RYNEK 2 3/4

Siatki jednolite

do tynków, żelbetu i do ogrodzeń
POLSKIEJ FABRYKI SIATKI JEDNOLITEJ
Kr. St. Sedóchowski Sp. Akc.
w Warszawie

zawsze na składzie w firmie

Fabryka Papy Dachowej „Starogard“

Gdynia, ulica 10 Lutego nr. 11. 2896

Komunalna Kasa Oszczędności
miasta Wejherowa

Telefon nr. 19 w WEJHEROWIE Sobieskiego 8

przyjmuje:

wkłady oszczędnościowe i lokaty na
oprocentowanie. Wynajmuje schowki
(safes) i załatwia transakcje w zakres
bankowości wchodzące.

Za zobowiązania Kasy odpowiada miasto
Wejherowo całym swoim majątkiem

WACŁAW MILLNER

Bydgoszcz

ul. Mazowiecka 29 - Tel. 1428 i 796

I. Składy metali:

Miedź, mosiądz i aluminium w blachach, prętach do 100 m/m średn., drutach, rurach i profilach. BLACHY: cynkowa, ocynkowana, żelazna, biała ang., ołowiana, alpakowa. — Rury ołowiane, bednarki ocynkowane i żelazne blankowe. — Cyna angielska i do lutowania szlaglut. — Hutniczy ołów i aluminium w blokach, miedź na kolby, szyny mosiężne do schodów, rurhaki ocynkowane, nity miedziane i aluminiowe i t. d.

II. Fabryka wyrobów metalowo-masowych:

OKUCIA do mebli, dzwonki do rowerów i drzwi, pompy do rowerów, pedały do rowerów, zawiasy taśmowe, klucze dur-aluminiowe. — Masowa produkcja wszelkich artykułów sztancowanych i tłoczonych w/g własnych i powierzonych wzorów.

DOSTAWA:

ze składu względnie terminowo.

CENY

konkurencyjne.

ZAKŁADY GALWANIZACYJNE

Niniejszem mam zaszczyt wszystkim moim odbiorcom i mi życzliwym podać do łaskawej wiadomości, że przenieśliśmy naszą **fabrykę wyrobów cukrowych, czekoladowych i drażetek** z ul. **Sw. Trójcy 16**

4393

na ulicę Dr. Emila Warmińskiego nr. 9

do nowo-pobudowanego gmachu własnego, gdzie takową z dniem 2 lipca br. uruchamiam.

Staraniem moim będzie jak dotychczas tak i nadal wszystkich moich Szanownych Odbiorców pod każdym względem zadowolić. — Uprzejmie też proszę o łaskawe okazanie mi nadal swego zaufania oraz życzliwego poparcia.

Firma Bracia T y s l e r właśc. A. Tysler - Bydgoszcz - telef. 862

„TRI”

Towarzystwo Robót Inżynierskich Sp. Akc.

Telefon 277

Bydgoszcz

Telefon 277

4395

POLECA WYROBY BETONOWE jak: rury kanalizacyjne i wszelkie akcesoria w zakres kanalizacji wchodzące. Rury jajkowe, pierścienie studienne, płyty chodnikowe, krawężniki, śmietniki betonowe, słupki parkanowe-graniczne i t. p.

Fabryka Wyrobów Betonowych w Białobłotach pod Bydgoszczą.

BILANS BRUTTO

Komunalnej Kasy Oszczędności Miasta Gdyni na dzień 31 maja 1934 r.

STAN CZYNNY

STAN BIERNY

	zł	gr
1. Kasa	132.541,93	
2. Banki	274.366,91	
3. Pocztowa Kasa Oszczędności	30.917,55	
4. Papiery wartościowe własne	178.190,24	
5. Papiery wartościowe funduszów zasob.	20.109,08	
6. Weksle zdyskontowane	5.775.354,94	
7. Rachunki bieżące	849.451,09	
8. Pożyczki terminowe pod zastaw	1.123.445,30	
9. Pożyczki hipoteczne	646.780,82	
10. Pożyczki komunalne	48.000,—	
11. Nieruchomości	220.527,75	
12. Ruchomości	146.172,77	
13. Koszty handlowe, procenty i prowizje	393.536,36	
14. Waluty obce	4.068,92	
15. Różne rachunki	39.628,03	
Suma:	9.793.091,69	
Weksle do inkasa	243.681,65	
Razem:	10.036.773,34	

	zł	gr
1. Kapitał zakładowy	250.000,—	
2. Fundusz zasobowy	350.000,—	
2. Fundusz wyrównawczy	12.544,47	
3. Fundusz specjalny	37.735,—	
4. Fundusz wątpliwych pret.	22.004,86	
	72.284,33	
6. Wkłady oszczędnościowe	2.555.433,46	
7. Salda kredytowe rach. bież.	1.217.599,05	
8. Redyskont	4.745.875,10	
9. Procenty i prowizje	334.691,77	
10. Pożyczki udzielone Kasie	246.260,—	
11. Różne rachunki	20.947,98	
Suma:	9.793.091,69	
Różni za inkaso	243.681,65	
Razem:	10.036.773,34	

Zarząd Komunalnej Kasy Oszczędności Miasta Gdyni:

(—) **Łwert-Krzemienieński**

(—) **Linke**

(—) **Kawczyński**

Uwaga

wyjeżdżającym na letniska przyjmuję wszelkie reperacje walizek, kufrów, torebek i tek. Wykonuję nowe podług zamówienia. Pracownia walizek, Grudziądz, ul. 3-go Maja 19 3974

Krawiec Damski

Adam Rutkowski b. współpracownik firmy „Herse”, b. długoletni krawiec firmy „Lucyna” w Warszawie. **Gdynia**, Szkolna-10 m. 2 (róg 10 Lutego) przyjmuje futra, płaszcze, kostiumy i wszelkie roboty wchodzące w zakres krawiectwa damskiego po cenach bardzo przystępnych. (4373)

W podróży, na wycieczce i na letnisku tylko

4354

orzeźwiający cukry owocowe Hazeta

napelnione najlepszymi owocami jak: ananasowe, włoskie, malinowe i t. p.

„Hazet” Łwów, Barowa Fabryka Cukrów, Czekolady i Biskoptów.

PORT GDAŃSKI

Nowoczesne urządzenia dla przeladunku
wszelkich towarów masowych i drobnicy

ZARZĄD: **Rada Portu i Dróg Wodnych
w Gdańsku**

Przedstawicielstwa w Warszawie, Pradze, Wiedniu i Haifie.

Państwowe Zakłady Przemysłowo-Zbożowe
Oddział w Bydgoszczy
Bydgoszcz, ul. Mennica 6.

Rachunek bieżący:
Bank Gospodarstwa Krajowego
Oddział w Bydgoszczy.

Adres telegr. PEZETPEZET

Telefon Nr. 256

4346

Zakłady Przemysłu Tłuszczowego i Olejarskiego „UNION” S. A. Gdynia

Wyrób tłuszczów i olejów roślinnych z surowca egzotycznego zamorskiego i krajowego, jako to:

**palmowego - kokosowego - sezamowego - rzepakowego - inianego oraz pokosiu
EKSPORT MAKUCHOW**

Adres dla listów: Gdynia, skrzynka poczt. 125 — Adres dla przesyłek wagonowych Gdynia-Port, (Centralny) bocznicą własną — Adres dla depesz: Olejarnia Gdynia

Telefon: 2941 Centrala

Telefon: 2941 Centrala

Wielkopolskie Towarzystwo Budowlane

Spółka Akcyjna **„RIKA”** Spółka Akcyjna

Bydgoszcz, ul. Marcinkowskiego 9 - Tel. 172

Przedsiębiorstwo Budowlane i Biuro Inżynierskie

Założone w 1921 roku

Wykonuje roboty nad i podziemne, betonowe, żelbetonowe, bud. kolej, dróg bitych i mostów oraz wszelkie roboty portowe.

4351

Komunalna Kasa Oszczędności m. Pucka

Gmach Ratuszowy

Zastępstwo Banku Polskiego
dla inkasa weksli

Przyjmuje
Załatwia

— oszczędności od najdrobniejszych sum w złotych i innych walutach i płaci wysoki procenty.
— przekazy w kraju i zagranicą, **zakupuje waluty obce**, inkasuje weksle, czekki i inne dokumenty, **udziela pożyczek**, otwiera rachunki bieżące i czekowe.

Za zobowiązania Kasy odpowiada miasto Puck całym swym majątkiem i podatkami obywateli.

4814

NOWOCZESNY
SALON FRYZJERSKI

dla Pań i Panów

Specjalność: Trwała ondulacja —
Farbowanie włosów — Zabiegi
kosmetyczne i t. p.

FLORENTYN KUROWSKI
Gdańsk, Studigraben 9, I piętr.
w hotelu Reichshof 4307

ALT-BAYERN

ZOPPOT
TELEFON. 519.10. SEESTRASSE 39.

NADZWYCZAJ WESOŁY
NASTRÓJ I HUMOR

POTRAWY I NAPOJE PO CENACH
ZNIZONYCH.

POPULARNY

BAWARSKI-KABARET

Z WYSZYNKIEM PIWA

4363

Dyrekcja: Louis Ernst.

LONDEXPOCO

Import- und Export-Handel

G. m. b. H.

Adr. telegr.: LONDEXPOCO-DANZIG - TEL.: 22831, 22832, 22721
Gdańsk, Hansaplatz 13

OPONY samochodowe i rowerowe
marki DUNLOP
Artykuły sportowe 3285

Polecam moje specjalne wyroby wód mineralnych oraz piwa z browarów Jana Götza i Bydgoskiego „Okocimskie” i „Zdrój Wielkopolski”

JAN ENGLING
WEJHEROWO

WAŁOWA 12.

4318

DOM SPEDYCYJNY „RAWA”

Bydgoszcz

Gdynia

ulica Śniadeckich nr. 37

ul. Władysława IV. nr. 22

4885

wykonuje

wszelkie czynności wchodz. w zakres spedytorstwa

„ATLANTIC”

Towarzystwo Transp. Spółka z ogr. odp.
GDYNIA

PRZEŁADUNEK
EKSPEDYCJA
MAKLERKA

ul. Portowa 14

Tel. 1901 — 1902

BIURO GŁÓWNE

4362

SKŁADY

i biuro sprzedaży
wszelkiego rodzaju

ŻELAZA

oraz

urządzeń wodociągowych i sanitaryjnych

ul. Śląska 21. Tel. 1303.

SKŁADY

i biuro sprzedaży
WĘGLA

z kopalni wórnosławskich
dąbrowieckich i zagłębia
krakowskiego

na składzie
KOKS i BRYKIETY

ul. Morska 48. Tel. 1826.

Nadeszły piękne suknie letnie,
wizytowe, sportowe już od 20.— zł.

najnowsze modele

Firma **„FEMINA”**

GDYNIA, ul. Władysława IV. obok poczty.

Restauracja-Bar

Bracia Maczkowscy

Gdynia — Świętojańska 84

POLECA:

swoje tanie, wyborowe obiady z 3 dań 1.— zł włącznie z obsługą. Kolacje od 90 gr począwszy — dania barowe do 50 gr. — Kuchnia jest prowadzona przez pierwszorzędного kucharza. — Wódki krajowe i zagraniczne. — Piwa dobrze pielęgnowane iachowa i rzetelna obsługa. 4309 Fachowa i rzetelna obsługa!

Polska Żegluga Rzeczna „VISTULA“

Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością

ODDZIAŁ W GDYNI

Telefon 10-84, 10-85

BIURO I MAGAZYN: Molo Rybackie, Nabrzeże Wilsonowskie.

Telefon 10-84, 10-85
CENTRALA: Warszawa, ul. Mazowiecka 12, tel. 394-24.

4284

Codziennie komunikacja towarowo-pasażerska GDYNIA — TCZEW — WARSZAWALuksusowymi parostatkami *Francja - Belgja - Halka - Bałtyk - Goniec - Carmen.*

Odjazd z Gdyni codziennie S. S. „Carmen” o godz. 18-tej, odjazd z Warszawy codziennie o godz. 23:00.

Dla zbiorowych wycieczek daleko idące zniżki.

Regularna Żegluga Pospieszna towarowo - pasażerska i towarowo - holownicza na całej linii Wisły — komunikacja do Gdyni specjalnymi statkami morskimi. **Tabor Żeglugowy** 30 parostatków towarowo - pasażerskich — 3 parostatki morskie — 5 parostatków holowniczych. — 5000 ton pojemności barek.**Składy i magazyny: w WARSZAWIE — ŁODZI — TORUNIU — BYDGOSZCZY — GDAŃSKU I GDYNI.**

Przewóz tańszy od kolejowego od 50% do 60%.

Przyjmowanie do przewozu towarów bezpośrednio z okrętów morskich.

Zawiadomienie

Niniejszem mam zaszczyt zawiadomić,
iż w Gdyni przy ul. Batorego
obok nowego kościoła
otworzyłem składnicę firmy
„SUCHARD“
S. A. Kraków

Szanownym PP. Kupcom polecam ogromny
wybór czekolad, kakao znane ze swej dobroci,
kuwerty i masło kakowe jak również niebywałem
powodzeniem cieszące się automaty
„Kupujesz co widzisz”
Prosząc o łaskawe poparcie, zapewniam solidną
i sumienną obsługę.

F. DĄBROWSKIPrzedstawicielstwa i składy fabryczne
Telefon nr. 12772 3995

Na sprzedaż:

Willi z ogrodem, rolą i zabudowaniem gospodarzem, hipoteka czysta za cenę 7.000.— zł. przy zaliczce 5.000.— zł. (pięć tysięcy zł.)

Dom czynszowy z ogrodem, rolą i zabudowaniem gospodarzem za cenę 6.000.— zł. przy zaliczce 4.000.— zł.

Wydzierżawimy od zaraz tuż przy dworcu w Brodnicy: dużą składnicę murowaną o 6 drzwiach, składnicę drewnianą, garaż, stodołę, kuźnię — dla dzierżawców są mieszkania wolne. 4080

Komunalna Kasa Oszczędności
powiatu Brodnickiego w Brodnicy

DOM BANKOWY
BORIS SOKOŁOWER
GDANSK, LANGER MARKT 35.

załatwia wszelkie transakcje bankowe

Adres telegr.: „INTERNA”.
Telefon: 265—30 i 268—20
P. K. O. 191.275. Zyro:
Polska Kasa Rządowa. 3802

Persil i Henke
*oto dwa środki,
bez których niema prania!*

Tapety

na cały pokój z białą od
zł 5.85

Farby

pokost, lakiery, ceny zniżone

Froter

w kolorach na wagę 1/4 kg
zł 0.85

Mydła

rzadkie 1/2 kg 0.45
rzadkie białe 1/2 kg 0.60

Radion

paczka tylko zł 0.75

Mydło Lira

rygiel tylko zł 0.75

Jan Kapczyński

Toruń, ul. Szeroka narożnik
Mostowej, ul. Szczytna 15.
Brodnica, ul. Hallera 7.
2427

ZEGARY

ZEGARKI, PLATERY
OBRACZKI ŚLUBNE
NAGRODY, FIGURKI
NA ALABASTRZE
wyjątkowo tanio**Kazimierz Bibik**Toruń, St. Rynek róg Szerokiej
warsztat reparacyjny zegar-
ków i biżuterji na miejscu.
3449

Dywany

Chodniki

Firany

Koldry

Materjały

meblowe

w dużym wyborze
po cenach zniżonych
Dom Handlowy

M. S. Leiser

Toruń, Stary Rynek 36/38
Tel. 316. (3757)

ZJEDNOCZONE ZAKŁADY WŁÓKIENNICZE

K. SCHEIBLERA i L. GROHMANA S. A. W ŁODZI

największe w Europie zakłady przemysłu bawełnianego

posiadające 265.000.— wrzecion przędzalniczych 6.500 krosien tkackich, bielnic, farbiarnie, drukarnię, wykończalnię, rytownię oraz warsztaty mechaniczne

przy ogólnem zatrudnieniu 6.000 robotników

produkują
tkaniny bawełniane

wszelkiego rodzaju przędzę bawełnianą (dla celów tekstylnych, pasmanteryjnych i rybackich)

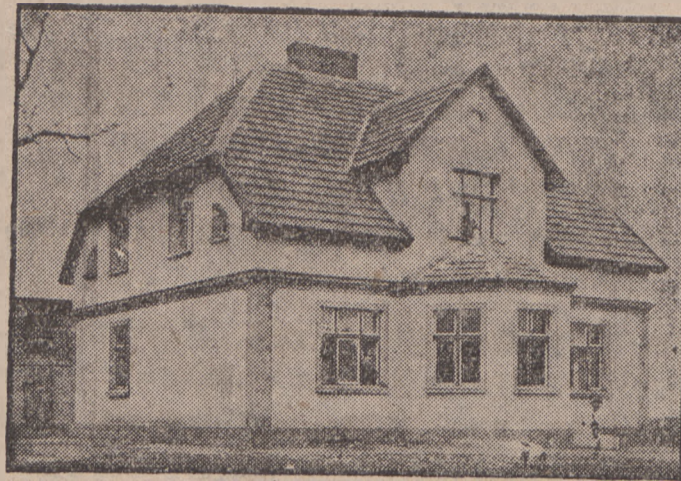
surowe, białe, kolorowe i drukowane, Krośniaki, madapolamy, obrusy, prześcieradła, ręczniki, batysty, musliny, satyny, kretony, jedwabie, etaminy, barchany, flanele, koldry, chustki oraz towary na ubrania techniczne, sportowe, wojskowe, letnie dla P. W., W. F. i Harcerstwa.

Fabryczny Oddział Sprzedaży w Bydgoszczy, Pl. Teatralny 4, tel. 44 obsługuje całe Pomorze oraz Wolne M. Gdańsk

4847

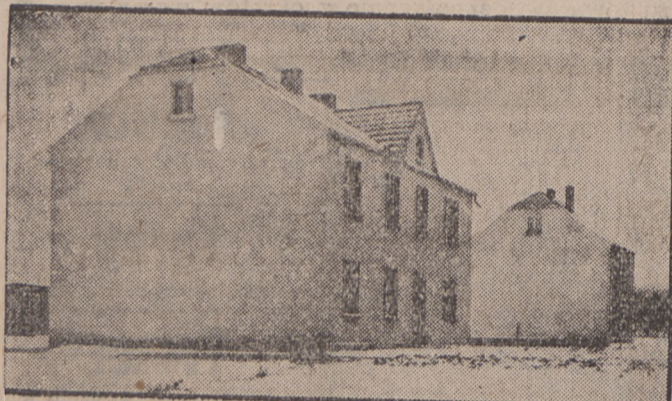
Nowa budowa naszego członka właśc. domu p. Piotra Kamińskiego, Tczew, Wybickiego 27, pożyczka 8.000,—

Nowa budowa naszego członka urzędnika kolejowego p. Bernarda Bieszki, Smolno, pow. Morski

Nowa budowa naszego członka p. dyr. C. Kreczego Poznań, ul. Marsz. Focha 188a, pożyczka 14.000,—

Przedni dom naszego członka stolarza kol. p. Gustawa Bieleckiego, Tczew, ul. Gdańska 56, pożyczka 18.000,—

Tylny dom naszego członka urz. kol. p. St. Skierniewicza, Tczew, ul. Gdańska 54, pożyczka 15.000,—

WŁASNA OSADA KAZDEMU OBYWATELOWI

za pomocą **bezprocentowej pożyczki**

„HACEGE” e. G. m. b. H.
Gdańsk-Oliwa,

Fürstl. Aussicht 15

9443
Tel. 45 504

Żądajcie bezpłatnych prospektów

Przedni dom naszego członka murarza p. Bernarda Szczuki, Tczew, Wybickiego 12, pożyczka 10.000,—

Tylny dom naszego członka ink. p. Huberta Czechowskiego, Tczew, Wybickiego 11, pożyczka 6.000,—

Informacji udziela:

w Gdyni, p. dyr. Ulrichs, Kamienna Góra „Belweder”
w Grudziądzu p. L. Weiss, Plac 23 Stycznia 31,
w Tczewie p. E. Raduński, ul. Kościuszki 9,
w Bydgoszczy p. T. Chamiec, ul. Bocianowo 13.

Dotychczas udzielone pożyczki wynoszą:

zł 1.358.500

Dziś zupa
rakowa
„HUNGARIA”
Toruń, Prosta 19
3843

SYROP KONFITUROWY

niezastąpiony przy wyrobie konfitur. — Zabezpiecza przed scukrowaniem. Nadaje jagodom i owocom piękny wygląd i połysk. Sprzedaż w opakowaniu detalicznym po 85 gr. za 1 kg w następujących sklepach w Toruniu:

Araczewski, ul. Chelmińska
Buczowski, N. Rynek 22
Grelewicz, W. Garbary
Hoffman, Kościuszki 89
Jabłoński, Studzienna 5
Koczorowska, Mickiew. 112
Nowak, Szczytna 20
Pruszyńska, Sz. Chelm. 74
Raniszewski, Grudziądzka 74
Rohloff, Starom. Rynek 22
Witt, Bydgoska 70 4165

„Lubań-Wronki”
Przemysł Ziemniaczany Sp. Akc.
Oddział w Toruniu,
Szosa Lubicka 38/58, Tel. 168.
Opakowanie prawnie zastrzeżone

Satysfakcją

jest wypić
Pиво Okocimskie
w
„HUNGARJI”
Toruń, ulica Prosta 19

Żelazko elektryczne

uż zawsze gotowe do użytku — jest zawsze czyste, nie wydzielą żadnych zapachów, może prasować godzinami bez przerwy.

Miejskie Zakłady Elektryczne i Gazowe

w Wejherowie,

telefon 42.

dostarczają żelazka oraz kuchenki gazowe i piece kąpielowe, umożliwiając temsamem nabycie jego nawet najuboższym.

Odnaczone na wszechświatowych wystawach

PIANINA i FORTEPIANY

zał. w r. 1873 największej pierwszorzędnej polskiej fabryki

„ARNOLD FIBIGER”
KALISZ, UL. SZOPENA 9 TEL. 263

przedst. TUROSTOWSKA-TORUN, św. Ducha 14
Księgarnia Idzikowski, Bydgoszcz
Mimo znacznie niższych cen, sprzedajemy na bardzo dogodnych warunkach. 2140

Ratol C

truczna na szczury, już nadeszła! Do nabycia w drogerji HUGO CLASS właściciel Tadeusz Skrzypczak, Toruń, Żeglarska 18 i w drogerji św. Jakóba, Toruń, ul. Lubicka 22. [4253

Rewolucja

w Kiermaszu Światowym

który został przeniesiony na Staromiejski Rynek 30, (dawniej F. C. Hamerscy). Tyśiące artykułów za bezcen. Oddziały: Poznań, Toruń, Gdynia. 2389

Kupię willę,

Gdynia
z dwoma mieszkaniami, przy wpłacie 8—9.000 zł. Oferty do „Dnia Pomorskiego”, Toruń, pod nr. 4330.

Fryzjerskie salony

dla pań i panów

Haar-Körner

Istnieje od 35 lat.
Gdańsk
Kohlenmarkt 18/19
Tel. nr. 222 79.

Gdynia

Nieruchomość z zabudowaniami jak willa, magazyny i garaże położone w śródmieściu naprzeciwko dworca towarowego, natychmiast na korzystnych warunkach do sprzedania. Posesja nadaje się na wszelkiego rodzaju przedsiębiorstwa handlowe względnie transportowe lub t. p. Oferty kierować do Fabryki Papy Dachowej „Staro gard” Centrala w Gdyni, ul. 10 Lutego. 4235

Szafa

do pieniędzy, na sprzedaż. Toruń, Szeroka 1. 4292

Dziś
Prima nogi
wieprzowe
„HUNGARIA”
Toruń, Prosta 19
3844

Przysposabiam do egzaminów, udzielam

LEKCYJ

francuskiego, angielskiego niemieckiego i gry na fortepianie. Adamska, Sukienicza 4. Toruń 1702

Wszyscy mówią, że najtańszy

krawat

kupisz tylko wprost z fabryki Toruń, św. Jakóba 16 Co tydzień nowe desenie.

Instalacje

KANALIZACYJNE
WODOCIĄGOWE
I PRACE
BLACHARSKO
DEKARSKIE

A. JUCHANSKI

Toruń, Kopernika 17.
Telefon 219. (2717)

Przeniosłem

swój zakład fotograficzny z Prostej 2, na Różaną 4, parter, obok bramy Bydgoskiej, Amatorów nowoczesnej fotografii najprzejmiej zapraszam. Wykonuję tanio i dobrze. Franciszek Jakowicz. 3983

Dziś węgorz w galarecie

„HUNGARIA”
Toruń, Prosta 19.
3842

Ogłoszenia: wiersz milim. na stronie 7-lamowej 0,20 zł
w tekście na pierwszej stronie 1,00 zł
na drugiej i trzeciej stronie 0,80 zł — w tekście 0,50 zł
Za ogłoszenia sądowe i urzędowe w drobnym składzie 25% drożej.
Drobne za słowo 15 gr. pierwsze słowo podwójnie.
Dla poszukujących pracy i nekrologi 25% zniżki, komunikaty 50 gr.
Za ogłoszenia skomplikowane i z zastrzeżeniem miejsca 20% nadwyżki
W Gdańsku za wiersz m/m na stronie 7-lamowej 15 fen.
4-lamowej 30 fen.
Drobne za słowo 5 fen. — tytułowe 10 fen.
Przy sądowym ściąganiu należności rabat upada. Za terminowy druk, przepisane miejsce ogłoszenia administracja nie odpowiada.

Redaktor odpowiedzialny: Witold Mętnicki, Toruń, ul. Montuski 25, m. 1.
Redaktor odpowiedzialny za sprawy W. M. Gdańsk: Wilhelm Grimsman, Gdańsk, Kaszubischer Markt 21, i. p.
Red. odpow. na Bydgoszcz: Waclaw Górnicki, Bydgoszcz, ul. Marsz. Focha 12.
Redaktor odpowiedzialny na Gdyni: Józef Dobrostański, Gdynia, Szkoła.
Red. odpow. na Grudziądzu: Waclaw Gałczyński, Grudziądz, ul. Sienkiewicza 9.
Redaktor odpowiedzialny „Dnia Kujawskiego” Stanisław Nitkei Inowrocław ul. Solankowa 4.
Redaktor odpowiedzialny za Tczew: Antoni Czerwinski Tczew, Kościuszki 1.

Za ogłoszenia odpowiada administracja.

Członkami Pomorskiej Drukarni Racineci S. A. w Toruniu.

Abonament miesięczny wynosi:

w ekspedycji miejscowych agencji 2,50 zł
z odnośnikiem do domu 2,80 zł
przez pocztę z odnośnikiem 2,89 zł
pod opaską 4,50 zł
w Gdańsku przez pocztę 2,32 gd przez gońca 2,00 gd
z odbieraniem w administracji wprost gd 1,75, zagranicą 4,—gd
W razie wypadków, spowodowanych siłą wyższą (np. przeszkody w zakładzie, strajki). Administracja nie odpowiada za niedostarczenie pisma.